AANGEBODEN DOOR UW FILMTHEATER & NVBF

CLIO BARNARD DE BRADFORD TRILOGIE *MYANMAR DIARIES* ANONIEME MAKERS IN VERZET TEGEN DICTATUUR HANY ABU-ASSAD VERANDERING HEEFT EEN PRIJS *NAVALNY* LUIS IN RUSSISCHE PELS CONTENT EEN WOORD, EEN DOODSKUS TIM LEYENDEKKER OVER *FEAST* WAREN HET MONSTERS?

de FILM KRANT

ONAFHANKELIJKE FILMJOURNALISTIEK SINDS 1981

#446 2022 MEI

FRANCE

HET FRONT VAN DUMONT

Winnaar Zilveren Beer Beste Actrice
71 Internationale Filmfestspiele Berlin
Competitie

★★★★ 'HILARIOUS' Total Film

★★★★ 'SENSATIONALLY FUNNY' The Telegraph

Ich bin dein Mensch

een film van MARIA SCHRADER

DAN STEVENS MAREN EGGERT SANDRA HÜLLER HANS LÖW

NU IN DE BIOSCOOP

OSCARNOMINATIE BESTE INTERNATIONALE FILM

BFI LONDON FILM FESTIVAL OFFICIAL SELECTION
BUSAN International Film Festival Official Selection
WINNER Audience Award PALM SPRINGS INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

Lunana
A YAK IN THE CLASSROOM

EEN FILM VAN PAWO CHOYNING DORJI

26 MEI IN DE BIOSCOOP

SEPTEMBER FILM www.septemberfilm.nl /septemberfilmnl

AFSTAND

Michael Bay's *Ambulance* begint met een man die voor de kankerbehandeling van zijn vrouw bij het ziekenhuis wanhopig een mens aan de lijn probeert te krijgen. Een arts in plaats van keuzemenu's en ingesproken boodschappen. "Dit is het echte leven, ik wil een echt mens spreken", smeekt hij de receptionist. Hij krijgt het niet voor elkaar.

Ook hier worden contacten met instanties steeds verder geautomatiseerd. Gesteriliseerd. Overal wordt gewerkt aan processen die menselijk contact zo minimaal en goedkoop mogelijk maken. Het mantra is efficiëntie. De staat wil de afstand verkleinen, maar doet juist een stap achteruit.

De Franse Cinémathèque vierde in april de honderdste verjaardag van de geboorte van Jonas Mekas. Mekas werd in 1922 geboren in Litouwen, vluchtte in 1944 voor de nazi's en kwam terecht in New York. In dagboeken is te lezen hoe hij zich altijd een balling bleef voelen. Omdat hij niet in de VS geboren was, maar vooral omdat hij zich een dichter voelde. De werkelijkheid voelde als een vreemd land en hij schrijft vurig te hopen ooit een stap te zetten die niet als een droom voelt.

Als er één effect merkbaar zal bijven van twee jaar pandemie, dan is het dat: iedereen heeft zich ietsje meer teruggetrokken, zal zich ietsje meer vreemdeling in een vreemd land voelen. Voor sommigen zal het nauwelijks merkbaar zijn, misschien alleen in het diepst van hun gedachten. Voor anderen is het evident. Niet iedereen is er ongelukkig mee.

Maar misschien is het beter de afstand naar dat vreemde land te overbruggen. Om geen balling te worden, zoals Ingmar Bergman die zich terugtrok op zijn eiland, of zoals het personage Erik Packer uit Don DeLillo's door David Cronenberg verfilmde *Cosmopolis*, die alleen nog in zijn limousine leefde. De luxe van de afzondering, de afzondering van luxe.

Later dit jaar arriveert een andere verfilming van DeLillo in de bioscopen: *White Noise* van Noah Baumbach. Een verhaal over een docent Hitler-studies met een angst voor de dood en een beste vriend die het wereldrecord 'in een kooi met slangen zitten' wil verbreken. Ook een verhaal dus over de veilige cocon versus de buitenwereld, over in het nest blijven versus durven vliegen.

Je fysiek terugtrekken – zoals van ons werd gevraagd de afgelopen twee jaar – maakt het ook makkelijker om afstand te nemen van ideeën en meningen die je vreemd zijn. Die tijd van terugtrekken moet ten einde komen. Niet alleen bij individuen, ook bij de staat. Signalen te over dat het ongezond is. Destructief zelfs.

Mekas zag film als een land waarin hij zich thuis voelde, waar hij landgenoten vond. Zijn cocon. Maar hij bleef naar buiten gaan. Hij bleef afstand overbruggen.

Afstand overbruggen – naar anderen, naar ideeën die niet de jouwe zijn – is misschien de grootste opgave van onze tijd.

RONALD ROVERS

"De opeenvolging van apparatsjiks beslaat het complete spectrum van kwaadaardigheid, van carrièregerichte opportunist tot sadistische machtswellusteling."

Leave No Traces → 39

over de waargebeurde moord door politieagenten op een Poolse tiener

STEUN DE FILMKRANT:
WORD ABONNEE

Word nu abonnee van *de Filmkrant* en ontvang de film ***Riders of Justice***

Als u nu een jaarabonnement neemt, ontvangt u niet alleen een jaar lang *de Filmkrant* maar als welkomstgeschenk *Riders of Justice*. Bent u al abonnee maar brengt u een nieuwe abonnee aan? Dan ontvangt u allebei het welkomstgeschenk.

Na de dood van haar moeder storten tiener Mathilde en haar vader Markus (Mads Mikkelsen) zich in een bizar rouwproces in het geestige en avontuurlijke *Riders of Justice*.'Ook geluk komt soms met de gekste samenloop van omstandigheden', concludeerde Beri Shalmasi in *de Filmkrant* #440.

Abonnee worden? Stort €46,– (meer mag ook, dan steunt u de Filmkrant ook als donateur) op rekeningnummer NL28 INGB 0005 3933 95 t.n.v. Stichting Fuurland te Amsterdam, o.v.v. 'nieuwe abonnee Riders' en vermeld daarbij uw adresgegevens + emailadres. Deze aanbieding is geldig tot 1 juni 2022, met dank aan September Film.

#446

DE VOLGENDE FILMKRANT VERSCHIJNT OP **DONDERDAG 2 JUNI**

NEDERLANDSE GENREFILMS

De Openbaring & *Moloch* 32

DE OPENBARING

DEZE MAAND OP FILMKRANT.NL

THE THINKING MACHINE #58: AS TEARS GO BY
In het nieuwe video-essay van Cristina Álvarez López en Adrian Martin op **filmkrant.nl/thinkingmachine** gaan Anna Karina en Marianne Faithful in gesprek met elkaar en zichzelf – met de afstand van verstreken tijd, de wijsheid van ouderdom, en wat hulp van kruismontage. Via fragmenten uit zes verschillende films reflecteren ze (in woorden geschreven door mannen en liedjes gecomponeerd door mannen) op wat het betekent om op te treden als door mannen uitgevonden vrouwen, zowel binnen als buiten de fictie.

CANNES | De Nederlandse inbreng is weer eens minimaal en ook verder lijkt het filmfestival van Cannes voor het eerst in twee jaar weer *business as usual*. Op de festivalwebsite is de pagina met 'health measures' en corona-reglementen op

THE THINKING MACHINE

NIET TE MISSEN:

GA DEZE MAAND IN IEDER GEVAL NAAR

FRANCE 17

ALI & AVA 12

NAVALNY 9

EYIMOFE 35

FEAST 31

30 TIM LEYENDEKKER

over *Feast* plus interviews met 6 Corinne van Egeraat en 'Mister A' over *Myanmar Diaries* 10 Clio Barnard over *Ali & Ava* 16 Bruno Dumont over *France* 20 Hany Abu-Assad over *Huda's Salon* 28 Mamoru Hosoda over *Belle* 34 Nico van den Brink over *Moloch*

21 HUDA'S SALON

plus recensies van 9 *Navalny* 17 *France* 25 *New Order* 31 *Feast* 32 *De openbaring* 33 *Moloch* 35 *Eyimofe | Notes from Brussels* 37 *The Capote Tapes | Invisible Demons* 38 *Ich bin dein Mensch | Swan Song* 39 *Illusions perdues | Leave No Traces* 41 *Housewitz | This Much I Know to Be True* 42 *Nobody Has to Know | Mothering Sunday* 43 *Operation Mincemeat | La place d'une autre* 45 *Fabian oder der Gang vor die Hunde | Lunana, a Yak in the Classroom* 55 *Tokyo Vice* 56 *One Perfect Shot* 57 *The Bubble | Pachinko*

THE SELFISH GIANT

12 CLIO BARNARDS LANDSCHAPPEN

plus artikelen over 14 Content: een doodskus 22 Arnon Grunberg en de film 26 Marvels recht van de sterkste 32 Genrefilm in Nederland

PLUS DE RUBRIEKEN

3 Redactioneel: Afstand 4 The Thinking Machine: As Tears Go By 5 Niet te missen 11 Dansplaining: Kapitalistisch leedvermaak 19 Freeze Frame: *A Blonde in Love* 23 Prénom Carmen: Moeder de feeks 27 Het nieuwe kijken: Lang, veel te lang? 35 Kort 46 Agenda en evenementen 50 Filmsterren 53 Boeken: *Slachtstraat 5* 55 Thuiskijken 58 Actie! Op de set van *Diep in de nacht*

het moment van schrijven zelfs nog leeg. Ook afgaand op de namen in het programma kan het filmfestival der filmfestivals een grootse 75e editie tegemoet zien. De geruchten dat David Lynch er met nieuw werk komt, bleken (vooralsnog) ongegrond, maar ook zonder hem is er genoeg om naar uit te zien. Met alleen al in de competitie nieuw werk van Hirokazu Kore-eda, David Cronenberg, Cristian Mungiu, Claire Denis, de broers Dardenne en Ruben Östlund. *De Filmkrant* doet op **filmkrant.nl/cannes** dagelijks verslag vanaf de Croisette.

CAPTURED | Immersie is een van de sleutelwoorden voor virtual reality als kunstvorm en de Finse mediakunstenaar Hanna Haaslahti zet daarin een nieuwe stap met

CAPTURED

haar nieuwe werk *Captured*, dat van 12 mei t/m 6 juni gratis (met reservering) te zien is in Eye Filmmuseum Amsterdam. Voordat de VR-bril op gaat, wordt van deelnemers het gezicht gescand, dat vervolgens deel wordt van de virtuele wereld. Je digitale dubbelganger wordt onderdeel van een gemeenschap verdeeld in rode, groene en blauwe avatars. Als acteur én toeschouwer ervaar je vervolgens hoe meeslepend groepsdruk kan zijn. Lees onze bespreking na 12 mei op **filmkrant.nl/captured**.

DOSSIER: BRUNO DUMONT | Het tegelijk mystieke en uiterst aardse werk van filmmaker Bruno Dumont is lastig in woorden te vatten. Toch doen de critici van *de Filmkrant* daar telkens weer moedige pogingen toe, vaak samen met Dumont zelf, die er ook lang niet altijd uit komt. Dat geldt ook weer voor zijn nieuwe film *France* (zie pagina 16). Door de regisseur bestempeld als mediasatire maar misschien iets heel anders en complexers, aldus Ronald Rovers in zijn recensie.

Op **filmkrant.nl/dumont** verzamelden we al onze stukken over zijn films, vanaf de reportage over zijn debuut *La vie de Jésus*, waarvoor Thessa Mooij in 1998 met Dumont door zijn geboorteplaatsje Bailleul wandelde.

LA VIE DE JÉSUS

Tien filmmakers in Myanmar besloten na de militaire coup vorig jaar om elk een korte film te maken. In *Myanmar Diaries* vormen de tien films een aanklacht tegen de meedogenloze repressie. Producent Corinne van Egeraat en een van de anonieme makers vertellen over de film en het verzet in Myanmar.

DOOR JOS VAN DER BURG

CORINNE VAN EGERAAT EN 'MISTER A' OVER *MYANMAR DIARIES*

'DE COUP GING TEGEN ALLE LOGICA IN'

Zijn naam houdt hij liever verborgen, zegt de Myanmarese filmmaker op het Movies that Matter Festival, dat vorige maand werd gehouden in Den Haag en waar *Myanmar Diaries* de Camera Justitia Award won. Net als zijn woonplaats in Myanmar. Dat hij zich op het festival wel gewoon vertoont, roept verbazing op, want dictatoriale regimes hebben overal ogen en oren. De anonieme filmmaker, die het prima vindt als ik hem 'Mister A' noem, begrijpt de bezorgdheid, maar zegt zich 'relatief veilig' te voelen. "Ik denk dat het regime grotere vissen wil vangen dan achter een filmmaker aan te jagen."

Aan tafel zit ook Corinne van Egeraat, de producent. Haar verhouding met Myanmar gaat jaren terug. "Na 2010 maakte Myanmar een transitie door naar democratie. Er heerste een enorm positieve en optimistische sfeer. Drie jaar later werd er voor het eerst een mensenrechtenfestival georganiseerd. Een spektakel. De initiatiefnemer kende mijn partner Petr [de Tsjechisch-Canadese mensenrechtenfilmer Petr Lom, JvdB] en vroeg of wij een masterclass wilden komen geven. Het was een fantastische ervaring. Jonge filmmakers waren zo ongelofelijk hongerig om verhalen te vertellen."

Het stel besloot in Myanmar te blijven om er les te geven. Dat werden uiteindelijk vier jaar. "Een geweldige tijd! Er was zoveel energie en er waren mogelijkheden. Als je jong was kon je je carrière dromen. Al onze studenten vonden werk in de filmindustrie, bij de televisie of in de journalistiek." Naast lesgeven werkten de twee aan de documentaire *Burma Storybook*. "De hoofdpersoon is een dichter, die af en aan 25 jaar in de gevangenis heeft gezeten. De film geeft zo een beeld van de transitie van militaire dictatuur naar democratie. Toen de film klaar was, was ons werk gedaan. Hij werd vertoond en daarna zijn we teruggegaan naar Nederland."

SCHOK

Uiteraard bleef het stel na hun vertrek de situatie in Myanmar volgen, die volgens Mister A een aantal jaren zeer hoopvol was. "In 2015 haalde de partij van Aung San Suu Kyi [in die tijd het boegbeeld van de democratiseringsbeweging, JvdB] de meerderheid. We geloofden allemaal in een betere toekomst. Maar al twee jaar later kwam de desillusie, met het wrede optreden van de militairen tegen de Rohingya. Ook waren er wettelijke barrières voor democratisering, zoals de automatische toewijzing aan het leger van een kwart van de zetels in het parlement. Dat maakt een wijziging van de grondwet onmogelijk, omdat er een meerderheid van minimaal 76% voor nodig is."

Dat het leger het als een vernedering ervoer dat de partij van Suu Kyi bij de verkiezingen in 2020 de absolute meerderheid behaalde, was voor iedereen duidelijk, zegt Van Egeraat. "We wisten dat het leger iets zou kunnen gaan doen, maar een staatsgreep zag niemand aankomen. De coup was een schok omdat hij tegen alle logica in ging. Het land was welvarend, de economie ging goed. Rationeel is het onbegrijpelijk." Mister A verwijst naar een in Myanmar populaire verklaring. "Legerleider Min Aung Hlaing wordt als hij niet langer de macht heeft een gewone burger. Hij heeft dan geen politieke bescherming meer en kan als

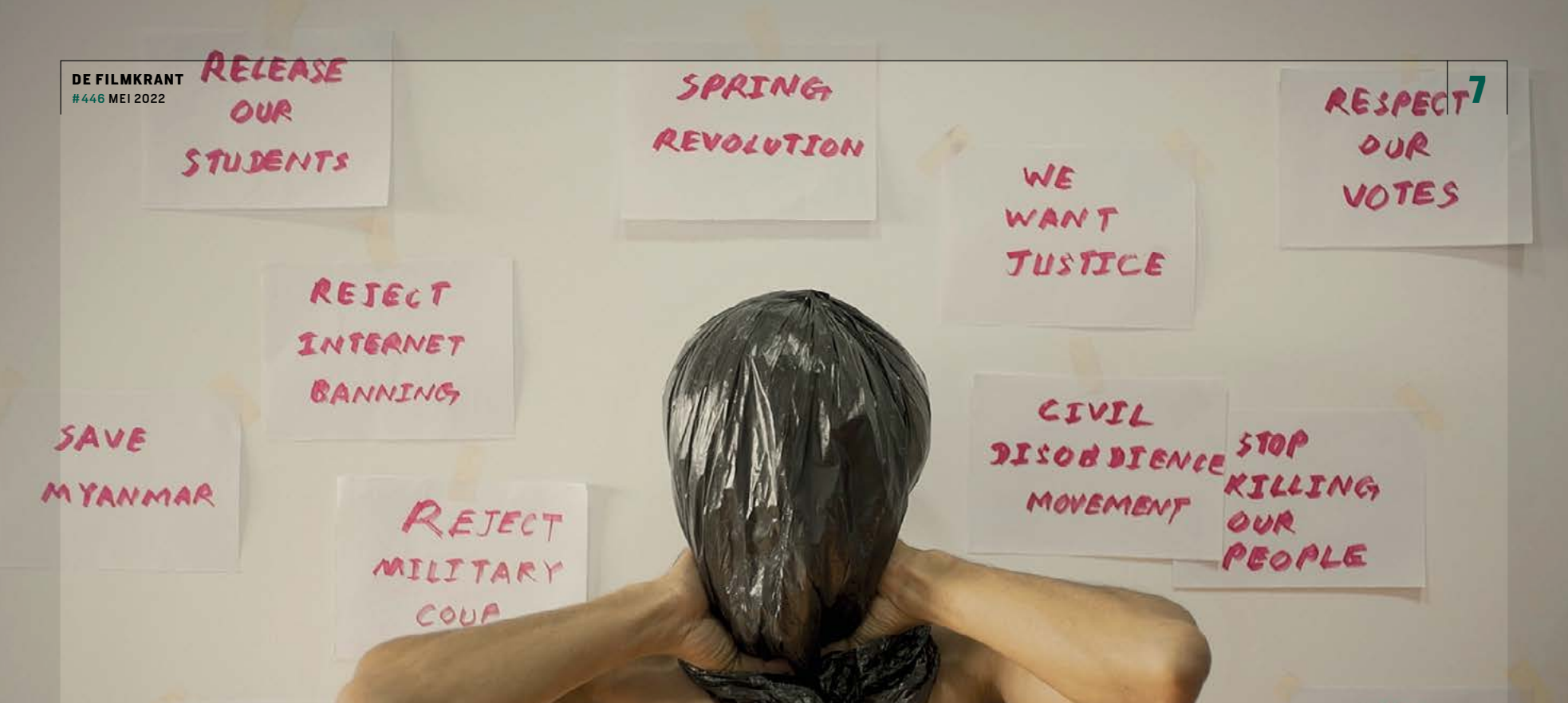

oorlogsmisdadiger naar het Internationale Strafhof in Den Haag worden gestuurd.” Met een glimlach: “Als je echt wilt weten of dit de reden voor de coup is, moet je hem zelf even bellen.”

GUERRILLA

Na de coup zocht Mister A snel contact met bevriende filmmakers. “We wilden iets maken wat blijvend zou zijn. Ons stond een omnibusfilm voor ogen, zoiets als *New York, I Love You* en *Paris, je t’aime*. Sommigen hadden een achtergrond in documentaire, anderen in fictie en weer anderen in animatie. Later zouden we wel zien hoe we de films konden combineren.”

Voor de productie van de films werd Van Egeraat benaderd, die ook haar partner inschakelde. “We zegden onmiddellijk alle mogelijke steun toe. De makers gingen aan de slag en werden vanuit Nederland begeleid, vooral door Petr. Hij onderhield het contact met één centrale filmmaker in Myanmar en gaf advies. Een moeilijkheid was dat we het materiaal, om het risico van onderschepping zo klein mogelijk te maken, zo weinig mogelijk heen en weer wilden sturen. Los van die complicatie waren we verbaasd over hoe goed het werkte met het collectief van de makers. Het is de vlotst verlopen productie die ik ooit heb gedaan.”

Myanmar Diaries bevat tien uiteenlopende films, van fictie tot documentaire en animatie, maar er zit wel een rode draad in, zegt Mister A. “Je ziet de ontwikkeling van het protest in het eerste jaar na de coup.” Van Egeraat: “Omdat geweldloos protest al snel hardhandig werd neergeslagen zijn veel jonge mensen naar de jungle getrokken om een guerrilla tegen het regime te voeren.” Het is dan ook geen toeval dat de film eindigt met een trainingskamp in de jungle. Mister A: “Dat is er op het nippertje in gekomen, omdat het gewapend verzet vorig jaar zomer begon, toen de meeste filmmakers al klaar waren met hun films. Op de valreep stapte een filmmaker op ons af met beeldmateriaal van een trainingskamp. Dat maakt de boog in de film rond.”

DESERTEURS

Van Egeraat ziet *Myanmar Diaries* als een voorbeeld van hoe filmmakers binnen een onderdrukkend systeem toch creatieve vrijheid kunnen vinden. Als sleutelscène noemt ze beelden waarin een man een vuilniszak over zijn hoofd heeft. “Dat beeld, dat ook op de filmposter staat, is een no-nonsense shot dat het martelen van het volk toont. De film gaat over angst en pijn. Dit beeld toont in één oogopslag hoe dat voelt. Het is onmenselijk.”

De vraag of de film werkelijk een bijdrage kan leveren aan de strijd tegen repressie en onderdrukking, beantwoordt Van Egeraat bevestigend. “Een van de filmmakers zei dat ze de film als een wapen ziet. Ik denk dat ze gelijk heeft. *Myanmar Diaries* krijgt veel aandacht en daardoor ook de situatie in het land. De komende tijd wordt de film vertoond op zo'n honderdvijftig tot tweehonderd festivals.”

Mister A noemt een concreet voorbeeld van de invloed van de film. “Sinds de coup werd in Berlijn dagelijks gedemonstreerd voor het huis van de militaire attachee van Myanmar. Een week nadat *Myanmar Diaries* op de Berlinale draaide [waar de film de prijs voor beste documentaire won, JvdB] trok de Duitse regering zijn visum in en moest de man het land verlaten.” Het is een beginnetje, beseft Mister A. “Natuurlijk willen we meer acties. Zoals het op de Britse en Amerikaanse sanctielijst zetten van ook familieleden van leden van het regime in Myanmar. Op de lijst staat de grootste wapenleverancier van Myanmar, maar zijn dochter in Rome kan met zijn geld gewoon als een prinses blijven leven. Dat moet veranderen en hopelijk heeft onze film daar invloed op.”

‘Natuurlijk willen we meer acties. Op de sanctielijst staat de grootste wapenleverancier van Myanmar maar zijn dochter in Rome kan met zijn geld gewoon als een prinses blijven leven.’

Invloed heeft de film in elk geval op de mogelijkheden van filmmakers in Myanmar, want Van Egeraat en Lom zetten een steunplatform voor hen op. “Mensen uit de internationale filmwereld kunnen er hun diensten op aanbieden aan filmmakers in Myanmar. Denk aan hulp bij montage of geluidsafwerking. We denken ook aan een toolkit met film- en journalistieke tips. De distributeur van de film, Cinema Delicatessen, steunt het platform met één euro van elk verkocht kaartje.”

Mister A verwacht veel van het gewapende verzet tegen het regime. “Dat doet het verrassend goed. De guerrilla vecht in het hele land, ook in de steden. Een paar uur geleden was er een bomaanslag in de stad Yango. Het moreel van het leger is laag. Nooit eerder waren er zoveel deserteurs. Duizenden! Er is echt een kans dat het verzet wint.”

MYANMAR DIARIES MYANMAR/NOORWEGEN/NEDERLAND, 2022 | REGIE THE MYANMAR FILM COLLECTIVE | 70 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMA DELICATESSEN | TE ZIEN VANAF 12 MEI, OOK VIA **picl.nl**

VANAF 5 MEI

EXCLUSIEVE VERTONINGEN DOOR HEEL NEDERLAND IN AANWEZIGHEID VAN CAST & CREW

Ga voor alle informatie naar
DEOPENBARINGFILM.NL

EEN FILM VAN CHRIS W. MITCHELL

DE OPENBARING

FILM EVENTS PRESENTEERT IN COPRODUCTIE MET MAKE WAY FILM

VICTOR LÖW • LENY BREEDERVELD • MONIC HENDRICKX
EN **PETER BOLHUIS**

KOSTUUMONTWERP SANNE VAN DEURSEN MAKE-UP CLAUDINE VAN ERVEN SPECIAL MAKE-UP EFFECTS ROB HILLENBRINK OPNAMELEIDER CORIEN VAN DER ZWAAG UNIT PRODUCTION MANAGER JENNIFER EIKELENBOOM LICHT TEUN PULLES GRAPHICS JOOST KRAAN
VISUAL EFFECTS JOS WABEKE COLOR GRADING TIM VAN PAASSEN GELUIDSOPNAME RICHARD WILDER GELUIDSONTWERP WART WAMSTEKER MATTHIJS VAN DER VEER MUZIEK BEREND DUBBE MONTAGE MANUEL DIAS DA SILVA
PRODUCTION DESIGN HISKE DE GOEJE DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY JORIS BULSTRA NSC ASSOCIATE PRODUCERS VICTOR LÖW EGBERT BARTEN PRODUCERS JAN DOENSE MONIQUE VAN KESSEL SCENARIO & REGIE CHRIS W. MITCHELL

DEZE FILM IS TOT STAND GEKOMEN MET EEN BIJDRAGE VAN HET NEDERLANDS FILMFONDS EN HET GEOFFREY DONALDSON INSTITUUT

MAKE WAY FILM

Het leven van een Russisch oppositieleider toont zich een thriller in deze lofzang op Aleksej Navalny, onlangs veroordeeld tot negen jaar cel. De op Sundance en Movies that Matter bekroonde documentaire is indrukwekkend maar onevenwichtig.

DOOR OMAR LARABI

NAVALNY

SPELER DIE DE REGIE WIL HOUDEN

Er zijn van die onderwerpen die zich per definitie lenen voor een documentaire en waarmee de faalkans voor documentairemakers behoorlijk klein is. Aleksej Navalny, de Russische oppositieleider die al jaren strijdt tegen het regime van president Poetin, ís zo'n onderwerp. Navalny straalt de autoriteit uit die je van een politicus mag verwachten en heeft het charisma van een filmster. En dat is hij ook min of meer—niet in Hollywood-films, maar op sociale media. Op TikTok en Twitter palmt hij zijn volgers in met geëngageerde video's.

Voor Navalny zijn sociale media een belangrijk wapen, blijkt in *Navalny* van documentairemaker Daniel Roher (*Once Were Brothers*, 2019). In de openingsscène wordt ook meteen duidelijk dat Navalny de regie moeilijk uit handen geeft. Als Roger de strijdlustige politicus vraagt welke boodschap hij heeft voor het Russische volk, reageert Navalny geagiteerd: "Kom op Daniel, je maakt toch geen film voor het geval ik doodga? Laat dat film nummer twee zijn. Laten we van deze film een thriller maken."

Navalny werd inderdaad een onvervalste thriller. Roher is getuige van een onwerkelijk complot. In augustus 2020 wordt Navalny tijdens een vlucht van het Siberische Tomsk naar de Russische hoofdstad Moskou vergiftigd met—zo blijkt later—het zenuwgas novitsjok. Het vliegtuig maakt een noodlanding in Omsk en Navalny wordt opgenomen in het ziekenhuis. Met dank aan onderzoeksjournalist Christo Grozev van het burgersonderzoeksjournalistiek netwerk Bellingcat komt het team van Navalny er enkele maanden later achter wie de daders zijn, inclusief namen en rugnummers. Het is een bijna fabelachtige gewaarwording, aangezien het vrijwel altijd een mysterie blijft wie verantwoordelijk zijn voor dit soort aanslagen.

Roher toont in zijn film een groot deel van die zoektocht, die vooral plaatsvindt in Duitsland. Daar komt Navalny terecht na een hoop gesteggel in Rusland. Zijn familie wil graag dat hij buiten Rusland wordt behandeld, omdat ze de artsen niet vertrouwen, maar het ziekenhuis wil hem niet vrijgeven. In het begin van de documentaire is via de beelden van smartphones te zien hoe Navalny's vrouw Joelia door snode types in het ziekenhuis de toegang tot haar man wordt ontzegd. Roher schakelt telkens tussen het relatief veilige Duitsland en het voor Navalny levensgevaarlijke Rusland, waar hij uiteindelijk weer naar terugkeert.

Deze met de telefoon gefilmde beelden geven de film een unheimische lading: je voelt dat Joelia er bijna alleen voorstaat. De smartphone, die voor Navalny fungeert als een instrument om grote massa's mee mobiliseren, is in Rusland niet per se de koevoet die hij soms in het Westen is. Je kan compromitterende beelden niet laten zien aan de autoriteiten, omdat de autoriteiten je grootste vijand zijn. Dat is sinds het begin van de Russisch-Oekraïense oorlog alleen maar nijpender geworden.

LUIS IN DE PELS

Dat conflict zet *Navalny* ook in een nieuw licht—de gelijkenissen tussen de Rus en de Oekraïense president Volodimir Zelenski zijn opvallend. Beiden zijn jonge(re) mannen die de jeugd serieus nemen en die afscheid hebben genomen van een archaïsche manier van politiek bedrijven. Maar het zijn ook acteurs. In *Navalny* spreekt de Rus soms Engels met mensen met wie hij op andere momenten Russisch spreekt. Dan rijst de vraag: is dat ingestudeerd voor de camera? In andere scènes blijkt dat het soms schuurde tussen Roher en Navalny: de politicus wilde niet altijd gefilmd worden, was niet altijd in de stemming of had misschien zo z'n bedenkingen over het eindproduct.

Navalny draait zo ook sterk om populisme, en hoe je je aan het volk moet presenteren. Om zijn boodschap te verkondigen gebruikt Navalny soms dezelfde retorische instrumenten als zijn tegenstander Poetin. De film had hier dieper op in kunnen gaan en had kritischer kunnen zijn, bijvoorbeeld ten aanzien van Navalny's 'geflirt' met extreemrechts in het verleden. Daarnaast hinkt de documentaire voortdurend op twee gedachten: het is een thriller én een portret van een politicus. Alsof Roher tijdens het monteren maar niet kon kiezen, omdat hij zo onder de indruk was van wat hij zag. Toch is het geen schande dat deze documentaire vooral een lofzang is geworden op Navalny. Er zijn maar weinig mensen die zo moedig zijn als de grote luis in de pels van Poetin.

NAVALNY VERENIGDE STATEN, 2022 | REGIE DANIEL ROHER | MET ALEKSEJ NAVALNY | 98 MINUTEN | DISTRIBUTIE DOGWOOF | TE ZIEN VAN 5 T/M 11 MEI

CLIO BARNARD OVER *ALI & AVA*

LIEFDE, MUZIEK EN VRIENDELIJKHEID IN TIJDEN VAN POLARISATIE

Met *Ali & Ava* voltooit Clio Barnard haar Bradford trilogie, op de plek waar ze ook *The Arbor* en *The Selfish Giant filmde*. De films zijn op meerdere manieren met elkaar verbonden. “Ik wilde een verhaal maken dat de weerbaarheid van deze mensen viert.”

DOOR MARICKE NIEUWDORP

Bradford blijft trekken. Clio Barnard (1957) keert met *Ali & Ava* terug naar de stad waar ze al jaren een zwak voor heeft. Deze voormalige industriestad, gelegen in het stedelijk graafschap West-Yorkshire kent vergane glorie, werkloosheid, armoede, een rijke mengelmoes aan culturen, met paardenkarretjes racende *travellers* en een sterke gemeenschapszin.

“Bradford ligt in een soort kom en de rafelranden worden omringd door prachtig heidelandschap; een combinatie die je niet vaak in films terugziet”, legt Barnard uit. “Het is vaak óf stad, óf platteland.” Ze is verzot op de *looks* van Bradford, maar meer nog houdt Barnard van de inwoners en hun strijdlust. “Ik wilde met *Ali & Ava* een verhaal maken dat de weerbaarheid van deze mensen viert.”

In *Ali & Ava* ontmoet huisbaas annex DJ Ali, die in ontkenning verkeert over zijn op handen zijnde scheiding, de van oorsprong Ierse klassenassistent Ava. Zij kreeg kinderen bij verschillende vaders en heeft haar buik vol van kerels. Ze komen uit andere delen van de stad, hebben een andere achtergrond en een eigen geschiedenis, maar de twee delen hun liefde voor muziek—en die voor elkaar. Ondanks de dagelijkse perikelen en achterliggende problematiek van beide personages, heeft Barnard vooral een film willen maken met lichtvoetige ondertonen. “Er moest iets heel moois en goeds in hun levens gebeuren. Daarnaast wilde ik laten zien wat er kan gebeuren als mensen voor elkaar open staan en simpelweg aardig zijn tegen elkaar.”

ECONOMISCHE DUIKVLUCHT

Barnard, als filmmaker veelvuldig bekroond, begon haar opleiding en carrière als schilder en tekenaar, waarbij ze veel gebruikmaakte van houtskool. Steeds vaker hield ze zich niet zozeer bezig met het resultaat van haar werk, maar vooral met het proces zelf. Toen ze een 16mm Bolex-camera in handen kreeg, begon ze de ontwikkeling van haar tekenwerk te registreren, in de stijl van een stopmotionfilm. “Ik was verzot op die camera! Ik raakte verslaafd aan de verwerking van de film zelf en het ontwikkelen ervan.”

Aanvankelijk belandde ze na de kunstacademie bij muziekzender MTV, waar werkte aan de karakteristieke animaties die in de jaren negentig tussen de videoclips verschenen. De camera won het definitief van het potlood toen ze in 2010, na enkele shorts, debuteerde met de experimentele documentaire *The Arbor*. Met die productie deed Barnard tegelijkertijd haar intrede als filmmaker in de stad Bradford.

Bradford was ooit een levendige industriestad, een centrum van de textielindustrie. Toen men in de jaren zestig extra handen nodig had, werden fabrieksarbeiders vanuit Pakistan en Bangladesh gehaald. Lokale arbeiders trokken vanuit het centrum naar wijken aan de rand van de stad. Barnard: “*Business was booming* in die tijd.” Maar toen in de jaren tachtig de industrie volledig instortte, was de werkloosheid enorm. “Net als de sociaal-economische achteruitgang van iedereen die ooit werkte in de industrie.”

In haar veelgeprezen *The Arbor* dook Barnard dieper in dat gegeven. Ze portretteert er toneelschrijfster

CLIO BARNARD

‘Ik wilde laten zien wat er kan gebeuren als mensen voor elkaar open staan en simpelweg aardig zijn tegen elkaar.’

Andrea Dunbar, die zelf het staartje van Bradfords gloriejaren als industriestad meemaakte én de daaropvolgende economische duikvlucht. “Mijn drie films uit Bradford richten zich in zekere zin allemaal op de decennia die daarna volgden, in het Engeland na Thatcher. Dat is misschien niet altijd expliciet in de verhalen zichtbaar, maar behoort wel degelijk tot de fundering van mijn films.” Hoofd- of bijpersonages uit *The Arbor*, *The Selfish Giant* en *Ali & Ava* hebben direct of indirect te maken met het voormalige fabrieksleven en lokale sociaal-maatschappelijke issues. Je zou Barnards werk in die zin kunnen vergelijken met het sociaalrealisme van Ken Loach, maar haar insteek is poëtischer.

NORMALE MENSEN

Er zijn meer onzichtbare connecties tussen de drie ‘Bradford’-films. Zo leerde ze tijdens de opnames van *The Arbor* een tiener kennen die haar inspireerde tot het schrijven van *The Selfish Giant*. “Die jongen belandde in de schimmige ijzerhandel en ging—net als zijn vrienden—niet meer naar de middelbare school. Het raakte me dat deze kinderen al zo vroeg buitengesloten werden van een normaal leven, daar moest ik iets mee als filmmaker.”

Op de set daarvan leerde ze zowel huisbaas en DJ Moey en klassenassistent Rio kennen, mensen die later de inspiratie vormden voor de personages van Ali en Ava. Al hebben Moey en Rio in werkelijkheid geen relatie en ontmoetten ze elkaar pas toen Barnard ze in het begin van haar scriptfase aan elkaar voorstelde. “Het zijn normale mensen met geweldige verhalen, die wat mij betreft veel te weinig verteld worden in de bioscoop.”

Barnard betrekt haar inspiratiebronnen altijd actief in het productieproces, door hen uitvoerig te interviewen en hen in een later stadium mee te laten kijken met improvisatieworkshops voor de acteurs. “Ik neem hun aanbevelingen mee naar huis om verder uit te werken in een script—dat ik later weer mee terugneem. Dat proces is als een cirkel.” Tegen de tijd dat haar acteurs op de set staan, kennen ze hun personage door en door en zijn ze dus in staat om rond de lijnen van het uitgewerkte scenario te improviseren.

Veel mensen die Barnard in de loop der tijd in Bradford ontmoette, duiken op in volgende producties; ze werkt graag met een mix van professionele acteurs en gewone burgers. Mensen, verhalen en locaties die ze in de ene productie ontdekt, worden in de volgende meegenomen. “Je zou inderdaad kunnen stellen dat deze drie films op verschillende manieren en op diverse niveau’s met elkaar verbonden zijn.”

SHOW, DON’T TELL

Waar sociaal-maatschappelijke kwesties in Barnards werk nooit ver weg zijn, is *Ali & Ava*, de derde film in haar onofficiële Bradford-trilogie, vooral heel warm, hoopvol en vol levenslust. “In tijden waarin bepaalde politici aan de haal gaan met tegenstellingen in zulke gemeenschappen om er zelf beter van te worden, wilde ik deze mensen elkaar juist laten ontmoeten om samen het leven te vieren.”

Hoewel beide personages, hun familieleden en buurtgenoten met allerhande problematiek kampen, wordt daar geen nadruk op gelegd. Barnard werkt volgens het principe *show, don’t tell*. Psychische schade van sommige personages is duidelijk voelbaar en zichtbaar, maar er wordt niets uitgelegd. Ook dialogen houdt ze beknopt, zeker in *Ali & Ava*. Barnard: “Soms vraag ik me wel af of ik bepaalde zaken niet vetter zou moeten onderstrepen. Maar uiteindelijk kom ik altijd weer uit op de hoop dat kijkers zelf de pijnpunten ontdekken.”

Muziek is, vooral in het geval van *Ali & Ava*, een element dat Barnard maximaal inzet om de sfeer en gemoedstoestand van haar personages invoelbaar te maken. Dat begint al ín het scenario, omdat beide personages hun eigen link met muziek hebben: Ali is DJ en Ava’s vader zong Ierse rebellenliedjes in de pub. “Die muziekconnectie voelde als cadeautje. Eenvoudiger dan ooit tevoren kan je muziek die je op een of andere manier raakt, met elkaar delen. Ook binnen filmscènes. En is het niet zo dat muziek een enorme rol speelt als mensen verliefd op elkaar worden? Muziek is zo vreugdevol.” FK

DANSPLAINING

Kapitalistisch leedvermaak

COLUMN | Dan Hassler-Forest zoekt als de Indiana Jones van de filmwetenschappen naar de verborgen betekenissen en geheime kamers van de cinema.

Iedereen die streamingdiensten volgt, moet het zijn opgevallen: we worden momenteel bedolven onder series over de op- en ondergang van jonge en charismatische rijkaards. *WeCrashed* (Apple TV), *The Dropout* (Disney+) en *Inventing Anna* (Netflix) zijn de nieuwste toevoegingen aan een snel groeiend subgenre van waargebeurde verhalen over ambitieuze charlatans die in noodvaart de top bereiken maar uiteindelijk keihard tegen de lamp lopen. Is dit simpelweg de nieuwste versie van Hollywoods klassieke *rags-to-riches*-formule? Of steekt er iets anders achter onze fascinatie met miljardairs die hun fortuin verliezen?

In wezen is er weinig nieuw aan Amerikaanse films en series die ons vertellen dat geld niet gelukkig maakt, en dat hoogmoed voor de val komt. In een kapitalistisch systeem waarin rijkdom nogal ongelijk verdeeld is, worden we al ruim een eeuw getrakteerd op eindeloze producties die aan de ene kant laten zien dat geld niet gelukkig maakt, terwijl we aan de andere kant worden uitgenodigd om te smullen van diezelfde obscene welvaart.

Toch is er in het afgelopen decennium iets veranderd. In een samenleving waar het gat tussen rijk en arm steeds groter wordt, en waar miljardairs als Jeffrey Bezos en Elon Musk kunnen doen en laten wat ze willen, zien we steeds meer portretten van de allerrijksten als onverbeterlijke sociopaten. Populaire series als *Succession* (HBO Max) en *Squid Game* (Netflix) winden er geen doekjes om: rijke mensen zijn de gewetenloze uitbuiters van andermans goede bedoelingen die letterlijk over lijken gaan om hun macht en status te blijven vergroten.

Toch draagt zelfs de meest vernietigende satire onbedoeld bij aan de aantrekkingskracht die extreme rijkdom uit blijft oefenen. De glamoureuze luxe van privé-jets, wilde feesten en dure auto’s vormt vaak de hoofdmoot van deze series, waarin de echt bestaande charlatans worden gespeeld door mooie en charismatische acteurs die het makkelijk maken om met ze mee te leven—en te genieten van de getoonde luxe. Tegelijkertijd maakt het feit dat we vanaf het begin al weten dat het slecht met ze afloopt, het makkelijker om onze identificatie met deze boeven aan het eind ook weer los te laten. We kunnen daarom ongestoord meegenieten van de ergste excessen van extreme rijkdom zonder schuldgevoel achteraf.

Toch voelt het alsof dit genre van kapitalistisch leedvermaak op een kritischer spoor is beland. Elk nieuw portret van een charismatische narcist die overloopt van zelfvertrouwen bevestigt immers ook het groeiende besef dat degenen die boven aan de ladder staan, vooral goed zijn geweest in naar beneden schoppen. Geen wonder dat we zo smullen van hun onvermijdelijke val.

DAN HASSLER-FOREST

CLIO BARNARDS BRADFORD-TRILOGIE

HET VERHAAL VAN HET LANDSCHAP

De Engelse stad Bradford is het decor van Clio Barnards nieuwe film *Ali & Ava*, net als eerder in *The Arbor* en *The Selfish Giant*. Barnards verhalen zijn niet los te zien van de straten, arbeiders-huizen en verlaten industrie-gebieden waar ze zich afspelen.

DOOR ELISE VAN DAM

THE ARBOR

"Alleen oppervlakkige mensen oordelen niet op uiterlijk. Het ware mysterie van de wereld is het zichtbare, niet het onzichtbare." Dat is de filosofie van Robinson, de fictieve historisch onderzoeker die filmmaker, essayist en architect Patrick Keiller opvoerde in zijn filmtrilogie *London* (1994), *Robinson in Space* (1997) en *Robinson in Ruins* (2010). Daarin bestudeert Robinson de 'problemen van Engeland' met als uitgangspunt dat als je maar goed genoeg kijkt naar de zichtbare oppervlakten van een land, je de 'moleculaire fundamenten' van historische gebeurtenissen kunt ontdekken.

Het is een filosofie die goed toe te passen is op het werk van de Britse filmmaker Clio Barnard. Afgezien van *Dark River* (2017), waarvan ze in een interview met *The Guardian* aangaf dat het maakproces voelde als "een rond blok door een vierkant gat duwen", maakte Barnard al haar speelfilms in Bradford, een stad in het Noord-Engelse graafschap West Yorkshire.

KANSARM DECOR

Het zijn films die uit elkaar zijn voortgevloeid. Een jongen die Barnard ontmoette tijdens het maken van *The Arbor* (2010) werd de inspiratie voor het hoofdpersonage Arbor in *The Selfish Giant* (2013) en twee andere bewoners die ze ontmoette stonden model voor *Ali & Ava* (2021). De verhalen van die personages zijn verbonden met de locaties waarin ze gesitueerd zijn en hoe die eruitzien.

In *The Arbor* is die locatie Brafferton Arbor, een straat met arbeidershuizen rond een grasveld in de wijk Buttershaw. Hier woonde in de jaren zeventig en tachtig Andrea Dunbar, die op haar vijftiende het toneelstuk *The Arbor* schreef en niet lang daarna het later door Alan Clarke verfilmde *Rita, Sue and Bob Too*. In 1990 overleed ze op 29-jarige leeftijd aan een hersenbloeding.

Barnard vertelt het verhaal van Dunbar, getekend door alcohol, tienerzwangerschappen en huiselijk geweld, in een experimentele documentairevorm. Ze laat de audio-opnames van de interviews die ze afnam, met alle aarzelingen en tegenstrijdigheden, playbacken door acteurs die geplaatst worden in de locaties waarover ze vertellen, waarmee de film automatisch gaat over wat zichtbaar is en wat niet.

Barnard weeft ook archiefbeelden uit een televisiedocumentaire over Dunbar door haar film en die tonen een armoedig Bradford. En dat terwijl de stad tot zeker halverwege de twintigste eeuw een centrum was van een bloeiende productie-economie. In zijn essayboek *The View from the Train* wijst Keiller op dat 'verloederde uiterlijk van het zichtbare landschap', dat de welvaart van het land 'maskeert'. De waarheid daarachter is dat de rijkdom die de industrie voortbracht, nauwelijks terugvloeide naar deze regio. Dus ontstond het beeld dat Don McCullin al vastlegde in zijn foto's van Bradford in de jaren zeventig, waarin de fabrieksschoorstenen volop roken maar de arbeidershuizen er haveloos bij staan.

In zo'n armoedig en kansarm decor past maar één narratief en dus herhaalt het zich onverbiddelijk. Dat lijkt de implicatie van het verhaal van Lorraine, de dochter die Dunbar als tiener kreeg met een Brits-Pakistaanse man. De verwaarlozing die Lorraine in haar kindertijd ervaarde, kopieerde ze in haar eigen moederschap. Als een cyclus waaraan niet te ontsnappen was. En dat cyclische komt ook terug in een interessante regiekeuze van Barnard, waarbij ze scènes uit Dunbars toneelstuk *The Arbor* ensceneert in de wijk waar ze drie decennia eerder werden geschreven. En ze blijken in dit heden niet te misstaan, niets aan zeggingskracht te hebben ingeboet.

SCHIMMIGE HANDEL

Is er dan niets veranderd in de tussenliggende jaren? In zijn boek *Northern England 1983-1986* laat de vermaarde landschapsfotograaf Michael Kenna zien hoe het gezicht van Noord-Engeland—de lijnen, schaduwen, horizon—gevormd is door de industrie. Hij fotografeerde dat landschap op een keerpunt.

ALI & AVA

THE SELFISH GIANT

Wat in het noorden achterbleef zijn de bouwwerken en infrastructuur van een industrie die tot stilstand is gekomen. Kanalen en spoorlijnen zijn niet langer de slagaders van de economie, grijze koeltorens staan als enorme, geamputeerde olifantspoten in het veld.

De-industrialisatie golfde over het land en in de decennia daarna is de productiesector alleen maar verder uitgehold, ingehaald door de dienstensector.

Al die goederen worden nu geïmporteerd en niet meer in Engeland gemaakt, maar ze gaan nog wel in Engeland stuk en daaromheen is een schimmige nieuwe handel ontstaan. Op die handel storten de hyperactieve Arbor en zijn beste vriend Swifty zich in *The Selfish Giant*. Ze zijn weggestuurd van school en struinen de straten af naar motoren uit kapotte wasmachines of koperdraad waar ze de merknummers afbranden, om te verkopen aan de hardvochtige schroothandelaar Kitten.

Die verschuiving van het zwaartepunt van de economie was in Engeland ook een geografische verschuiving. Van het noorden naar het zuidoosten, clusterend rond Londen. Wat in het noorden achterbleef, en door Barnard nadrukkelijk in beeld wordt gebracht in *The Selfish Giant*, zijn de bouwwerken en infrastructuur van een industrie die tot stilstand is gekomen, gezichtsbepalende bouwwerken die hun functie hebben verloren. Kanalen en spoorlijnen zijn niet langer de slagaders van de economie, de grijze koeltorens van gesloten kolencentrales staan als enorme, geamputeerde olifantspoten in het veld.

ENORME SPEELTUIN

Gebieden die ooit de rokende centra waren van Bradfords industrie, zijn veranderd in wat Paul Farley en Michael Symmons Roberts *edgelands* noemen in hun gelijknamige boek. Gebieden die aan hun lot zijn overgelaten, vaak langs de randen van steden. Die eigenlijk niet bedoeld zijn om te zien, 'behalve misschien als in een waas door een autoraam'. Kinderen, zo schrijven Farley en Symmons Roberts 'hebben deze jungle instinctief benut als een enorme speeltuin', en dat komt terug in *The Selfish Giant*. Die verwilderde industriegebieden zijn plekken waar Arbor en Swifty nog het meest kind kunnen zijn, buiten het oog van volwassenen.

Maar dit landschap representeert ook wat Robinson in de films van Keiller identificeerde als een van de 'problemen van Engeland'. Dat dit landschap zijn functie verloor heeft ook een weerslag op de mensen die er wonen. Aan een omgeving die wordt gedefinieerd door wat het niet (meer) is, is het moeilijk een identiteit te ontlenen. En in een landschap dat constant herinnert aan wat verloren is gegaan, laat een toekomst zich slecht vormgeven.

Maar onmogelijk is het niet. Dat toont bijvoorbeeld het verhaal van Lisa, de halfzus van Lorraine die de uitzichtloze cyclus wel wist te doorbreken. Zij herinnert zich hun kindertijd veel warmer dan Lorraine, en daar ligt de sleutel. In de filmtrilogie van Keiller stelt Robinson vast dat het zichtbare landschap getransformeerd kan worden in de verbeelding. Door fictie, herinnering. En die verbeelde versie is volgens Robinson evengoed een reële plek waaraan betekenis en identiteit kan worden ontleend.

Dat is ook te zien in de films van Barnard. Bijvoorbeeld in hoe de kinderlijke blik van Arbor en Swifty die verwaarloosde industriegebieden iets sprookjesachtigs geeft en zo hun kindzijn onderstreept. En het is wat Keiller in *The View from the Train* aanmerkt als een kracht van cinema: 'Het vermogen om reeds bestaande ruimtes te transformeren.' Clio Barnards nieuwste film *Ali & Ava* is daar een illustratie van.

NU SCHIJNT DE ZON

Met *Ali & Ava* maakt Barnard de cirkel rond naar *The Arbor*. De opbloeiende relatie tussen veertigers Ava en Ali echoot de affaire die Dunbar als tiener had met een Brits-Pakistaanse man en die de inspiratie vormde voor haar eerste toneelstuk. Barnard trekt meer lijnen naar *The Arbor*. Zo loopt Ava in de film door Buttershaw, een aantal dialogen en plotontwikkelingen rijmen met het werk van Dunbar en dan zijn er nog de scènes waarin Ali op het dak van zijn stationwagen danst in een afgelegen, mistig veld - een verwijzing naar een shot in *The Arbor* waarin een kleine Lorraine in een soortgelijk veld op het dak van haar vaders auto danst.

Maar het zijn de verschillen die tellen. Hoewel Ali en Ava ook de vooroordelen en het racisme tegenkomen die Dunbar in haar toneelstuk verwerkte, legt Barnard in *Ali & Ava* de nadruk op wat daar doorheen breekt. Muziek, humor, liefde. De wijk Holme Wood waar de film zich afspeelt verschilt op het oog weinig van de wijken in *The Selfish Giant*. Ook hier staan alle tuinhekken scheef en de straten vol troep. Maar waar *The Selfish Giant* zich vrijwel uitsluitend afspeelde op grijze, druilerige dagen, daar schijnt in *Ali & Ava* opvallend vaak de zon.

Wie naar Holme Wood of Buttershaw kijkt, kan armoedige en kansloze wijken zien. Maar in *Ali & Ava* heeft Barnard een andere visie. Vooral in de blik van Ali, die in zijn onbreekbare optimisme verzet biedt tegen de uitzichtloosheid die het landschap probeert op te leggen. En vanuit dat perspectief laat hij Ava (en de toeschouwer) met andere ogen kijken naar Bradford. "Ik houd van deze stad", zegt Ali in een scène waarin de twee in de auto zitten terwijl regen op het dak roffelt. "Zelfs als het stortregent?" vraagt zij. "Ja."

ALI & AVA GROOT-BRITTANNIË, 2022 | REGIE CLIO BARNARD | MET ADEEL AKHTAR, CLAIRE RUSHBROOK | 95 MINUTEN | DISTRIBUTIE CHERRY PICKERS | TE ZIEN VANAF 12 MEI

THE ARBOR IS VERKRIJGBAAR OP DVD/BLU-RAY (IMPORT) | **THE SELFISH GIANT** IS VERKRIJGBAAR OP DVD/BLU-RAY EN TE ZIEN VIA DIVERSE STREAMINGSDIENSTEN

CONTENT. EEN DOODSKUS

IFFR hervormt en brengt alles wat cinema was onder in een divisie ‘content’. Dat is een slechte ontwikkeling.

DOOR RONALD ROVERS

OTTO E MEZZO

Dit is geen artikel over het International Film Festival Rotterdam, hoewel ontwikkelingen bij het festival wel de aanleiding gaven om het te schrijven. Op de recent aangekondigde ‘herstructurering’ van IFFR, zoals die eufemistisch werd genoemd—anderen spraken over ‘een spoor van vernieling’ omdat onder meer een groot deel van het programmeursteam is ontslagen—komen we op een later moment terug. Het is nog te vroeg om alles goed te overzien.

Wat nu wel al duidelijk is: iedereen die bij IFFR mag blijven, wordt ondergebracht in een van de vijf divisies waaruit de organisatie vanaf nu bestaat: ‘communication & audience reach’, ‘funding & business growth’, ‘business affairs’, ‘operations’ en ‘content’. Over die afdeling ‘content’ gaan we het even hebben.

Laten we het woord om te beginnen naar het Nederlands vertalen. ‘Inhoud’ dekt de lading niet. ‘Materiaal’ zou kunnen, maar klinkt te ruw. ‘Spul’ is de beste vertaling.

De divisie Spul.

Het is basaal en iedereen weet het: woorden vormen ons denken. Je kunt jezelf nog zo stevig voornemen om elke film te respecteren, elke individuele uiting van elke individuele maker serieus en op zichzelf te beschouwen, maar zo’n containerbegrip zal uiteindelijk je perspectief beïnvloeden. ‘De boeren’, ‘de vissers’, ‘de ambtenaren’, ‘de leraren’, ‘de mannen’, ‘de vrouwen’, ‘de vluchtelingen’: elk containerbegrip beperkt de nuance en vernauwt je blik.

VERZET

Misschien is het een achterhoedegevecht om je tegen het begrip ‘content’ te verzetten: op festivalmarkten en bij vrijwel alle organisaties die iets (online) publiceren, wordt het gebruikt. Al jaren. Waarom dan nu dit minieme en redelijk kansloze verzet?

Om twee redenen. Ten eerste: juist filmfestivals, en met name dat deel dat artisticiteit en oorspronkelijkheid viert—ontegenzeggelijk een van de laatste bastions die dat doen, want zowel televisie als uitgevers lopen aan de leiband van kijk- en verkoopcijfers—moeten niet meegaan in de enorme beweging die alles tot handel reduceert. Dingen, mensen, meningen, onderwijs, gezondheid, kunst, politiek: op vrijwel elk maatschappelijk terrein dringt het verdienmodel zich op. En overal waar verdienmodellen leidend zijn, worden alle andere waarden daar uiteindelijk aan ondergeschikt gemaakt. Het verdienmodel wordt het denkkader waar al het andere zich naar moet schikken.

Klein voorbeeld uit de journalistiek: ook op de redactie van *NRC* hangt inmiddels een groot scorebord met de bestgelezen artikelen. Niemand kan ontkennen dat zo’n ontwikkeling uiteindelijk tot zelfcensuur bij redacteuren leidt. Iedereen weet welke artikelen lastiger liggen bij lezers en wat soepel verkoopt. Bovendien zegt de populariteit van artikelen niets over hun belang. Het punt van dit voorbeeld is ook: elke individuele redacteur zal moeiteloos de bezwaren tegen zo’n populariteitsrace kunnen noemen, maar toch is die race er gekomen. Dit is een van de redenen waarom media niet in handen moeten komen van organisaties die alleen geïnteresseerd zijn in de grootste winstmarge. Om een ander achterhoedegevecht te noemen.

VORMELOOSHEID

Tweede reden voor verzet: de opkomst (en tirannie) van het ‘*everything everywhere all at once*’-model van de streamingdiensten en de enorme honger naar spul die daar het gevolg van is. Ze hebben het model niet verzonnen—vermoedelijk is internet, waar alles altijd beschikbaar lijkt, daar meer debet aan—maar wel pontificaal in elke huiskamer gebracht.

Het effect van die ontwikkeling is nog lang niet uitgewerkt. Dat het enorme aanbod dat een kijker ter

Dat het enorme streamingaanbod het een kijker soms lastig maakt om te kiezen, is niet echt een probleem. Of, laten we zeggen, een luxeprobleem. Een veel nadeliger gevolg is eenvormigheid. Of meer precies: vormeloosheid.

beschikking staat het soms lastig maakt om te kiezen, is niet echt een probleem. Of, laten we zeggen, het is een luxeprobleem. Een veel nadeliger gevolg is eenvormigheid. Zoals Hugo Emmerzael op pagina 55 schrijft: 'De typische decoupage van shots met een sterke nadruk op medium close-ups.' De immense honger naar spul zorgt ervoor dat er veel door de maakmolen moet worden gejaagd. Illustratief is dat je nauwelijks nog informatie over de makers krijgt. Een film of een serie is een reeks beelden die moet vermaken, een eventuele eigen signatuur verdwijnt naar de achtergrond. Iemand kan bijvoorbeeld *The Bubble* van Judd Apatow op Netflix interessant vinden, maar hoeveel kijkers klikken door naar de achtergrondinformatie om te zien wie de film heeft gemaakt? Zelfs de credits worden inmiddels automatisch overgeslagen.

Maar het is niet alleen deze anonimiteit die de indruk wekt dat het spul eindeloos uit machines rolt. Kijk maar eens naar een aflevering van *Moon Knight* op Disney+, de meest recente toevoeging aan het Marvel Cinematic Universe. Het budget is 10 tot 15 miljoen per aflevering, maar je ziet het er totaal niet aan af. De productie straalt vooral luiheid uit, wat de serie heel onaantrekkelijk maakt.

Massa en volume zijn deel van het probleem. Overaanbod leidt tot waardeverlies. Als een Amerikaanse president de ene leugen na de andere de wereld in slingert, heeft het weinig zin meer op één van die leugens te reageren. De enige oplossing is de president wegsturen. Denken over films als spul verandert hun aura. Ze worden deel van een massa, ze worden gereduceerd tot iets om iets anders mee te vullen.

Op dit moment is dit misschien nog niet heel erg zichtbaar omdat we nog aardig wat goede films en series zien. Maar dat kan snel veranderen. Het denken over cinema als spul is al zeker tien, vijftien jaar bezig. Vanuit de VS staat 'eigenzinnige cinema' onder druk omdat films er voor 99% gemaakt worden om een zo groot mogelijk publiek te bereiken. Vanuit China, die andere *tentpole* van de box office, staat eigenzinnige cinema om politieke redenen onder druk. Als niemand hier tegenin gaat, krijgen die bewegingen steeds meer momentum.

KLEINSTE GEMENE DELER

Martin Scorsese schreef precies over dit onderwerp in februari 2021 een essay in *Harper's Magazine*, onder de titel 'Il Maestro: Federico Fellini and the Lost Magic of Cinema'. Eerst beschrijft hij die magie aan de hand van een scène uit Fellini's *Otto e mezzo*. Maar dan. 'Fast forward naar nu, nu cinema als kunstvorm systematisch gedevalueerd wordt, opzijgeschoven, vernederd, gereduceerd tot de kleinste gemene deler: content.'

Scorsese schrijft hoe nog maar vijftien jaar geleden in de context van serieuze cinema de term 'content' alleen werd gebezigd als tegenhanger van 'vorm', zoals in Susan Sontags *Against Interpretation*. 'Toen, langzaamaan, werd het meer en meer gebruikt door de mensen die mediabedrijven overnamen, waarvan de meesten niets wisten over de geschiedenis van de kunstvorm, en die zo weinig om de kunstvorm gaven dat het ze ook niets kon schelen dat ze er niets van wisten. Content werd een bedrijfsterm voor alle bewegend beeld: een film van David Lean, een kattenvideo, een Super Bowl-commercial, een superheldensequel, een aflevering van een serie.'

Scorsese gaat vervolgens dieper op Fellini in en laat zien wat hij met cinema bedoelt. Hij pleit voor cureren (door mensen) in plaats van calculeren (door algoritmes). 'We kunnen er niet op vertrouwen dat de filmindustrie, zoals die nu is, cinema zal beschermen.'

VRIJPLAATS

Juist dáárom is het zo'n klap in het gezicht wanneer een festival als IFFR nu alles in een 'contentdivisie' onderbrengt. Juist dat festival, jarenlang Nederlands grootste culturele evenement, zou ver van die term moeten blijven. Omdat die onderdeel is van de reductie van de kunstvorm tot z'n kleinste gemene deler.

Bij veel mensen die werkzaam zijn in de filmindustrie is er ongetwijfeld nog voldoende besef van uitzonderlijke cinema. Alleen is de vraag hoeveel dat besef waard is, net zoals de tegenwerpingen van redacteuren bij *NRC* niet konden verhinderen dat er een artikelenrace is ontstaan. Als het denken over cinema vernauwt en alles spul wordt, is dat het denkkader en het vocabulaire waarmee een volgende generatie over film zal nadenken.

Omdat veel andere plekken voor (kritische) reflectie en eigenzinnigheid ook onder druk staan—bezuinigingen op bibliotheken, cultuur, onderwijs—is het van het grootste belang dat op z'n minst een deel van de cinema de vrijplaats blijft waar stilistisch en inhoudelijk van alles mogelijk is. Eigenlijk is dat al een zwaktebod, eigenlijk moeten we hoger inzetten.

Filmfestivals groeiden de afgelopen halve eeuw uit tot precies zulke plekken. Plekken waar een grote vrijheid heerste. Waar niemand over films nadacht als spul. Waar eigenheid gevierd werd. Niemand bij IFFR zal op dit moment denken dat dat in Rotterdam niet langer het geval zal zijn. Natúúrlijk zijn films niet zomaar spul, natúúrlijk blijven we die eigenheid vieren. Al ben ik benieuwd of de mensen die ontslagen zijn, en de mensen die het afgelopen jaar uit onvrede zelf vertrokken, het tegendeel vrezen. Maar het punt is dus niet dat we nu een plotselinge verandering zullen zien in de manier waarop met films wordt omgegaan. Het punt is dat waardeverlies in de toekomst onvermijdelijk is als je eenmaal over films als spul gaat denken. De film zelf is dan niet langer het doel. Het wordt een middel om het festival overeind te houden. FK

BRUNO DUMONT OVER *FRANCE*

‘JE KAN NIET TEGELIJKERTIJD HET PROBLEEM ÉN HET GEWETEN VAN EEN SYSTEEM ZIJN’

In *France* neemt de Franse dwarsdenker Bruno Dumont de gepolariseerde mediawereld onder de loep. “Het journaal is een vorm van fictie.”

DOOR BOYD VAN HOEIJ

Een film over de mediawereld is altijd riskant, aangezien de actualiteit de film kan inhalen. *France*, met Léa Seydoux als de immens populaire televisiepresentatrice France de Meurs, die in haar reportages graag goed in beeld komt, ging vorig jaar juli in première in Cannes. Toen was er nog geen oorlog in Oekraïne en waren de Franse verkiezingen nog ver weg.

“Sinds de première heb ik niet meer aan de film gesleuteld”, vertelt regisseur Bruno Dumont. “Maar ik denk wel dat de film nu nog actueler is geworden. De oorlog heeft de vragen die de film stelt nog urgenter maakt. Ik zie vandaag de dag op televisie meerdere

France de Meurs in Oekraïne. De cinematografische werkelijkheid en de cinematografische waarheid van de film blijken te kloppen, niet alleen in de context van de berichtgeving over de oorlog maar ook over bijvoorbeeld de Franse verkiezingen.”

DE WAARHEID VERTROEBELD

Het interessante aan een film maken over journalisten is dat de film vervolgens door journalisten besproken wordt. In Frankrijk was dat niet makkelijk, aldus Dumont. “Het feit dat de film laat zien—of misschien moet ik zeggen: onthult—dat het nieuws eigenlijk ook een vorm van fictie is, werd me niet in dank afgenomen door de Franse pers. Zij verwierpen de film dan ook grotendeels. Het minste kritiekpuntje kan tegenwoordig al niet meer door de beugel.”

De ironie is dat *France* die reactie al voorspelt. “De film toont al dat niemand meer met kritiek kan omgaan.” Natuurlijk zijn niet alle journalisten slecht, haast Dumont zich te zeggen. “Ik wil niet iedereen over één kam scheren, maar de fictie die ons elke dag als nieuws wordt voorgeschoteld is wel degelijk een probleem.”

Waar het in de film om gaat, is het idee dat objectief nieuws vrijwel onmogelijk is. “Veel journalisten die ik ken zijn ongelukkig. Ze lijden onder het feit dat de nobele kant van hun beroep, namelijk de waarheid, vaak verdwijnt of wordt vertroebeld door hun institutionele verplichtingen. Ze kunnen de waarheid niet ongefilterd verkondigen. Die pijnlijk en tragische tegenstelling vind ik interessant.”

Doordat journalisten moeten laveren langs de verplichtingen en verwachtingen van de bedrijven waarvoor ze werken en hun beoogde publiek, komt de werkelijkheid in het geding, analyseert Dumont. “Deze beroepsgroep riskeert continu tragische resultaten. Het komt iets minder voor in de geschreven pers; televisie blijft toch meer een vorm van spektakel. Werk je voor CNews (de Franse versie van Fox News; BvH), dan maak je nieuws voor CNews. Werk je voor BFM (een zakennieuwszender, BvH), dan maak je nieuws voor BFM. Elke journalist censureert zichzelf eigenlijk automatisch, doordat je het stempel van je nieuwsorganisatie aan je werk meegeeft. Dat is heel interessant.”

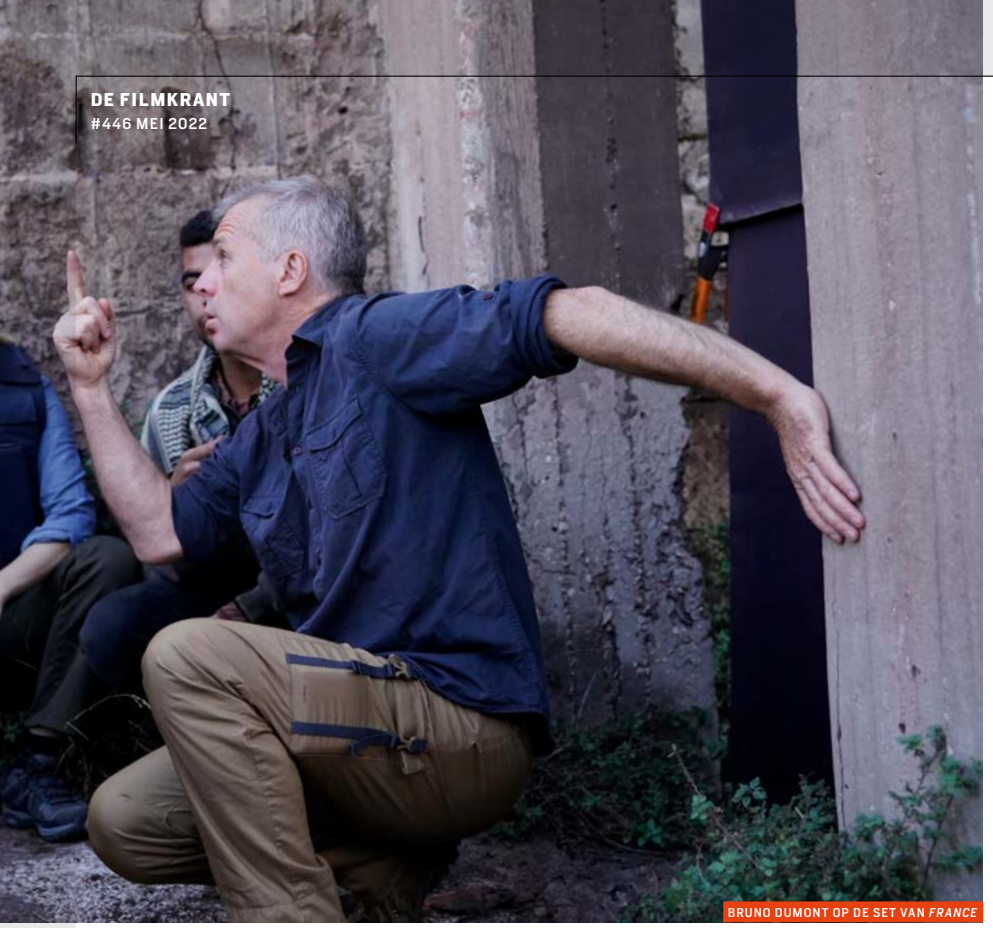
BRUNO DUMONT OP DE SET VAN *FRANCE*

‘Ik wilde een komedie *à la française* maken, een beetje idioot en met personages zonder veel diepgang. Dus in die zin is de film heel Frans—in zijn gebreken op-en-top Frans: zeer verfijnd en een beetje ijdel.’

Hoewel Dumonts hoofdpersonage ijdel is en niet objectief, is France niet per se een schurk. Ze heeft zowel goede als slechte kanten, aldus Dumont: “France is een ster in haar ecosysteem, ze is mooi en intelligent en welgemanierd. Maar tegelijkertijd is ze ook vulgair en gecompromitteerd. Wat haar een perfect filmpersonage maakt, is het feit dat ze zich daarvan ook langzaamaan bewust wordt. Daardoor raakt ze verstrikt in een paradox: je kan niet tegelijkertijd het probleem én het geweten van een systeem zijn.”

WAT ECHT IS IN DE FICTIE

De regisseur vervolgt: “De film is een artistieke voorstelling van de werkelijkheid van de mediawereld, waarvan ik de cinematografische aard wil laten zien. De mediawereld verfilmt de werkelijkheid voortdurend. Dus gaat het uiteindelijk om fictie. Wat wij [in onze huiskamers] zien van wat er in Oekraïne gebeurt, is een vorm van fictie. Helaas. Maar fictie staat wat echt is gelukkig niet per se in de weg, net zoals in goede films. Wat ik spannend vind zijn de parallellen tussen cinema en de wereld van de journalistiek. Er zitten zoveel overeenkomsten tussen de twee. Daarom was het ook logisch om met iemand zoals Léa Seydoux te werken; net als sterren van de televisie zijn veel mensen door haar gefascineerd, hangt er een melodramatische sfeer om haar heen, zou ze een tragisch leven kunnen leiden achter de schermen.”

Dumont werkt voor zijn films vaak met amateurs uit de omgeving van de Opaalkust, in het noorden van Frankrijk. Maar in sommige films kiest hij voor sterren—zoals nu Seydoux of Juliette Binoche in *Camille Claudel 1915* (2013) en *Ma loute* (2016). “Professionele acteurs hebben een compositorische vaardigheid die amateurs natuurlijk niet hebben. Ze kunnen vrij makkelijk een personage creëren dat niet in alles op hen lijkt. Hier wilde ik samenwerken met Léa Seydoux, dat was de basis. Maar ik wilde Léa geen personage laten spelen dat té ver van haar af stond. In France zit dan ook veel van Léa zelf; dat grappige, met dat vleugje absurde of vreemde humor, dat heeft Léa ook.”

Over de vraag of *France* de meest Franse film is die Dumont ooit gemaakt heeft, moet hij even nadenken. “Als ik een Nederlandse regisseur was geweest had ik een film gemaakt over de Nederlandse media. Het verhaal is vrij universeel—maar het universele kun je niet filmen, je moet een lokale invalshoek nemen. Ik draai liever in het noorden, maar dit was een Parijse film, met veel studiowerk. Ik wilde een komedie *à la française* maken, een beetje idioot en met personages zonder veel diepgang. Dus in die zin is de film wel heel Frans [lacht]. In zijn gebreken is de film op-en-top Frans, zeer verfijnd en een beetje ijdel.”

Voor zijn volgende film, *L’empire*, keert Dumont weer terug naar zijn geliefde Opaalkust, met onder andere Lily-Rose Depp, Virginie Efira en Adèle Haenel maar ook weer met niet-professionele acteurs. “Naast de mix van acteurs is de film ook een mix van genres: een *space odyssey*, waarbij de bekendste voorbeelden natuurlijk uit Amerika komen, en het soort naturalistische, Franse, provinciale films waar ik bekend om sta.” Lachend: “Het wordt *Star Wars* meets *La vie de Jesus*.”

HET GOEDE IN HET SLECHTE

De regisseur ziet zichzelf dan ook als een genre-regisseur: “Ik hou ervan om dingen te vermengen. Bij *France* maar bijvoorbeeld ook bij *Jeanne* zit ik in een tragikomisch register. *Jeanne* is tragisch, maar het absurd-komische van de situaties is nooit ver weg. Wat ik spannend vind is hoe dicht die twee bij elkaar kunnen liggen. In Frankrijk is het vaak óf dramatisch óf grappig. Ik blijf liever dicht bij de menselijkheid van mijn personages, die beiden in zich hebben; het duister én het licht. Het is interessant om na te denken over wat er slecht is in het goede en goed in het slechte. Als mens is het mogelijk om gratie te verdienen maar ook om een klootzak te zijn. Dat zien we ook elke dag om ons heen. France is ook zo’n personage en dat is voor het publiek best lastig. Door Amerikaanse films zijn ze gewend geraakt aan *good guys* en *bad guys*. Terwijl het filosofisch gezien veel interessanter is om te kijken naar een personage dat een beetje van beiden in zich heeft.” FK

FRANCE

Hier is iemand die alles heeft, maar ze rouwt

Waarschijnlijk is *France* de beste film die Bruno Dumont in de 25 jaar sinds *La vie de Jesus* heeft gemaakt.

France de Meurs is Frankrijks meest geliefde journalist. Ze presenteert een dagelijks nieuwsprogramma op televisie, flirt tijdens een persconferentie met Macron en reist tussendoor voor korte reportages de wereld over. Toch is er iets mis.

Soms sturen de eerste reacties tijdens een filmfestival de ontvangst van een film onterecht een bepaalde kant op. Vorig jaar schreef *The Guardian* vanuit Cannes dat Bruno Dumonts *France* een mediasatire is, en concludeerde vanuit dat perspectief dat de film een paar vreemde plotwendingen bevat. Zo’n idee blijft dan hangen.

Maar *France* is geen mediasatire, ook al heeft Dumont de film wel zo bedoeld. Het is verleidelijk om de film zo te zien, omdat de film draait om een journalist (gespeeld door Léa Seydoux in de rol waarvoor ze geboren werd) en omdat we achter de schermen van een nieuwsprogramma meekijken en zien dat niet alles is wat het lijkt. Maar het nieuwsprogramma, de reportages die France maakt, haar cynisch-clowneske assistent, de nadrukkelijk aanwezige maar toch zielloze inrichting van haar huis: het zijn allemaal slechts omstandigheden. Het is Dumont die zegt: hier heb je iemand die alles heeft. Aandacht, geld, huis, aanzien, schoonheid. In het kort: vrijheid.

Maar France rouwt. En ze weet niet waarom. Het is iets onbestemds. Iets wat in de lucht hangt. Iets wat te groot is om aan te wijzen. Het overstijgt haar persoonlijke leven, haar relaties, haar werk. Daarom raakt een tragisch verlies laat in de film haar ook niet meer. Ze rouwt al zo lang.

Dumont raakt met France aan de tijdgeest. Aan het gevoel van verlies dat misschien voortkomt uit het leven in de spektakelmaatschappij, waarin alles even een spektakel is en dan vervangen wordt door iets anders. Waarin vijftien minuten roem zijn gereduceerd tot vijftien seconden. Waarin steeds nieuwe fragmenten elkaar razendsnel opvolgen. Daarom past het dat France in de media werkt, want dat proces van verdwijnen is nergens duidelijker zichtbaar dan in onstuitbare en steeds kortere nieuwscycli: dingen worden met zoveel mogelijk aplomb gepresenteerd en even later alweer vergeten. “Deze boeren vechten al hun hele leven tegen onderdrukking”, zegt France op reportage in de Sahel. Voor haar is het slechts een fragment, op te snijden in camerashots.

Het verdriet overvalt haar, maar was duidelijk al langer aanwezig. Daarom is Dumonts keuze voor Seydoux zo goed. Die tristesse is bij haar altijd zichtbaar, welke rol ze ook speelt. Het doet vermoeden dat Dumont de film met haar in gedachten heeft geschreven. Heet het personage France omdat dit is hoe Frankrijk zich volgens Dumont voelt? Hoe wij ons dus allemaal voelen? Leven we met een onbestemd gevoel van permanente rouw?

RONALD ROVERS

FRANCE FRANKRIJK, 2021 | REGIE BRUNO DUMONT | MET LÉA SEYDOUX, BENJAMIN BIOLAY, BLANCHE GARDIN | 133 MINUTEN | DISTRIBUTIE PARADISO | TE ZIEN VANAF 19 MEI

NEW ORDER

A FILM BY MICHEL FRANCO

IMAGINE FILM FESTIVAL · SSIFF Donostia Zinemaldia Festival de San Sebastián International Film Festival · Official Selection tiff Toronto International Film Festival 2020 · 77 MOSTRA INTERNAZIONALE D'ARTE CINEMATOGRAFICA LA BIENNALE DI VENEZIA 2020

VANAF 19 MEI

ART BY KINKI TEXAS

THIS FILM IS A WARNING!

ILLUSTRATIES LAE SCHÄFER

FREEZE FRAME

Regisseur Shady El-Hamus (*De libi*, *Forever Rich*) brengt maandelijks een ode aan een bijzondere filmscène. Deze keer: *A Blonde in Love*.

ZACHTJES MIJMEREN

Een YouTube-homepagina zegt tegenwoordig veel over een mens. De drie thema's die mij al jarenlang definiëren zijn film, voetbal en fysio—als in een soort loop volgen ze elkaar eindeloos op. Door 's ochtends te kijken naar vele interviews met regisseurs, videoessays en filmpodcasts raak ik dusdanig geïnspireerd om aan mijn nieuwe film te werken dat ik te lang zonder pauze zit te typen, tot ik de nekpijn niet meer kan negeren. Als schrale troost abonneer ik me dan op drie nieuwe kanalen met titels als 'INSTANT PAIN RELIEF', om uiteindelijk pas echt te ontspannen door een voetbalsamenvatting te kijken.

Laatst serveerde het YouTube-algoritme me een video waarin twee van mijn favoriete regisseurs met elkaar in gesprek gaan. Alejandro González Iñárritu interviewt Paweł Pawlikowski, en andersom. De belangrijkste les die ik bevestigd kreeg, en die niet vaak genoeg bevestigd kan worden: wees als filmmaker zo veel mogelijk wie je bent als mens en laat die twee altijd in direct contact met elkaar staan. Iñárritu is een man vol energie, emotie en romantiek. Pawlikowski is bedachtzamer, rationeel, bijna mystiek zelfs. Hun films zijn pure reflecties van hun persoonlijkheden en daar zit ook precies de kracht.

Mooi is het wanneer ze het over hun favoriete films hebben. Ik hou van die momenten in interviews omdat ik dan besef dat mijn grote voorbeelden niet anders zijn dan ik—ook zij kijken thuis op de bank naar films en laten zich inspireren door anderen. Dat verandert blijkbaar niet als je één of meer Oscars op de vensterbank hebt staan.

Iñárritu noemt Milos Formans *A Blonde in Love* uit 1965, waar ik nog niet eerder van had gehoord. Zo liet ik mij inspireren en zag ik deze geweldige film van de regisseur die later wereldberoemd zou worden met *One Flew over the Cuckoo's Nest* (1975). *A Blonde in Love* is een frisse, komische, maar ook ontroerende film over een jonge vrouw, Andula, die droomt van een grootse en romantische liefde. In de eerste scène ligt Andula met een vriendin op bed. Samen kijken ze naar Andula's hand waaraan een ring schittert, terwijl ze zachtjes kletsen over de jongen van wie Andula de ring kreeg en of hij wel of niet haar ware liefde is. Het is een prachtige, intieme opening die meteen bevestigt dat ik naar een van Iñárritu's lievelingsfilms zit te kijken: hij kopieerde deze scène namelijk in de opening van zijn eigen film *Biutiful* (2010), waarin een vader en een dochter, liggend op bed, zachtjes mijmerend, kijken naar een ring aan de hand van de vader.

Met de overdaad aan nieuwe films en series is het zo makkelijk om het verleden te vergeten. Ik heb weliswaar een lijstje van films die ik nog moet zien, maar ondertussen vergeet ik vaak om achterom te blijven kijken. Zonde, want daar ligt een schat aan prachtige films die boordevol inspiratie zitten. Als het lukt om door het soms groezelige oude beeld heen te kijken of je over te geven aan een wat langzamer tempo, blijkt dat creatieve ideeën tijdloos zijn. Waar een regisseur de camera neerzet, wat een schrijver een acteur laat zeggen of juist niet: die keuzes hebben altijd bestaan en zullen tot het einde der tijden de kern van een goede film of serie vormen. Het is mooi om in Iñárritu en Pawlikowski regisseurs te zien die heel goed weten op welke schouders ze staan en bij wie de liefde voor film overduidelijk uit de poriën spuit.

SHADY EL-HAMUS

HANY ABU-ASSAD OVER *HUDA'S SALON*

'ALS JE VERANDERING WIL, MOET JE EEN PRIJS BETALEN'

HANY ABU-ASSAD

In *Huda's Salon* worden Palestijnse vrouwen het slachtoffer van een vrouwonvriendelijk deel van hun samenleving. Met de op waarheid gebaseerde thriller probeert regisseur Hany Abu-Assad Palestijnse vrouwen te beschermen tegen soortgelijk onrecht. "Goede films beschermen je voor het echte leven."

DOOR ROOSJE VAN DER KAMP

In eerste instantie bedacht Hany Abu-Assad (1961) het idee voor *Huda's Salon*, over twee Palestijnse vrouwen die slachtoffer zijn van de misogynie van een deel van de Palestijnse samenleving, voor een andere filmmaker. Amira Diab, de vrouw van Abu-Assad, wilde een film maken over Palestijnse vrouwen en vroeg haar man of hij toevallig een verhaal wist. Dat had hij: kapperszaken drogeren kwetsbare Palestijnse vrouwen en maken naaktfoto's van hen, waarmee ze worden gechanteerd om voor de Israëlische geheime dienst te werken.

"Twintig jaar geleden heeft een slachtoffer zelfmoord gepleegd en een brief achtergelaten", vertelt Abu-Assad. "Dat heeft de samenleving wakker geschud. Een aantal salons zijn toen ontmanteld. Dus je denkt: het is afgelopen. Maar twee jaar geleden bleek dat deze methode nog steeds wordt gebruikt door de geheime dienst om vrouwen uit een bepaalde hoek van de samenleving uit te buiten. Dus ik dacht: shit, hebben we niets geleerd? Wat is er gebeurd?"

Een dag na Diabs vraag had Abu-Assad het verhaal binnen vier uur op papier. "Ik liet het aan haar lezen en ze zei: dit is nu jouw film, jij moet het maken."

Hoe is het om een speelfilm te maken, die ook entertainmentwaarde moet hebben, over zo'n schrijnende, waargebeurde kwestie? "Kijk: om naar een schilderij te kijken, moet een schilderij mooi zijn—in ieder geval op een bepaalde manier. Het hoeft niet klassiek mooi te zijn, het kan ook abstract mooi of abstract ontroerend zijn. Om naar muziek te luisteren, moet er harmonie in zitten. En entertainment is noodzakelijk om naar een film te kunnen kijken, om er emotioneel mee verbonden te raken. Ik vind dat geen contradictie met de zwaarheid van het onderwerp."

De verbondenheid tussen de kijker en de personages komt inderdaad goed naar voren in *Huda's Salon*. Op elk moment dacht ik: wat zou ik in deze situatie doen? "Niet alleen jij, maar heel veel vrouwen, ook in Amerika, hebben zich afgevraagd: wat zou ik doen als mij dit overkomt? Ik heb de film echt gemaakt voor Palestijnse vrouwen, en ben heel blij dat veel Palestijnse vrouwen hier na het zien van de film over hebben nagedacht. Ik denk dat als je tijdens een film denkt 'wat zou ik doen', je daarmee jezelf beschermt. Als dit jou overkomt, dan heb je al nagedacht over de situatie en dan kan je er beter mee omgaan. Dat is eigenlijk de schoonheid van films: ze kunnen je, op een veilige manier, in een crisis plaatsen en je voorbereiden op wat je moet doen. Een goede film beschermt je dus in het echte leven.

"Ik zeg altijd: bezetting is verdoemd. Ik hoef geen film te maken om te bewijzen dat bezetting slecht is. Bezetting is slecht en moet eindigen. Ik wil films maken over de verantwoordelijkheid van Palestijnen, om zichzelf te beschermen tegen dit soort misdaden. Omdat er niet over gesproken wordt, en naaktheid van vrouwen nog steeds als schande wordt gezien. Niet door iedereen, dat moet ik benadrukken, maar wel door de conservatieve laag van de samenleving. Dat zijn de meisjes die worden getarget—geen meisjes uit de middenklasse of vrouwen van wie ze weten dat hun familie hen zou beschermen."

De vrouwelijke personages in de film maken zich schuldig aan landverraad, maar ze komen in hun situatie terecht door hun man. Ze kunnen worden gechanteerd omdat hun man niet naar hen luistert, hen niet vertrouwt. "Je hebt volkomen gelijk. Dat soort mannen, die koste wat kost macht willen hebben over de vrouw, die onafhankelijke vrouwen als bedreiging zien, die zijn het meest kwaad op de film. Maar ik heb heel veel telefoontjes en e-mails gekregen van vrouwen die me echt hebben bedankt. Een moeder heeft me gebeld en gezegd: 'De film heeft me wakker geschud. Ik heb hem aan mijn dochters laten zien en aan het einde van de film gezegd: mocht er iets gebeuren met jullie, kom naar mij, ik bescherm je. Trap niet in de valstrik van chantage!'"

Aan de ene kant zijn de vrouwen in de film verantwoordelijk voor hun daden, aan de andere kant zijn ze ook slachtoffer van hun omstandigheden. Hoe ziet u de spanning tussen slachtoffer en dader? "De uitkomst van die spanning, de conclusie die de kijker moet trekken, is dat die vrouw met haar dochters moet praten. De spanning moet over worden gedragen naar de discussie na de film. En dan moet de samenleving daar verantwoordelijkheid voor nemen. Niet het individu. Individueel ben je zwak en heb je weinig keuze, maar als samenleving wel. De keuze van de samenleving moet zijn: de vrouwen beschermen die hier slachtoffer van zijn."

Dat is best triest, dat je als individu overgeleverd bent aan de keuze van de samenleving. "Nee, dat is mooi! Als in-

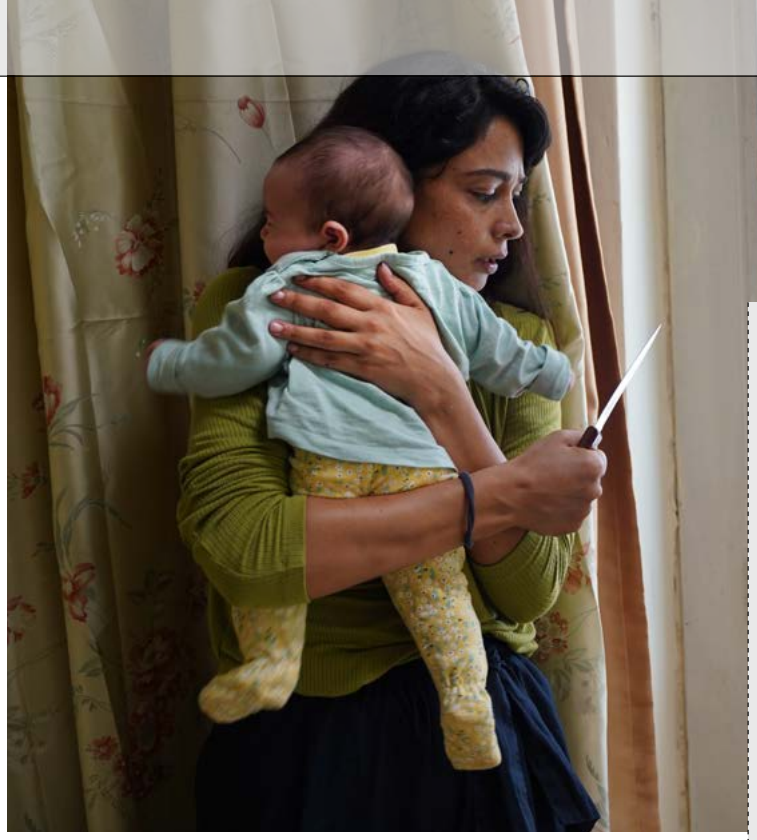

dividu kunnen wij weinig kiezen. Maar als collectief wél. Dan gaat het niet alleen over dit probleem. Kijk naar het milieu: we verneuken allemaal het milieu. Als individu kunnen we bijna niets doen; misschien ga je plastic scheiden—dat helpt weinig. Maar als collectief kunnen wij misschien, ooit… Het ergste is dat er hier in Nederland een campagne is geweest van de oliemaatschappijen, die de verantwoordelijkheid bij het individu legde."

'Een beter milieu begint bij jezelf.' "Dat is niet waar! Kan ik iets doen zonder petroleum? Niets! Het is allereerst de verantwoordelijkheid van de makers, van de politici, en onze verantwoordelijkheid om als één stem daartegen te schreeuwen. Maar leg niet de verantwoordelijkheid bij ons, ook al ben ik milieubewust sinds mijn achttiende. Ik doe alles: ik gebruik geen shampoo, ik pak de fiets. Maar ik weet dat ik, als deel van het geheel, medeschuldig ben. Als ik niet aan milieuvervuiling wil doen, dan moet ik niet meer leven. De oplossing ligt bij het collectief. Daar ben ik heilig van overtuigd."

Toch heb ik moeite het alleen als iets moois te zien. Je bent als individu slachtoffer, maar je kan er zelf niets aan doen. "Maar het is zo mooi dat je het alleen met z'n allen kan doen. Het Westen heeft ons het idee laten verliezen dat dat mooi is. Het is echt prachtig. Hoe vaak sta ik in een demonstratie en voel ik me zo geweldig. Dat al die mensen er komen voor één zaak, met één stem. Natuurlijk, het wordt ook lelijk als het gebruikt wordt voor lelijke dingen. Het collectief kan ook lelijk zijn, maar het is ook mooi dat je als geheel iets werkelijk kan doen."

'Als individu kunnen wij weinig kiezen. Maar als collectief wél. Kijk naar het milieu: we verneuken het allemaal. Als individu ga je misschien plastic scheiden—dat helpt weinig. Maar als collectief misschien, ooit…'

Terug naar de film. Hoe kwam u bij de actrices die Huda en Reem spelen? "Ik wilde meteen die twee actrices. Zodra ik de film bedacht, wist ik: ik moet dappere actrices hebben. Zij zijn de dapperste actrices van Palestina. Ik heb ook meteen Ali gebeld, die verzetsstrijder Hassan speelt. Tegen alle drie heb ik gezegd: als jullie niet meedoen, dan ga ik niet verder schrijven. Ze hebben er bijna een week over nagedacht—vooral Maisa Abd Elhadi (die Reem speelt, RvdK). Pas toen ze akkoord waren gegaan, ben ik verder gegaan met schrijven. Dus ik had hen in mijn hoofd bij het schrijven."

Wat maakt hen zo dapper? "Het is een heel gevoelig onderwerp. In Palestina zijn zij nu de duivel, voor hetzelfde deel van de samenleving dat de vrouwen niet beschermt. Ze zijn zelfs ondergedoken. Dat bedoel ik dus met dapper. Je moet dapper zijn om dit soort onderwerpen aan te raken. Maar ik bedoel ook dapper in de zin van emotionele naaktheid. Dat is het allermoeilijkste voor acteurs. Geloof me, er zijn weinig acteurs in de wereld die emotioneel naakt durven zijn. En ik weet van hen dat zij dit durven—iets wat veel dapperder is dan fysiek naakt."

Het is cru dat de actrices in een film over onrecht tegen vrouwen, nu ondergedoken zitten. "Als je werkelijk verandering teweeg wil brengen in de samenleving, dan moet je er een prijs voor betalen. Er is geen enkele verandering zonder prijs. Als je voor verandering zorgt, word je voor van alles uitgemaakt. Er is geen enkele vrijheid die ooit is verkregen zonder er een prijs voor te betalen."

Wat was uw prijs? "Ik heb een hoge prijs moeten betalen, maar ik hoef daar niet over te klagen. Weet je waarom? Omdat ik van tevoren wist: ik ga daar een prijs voor betalen, maar daar wil ik me geen held over voelen. Ik heb betaald, en ik ben blij dat ik het heb betaald. Maar het bestaat niet dat je invloed wil hebben, de macht uit wil dagen, maar dat je er ongeschonden uit komt als held. Dat bestaat alleen in Hollywood-films." FK

HUDA'S SALON

Het verraad van de kapster

In de vernuftig geschreven thriller *Huda's Salon* komen twee Palestijnse vrouwen in de mangel tussen de Israëlische geheime dienst en conservatieve elementen in hun eigen omgeving.

Wie zonder voorkennis naar *Huda's Salon* gaat, zou de eerste minuten zomaar kunnen denken in een soapachtig melodrama te zijn beland. Nadat enkele openingstitels ons plaatsen in de Palestijnse stad Bethlehem op de Westelijke Jordaanoever, sinds 1967 onder Israëlische bezetting en vanaf 2002 volledig ommuurd, volgen we de jonge huisvrouw Reem (Maisa Abd Elhadi) bij een bezoek aan de kapsalon. Ze babbelt wat met eigenares Huda (Manal Awad) en pruttelt tegen haar pasgeboren kind terwijl haar haren gewassen en geknipt worden.

Maar dan zakt Reem plotseling onderuit, buiten bewustzijn, en wordt de negende speelfilm van regisseur Hany Abu-Assad alsnog een thriller. Huda blijkt te werken voor de Israëlische geheime dienst. De bewusteloze Reem wordt naar een achterkamertje gesleept, uitgekleed en gefotografeerd met een eveneens naakte man. Als ze weer bijkomt, wordt ze met die beelden gechanteerd: óf ze doet vanaf nu wat de bezetter haar opdraagt, óf de foto's gaan naar haar echtgenoot en familie. Het is een praktijk die Abu-Assad uit de werkelijkheid haalde, al zijn de personages fictioneel.

De ogenschijnlijk onschuldige gesprekjes tussen Huda en Reem – over hoe klakkeloos we onszelf blootgeven op sociale media, of over het juk van jaloerse echtgenoten – blijken gaandeweg de film alsnog relevant in Abu-Assads vernuftige scenario. Dat komt op gang wanneer Huda door het Palestijnse verzet wordt opgepakt, nadat een ander slachtoffer zelfmoord pleegde en haar in een afscheidsbrief aanwees als collaborateur. De film wisselt af tussen het perspectief van Reem, die alles op alles zet om te zorgen dat de van haar gemaakte foto's niet naar buiten komen en dat van Huda, die haar hachje probeert te redden tijdens een ondervraging door vrijheidsstrijder Hasan (Ali Suliman).

Slim spiegelt Abu-Assad die twee verhalen aan elkaar – de in het nauw gedreven Reem is in feite een jongere versie van Huda, die begint als dader maar uiteindelijk even goed slachtoffer blijkt. Beide vrouwen hebben het niet alleen te stellen met de Israëlische geheime dienst, maar ook door de meer conservatieve elementen in hun eigen maatschappij. Het is vooral die maatschappelijke zelfkritiek die verrast in het verder zeer vakkundige maar weinig vernieuwende *Huda's Salon*. Zoals een personage het in de film zegt: "Een samenleving die zichzelf intoomt, heeft geen onderdrukker nodig."

JOOST BROEREN-HUITENGA

HUDA'S SALON EGYPTE/NEDERLAND/PALESTINA, 2021 | REGIE HANY ABU-ASSAD | MET MAISA ABD ELHADI, MANAL AWAD, ALI SULIMAN | 91 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 26 MEI

ARNON GRUNBERG IN DE FILM

DE JACHT OP HET MORBIDE ALLEDAAGSE

The Saint of the Impossible, over twee jonge illegale migranten in New York, is pas de derde verfilming van een boek van Arnon Grunberg. Waarom laat zijn werk zich moeilijk naar het grote doek vertalen?

DOOR JOOST BROEREN-HUITENGA

THE SAINT OF THE IMPOSSIBLE

Voor een auteur die zo productief en zo gevierd is als Arnon Grunberg is het opvallend hoe weinig verfilmingen er van zijn werk zijn gemaakt. De nieuwe film *The Saint of the Impossible* van Marc Wilkins, naar het Boekenweekgeschenk *De heilige Antonio* uit 1998, is pas de derde – na *Tirza* (Rudolf van den Berg, 2010) en de Telefilm *Het bestand* (Thomas Korthals Altes, 2017).

Het feit dat *Tirza* relatief succesvol was, zowel artistiek als commercieel, smaakte voor Nederlandse filmmakers blijkbaar toch niet naar meer. Dat is des te opvallender omdat de Nederlandse filmindustrie de reputatie heeft voor minstens de helft op boekverfilmingen te draaien.

(Misschien is die reputatie wat achterhaald. Misschien is er een omslag geweest, precies in die decennia dat Grunberg een Groot Schrijver werd. Misschien winnen de romkoms het geleidelijk van de boekverfilmingen, hoewel daar ook overlap is. En bij romkoms heb je weinig aan Grunberg.)

Bij die drie verfilmingen kunnen nog wat losse flodders worden opgeteld. De korte film *Hotel Pennsylvania* (2013), ook van Wilkins en naar het korte verhaal 'Wij leren Engels door met elkaar te praten', is in veel opzichten een vingeroefening voor *The Saint of the Impossible*, met zelfs scènes die zich afspelen op dezelfde New Yorkse taalcursus voor immigranten. Verder is er Hany Abu-Assads speelfilmdebuut *Het 14e kippetje* (1998), naar een scenario van Grunberg (later ook in boekvorm uitgebracht). Echte completisten kunnen ook nog gaan graven naar de twee films waarin de jonge Grunberg, nog voor zijn literaire debuut met *Blauwe maandagen* (1994), als acteur te zien is: een hoofdrol in kortfilm *De kut van Maria* (Cyrus Frisch, 1991) en een bijrol in *De kassière* (Ben Verbong, 1989).

PULPAUTEUR

Er was nota bene een buitenlandse filmmaker nodig om deze derde Grunberg-verfilming te maken: Marc Wilkins, van Zwitsers-Britse komaf en inmiddels werkend in New York (en wonend in Oekraïne). Die beknopte biografie spiegelt op een interessante manier de twee persona's van de schrijver – enerzijds Grunberg zelf (ook naar New York getrokken) en anderzijds diens heteroniem Marek van der Jagt (volgens diens – fictieve – biografie geboren en getogen in Wenen).

The Saint of the Impossible draait om tieners Paul en Tito (de als acteurs debuterende broers Adriano en Marcelo Durand), die illegaal in New York wonen en de kost verdienen als maaltijdbezorgers. Ze wonen in een appartement met hun jonge moeder Raffaela, die als serveerster werkt (en wordt gespeeld door de Peruaanse actrice Magaly Solier, vooral bekend uit Gouden Beer-winnaar *La teta asustada* uit 2009).

Op de taalles die de jongens volgen, raken ze in de ban van de Kroatische Kristin (Tara Thaller), ongeveer even oud als de broers maar een stuk minder onschuldig. Ondertussen papt Raffaella aan met de Zwitserse pulpauteur Ewald (Simon Käser), die haar ervan overtuigt een eigen voedselbezorgservice te starten – met (zwartkomisch) desastreuze gevolgen.

Dat er groter drama dan dat echec in de lucht hangt, was al duidelijk uit de proloog, waarin Raffaella thuiskomt in een overhoop gehaald appartement en ontdekt dat Paul en Tito spoorloos zijn verdwenen. Vervolgens springt de film heen en weer tussen haar zoektocht (een thriller-element dat de film toevoegt aan het boek) en flashbacks die langzaam maar zeker verklaren wat er is gebeurd. Daarin blijkt de ongrijpbare Kristin en het naïeve verlangen dat de broers naar haar koesteren een hoofdrol te spelen.

SMELTKROES

Wilkins vertelt dat verhaal in het inmiddels geijkte idioom van films over levens op de New Yorkse straten – documentaire-achtig, met een stijl die nergens in het oog springt. Dat zou je kunnen zien als het equivalent van Grunbergs doelgerichte schrijven – al is het werk van de Oostenrijkse filmmaker Ulrich Seidl, nergens omfloerst maar wel degelijk gestileerd, daar wellicht meer aan verwant.

De eenvoudige filmstijl van *The Saint of the Impossible* sluit in ieder geval op een intrigerende manier aan op Grunbergs eigen benadering van cinema, die te herleiden is uit twee bundels met essays over (onder andere) films: *De troost van de slapstick* (1998) en *Buster Keaton lacht nooit* (2013). Zelden gaat het daarin over 'de film' als medium of over filmstijl. In zijn tamelijk negatieve bespreking van Larry Clarks *Kids* uit 1995 stelt Grunberg onomwonden: '[I]k ga ervan uit dat behalve een verdwaalde student van de Filmacademie niemand naar de film gaat voor inte-

TIRZA

HET BESTAND

CAMEO VAN ARNON GRUNBERG IN THE SAINT OF THE IMPOSSIBLE

DE KUT VAN MARIA

ressant camerawerk of fraaie belichting'. Hij schrijft zelden over *hoe* er verteld wordt, maar vooral over *wat* er verteld wordt, en dus over de elementen die film en literatuur gemeen hebben: plot en personages. Grunberg eist slechts 'goede verhalen', en gebruikt de films waarover hij schrijft als aanleiding voor bredere overdenkingen over mens een maatschappij.

Daarvoor biedt *The Saint of the Impossible* dan weer ruimschoots aanknopingspunten. Wilkins verplaatst het verhaal van Grunbergs in 1998 geschreven novelle naar het heden. Dat geeft een interessante wrijving: de New Yorkse smeltkroes was voor 9/11 een héél andere plek dan twintig jaar *war on terror* en vier jaar Trump later. Die realiteit dringt een hardvochtiger einde op dan in Grunbergs novelle, al zoekt Wilkins ook daar, net als in de rest van de film, meer naar romantiek dan Grunberg dat deed.

UITGEBEEND

Valt uit deze verzameling filmwerken iets te zeggen over de verhouding tussen Grunberg en het medium film? In ieder geval dat het moeilijk blijkt Grunbergs typerende misantropie, zijn sardonische humor en zijn eigenzinnige blik op moraliteit naar film te vertalen. (Ook daarvoor zou Seidl waarschijnlijk de meest geschikte kandidaat zijn.)

Ook zijn gevoel voor dialoog komt niet altijd uit de verf. Van het hele stel is *Het 14e kippetje* de film die daarin nog het best slaagt. Deels omdat Grunberg er zelf de woorden voor leverde en deels omdat het een film is die sowieso een gevoel van theatraliteit omarmt.

In de praktijk valt het dus tegen, terwijl je in theorie zou zeggen dat het werk van Grunberg zich goed leent voor cinema. Hij vertelt meeslepende verhalen over gewone mensen in het hier en nu. Hij schrijft in een uitgebeende stijl, wars van ingewikkelde metaforen of intellectuele dikdoenerij – zo uitgebeend als een filmscript, zou je bijna denken. En hij voert regelmatig personages op die zich voordoen als iemand die ze niet zijn, die een dubbelleven hebben of zichzelf in zekere zin verzinnen – uiterst filmische uitgangspunten.

Toch blijft de kern van zijn werk tot nu toe niet goed overeind bij de vertaling naar film. Misschien omdat die kern zit in dingen die ogenschijnlijk bijzaken zijn. Grunbergs scherpste observaties worden vaak tussen neus en lippen door gepresenteerd, in bijzinnen (of voetnoten – ook de titel van de column die hij enkele jaren had op de voorpagina van *de Volkskrant*). Wie dan gaat stroomlijnen om een film van hooguit twee uur te maken, ontdoet zich al snel van te veel van die ogenschijnlijke bijzaken die in feite zijn wat het werk de moeite waard maakt.

Grunbergs boeken zijn, zoals collega Niels Bakker het omschreef in zijn bespreking van *Tirza*, 'een zoektocht naar de morbide kanten van het alledaagse'. Dat luistert nauw: schrap te veel van de morbiditeit en je houdt alleen nog maar het alledaagse over.

THE SAINT OF THE IMPOSSIBLE
ZWITSERLAND, 2020 | REGIE MARC RAYMOND WILKINS | MET ADRIANO DURAND, MARCELO DURAND, MAGALY SOLIER, TARA THALLER | 90 MINUTEN | DISTRIBUTIE M&N FILM DISTRIBUTION | TE ZIEN VANAF 12 MEI

HET 14E KIPPETJE IS VERKRIJGBAAR OP DVD | **TIRZA** IS TE KOOP OP DVD/BLU-RAY EN TE ZIEN OP DIVERSE STREAMINGDIENSTEN | **HET BESTAND** IS TE ZIEN OP NPO START

PRÉNOM CARMEN

Moeder de feeks

COLUMN | Carmen Felix schrijft over genre, niche en mainstream.

Mei is voor mij de absolute maand van de moeder. Mijn moeder is jarig in deze maand, moederdag valt altijd in mei en moedervogels leggen dan hun ei. Mei zet mij, als nieuwbakken moeder, ook aan het denken. Want wat is nou de perfecte moeder? Wanneer doe je het goed? Welke vrouwen kunnen als voorbeeld dienen?

Is dat de huiselijke Hollywood-trien die tafels vol wafels voor haar kroost bakt, haar evenknie een mok koffie in de handen duwt—om klokslag 8 uur 's ochtends alleen achter te blijven in de ontplofte keuken: klaar om te zorgen, poetsen, regelen, zwoegen? Als je het mij vraagt hebben film en tv veel spannendere portretten te bieden van het moedertje, de baarder van baby's. Fuck voorbeeldige moekes, geef mij een feeks. Tijd om een paar van mijn favoriete filmmama's op een rijtje te zetten.

Leda, de fucked up hoogleraar uit *The Lost Daughter*, gespeeld door Olivia Colman. Vol verve wrikt ze een kastje open waar we liever niet in kijken: moeders die spijt hebben van het feit dat ze kinderen krijgen en hun gezin verlaten. Dat hele gezin-in-de-steek-laten is immers iets wat mannen meestal voor hun rekening nemen.

January Jones had er ook een handje van in haar rol als Betty Draper in *Mad Men*; zij kon alleen al met een smerige blik richting haar dochter laten zien hoe erg ze het haar kinderen aanrekende dat haar man haar zag als niets meer dan een dure baarmoeder.

Amy Poehler in *Mean Girls* is dan weer het andere uiterste, maar wel een zeer *fun* uiterste. Als June George doet ze er alles aan om even cool, lekker en jong te zijn als haar dochter Regina. Van het type: 'We hadden toch zussen kunnen zijn?'

Nee, neem dan mijn *underrated babe* Wendy Robie die in mijn lievelings Wes Craven-film *The People Under the Stairs* de neurotisch-sadistische Mommy speelt (getrouwd met Daddy Everett McGill). Over onconventionele moeders gesproken—als je je kinderen ondervoeden, opsluiten, mishandelen en laten verwilderen onconventioneel wil noemen.

Ik zou een heel profielwerkstuk kunnen schrijven specifiek over moeders in het horrorgenre: wat het zegt over de makers; waarom het moederschap zo'n dankbaar onderwerp is; waarom iedereen zou moeten weten wie Norma Bates is; waarom Toni Colette een prijzenkast vol beeldjes verdient voor haar rol als dé moeder in *Hereditary*; en waarom Mama uit de film *Mama* me zo verdrietig stemt.

Ja, ik heb een zwak voor moeders die ver van perfectie blijven—tenminste, in film. In het echte leven prefereer ik ouders die me niet verleiden tot het inlichten van Veilig Thuis.

CARMEN FELIX

Gebaseerd op de roman van Graham Swift

ODESSA YOUNG | JOSH O'CONNOR | SOPÉ DÌRÍSÙ | MET GLENDA JACKSON | EN OLIVIA COLMAN | EN COLIN FIRTH

BFI LONDON FILM FESTIVAL OFFICIAL SELECTION 2021 | FESTIVAL DE CANNES OFFICIAL SELECTION 2021 | tiff

MOTHERING SUNDAY

EEN FILM VAN **EVA HUSSON**

★★★★★

'GORGEOUS, PASSIONATE, BEAUTIFULLY CRAFTED'

Daily Mail

'JOSH O'CONNOR PROVES HE'S A MOVIE STAR'

New York Post

'ODESSA YOUNG LEADS A STRONG BRITISH CAST'

Screen Daily

'INTRIGUING THEMES OF LOVE, LUST, GRIEF AND DOUBT

The Guardian

VANAF 12 MEI IN DE BIOSCOOP

Gebaseerd op de roman van Balzac

BENJAMIN VOISIN | CÉCILE DE FRANCE | VINCENT LACOSTE | XAVIER DOLAN | SALOMÉ DEWAELS

JEANNE BALIBAR | GÉRARD DEPARDIEU | ANDRÉ MARCON | LOUIS-DO DE LENCQUESAING | JEAN-FRANÇOIS STÉVENIN

78 OFFICIËLE COMPETITIE

TAPIS ROUGE SELECTIE

WINNAAR 7 CÉSARS WAARONDER BESTE FILM

ILLUSIONS PERDUES

EEN FILM VAN **XAVIER GIANNOLI**

★★★★

'DE KOSTUUMFILM DIE HET GENRE WEER UIT ZIJN KORSET DOET BARSTEN'

DE STANDAARD

VANAF 26 MEI IN DE BIOSCOOP

12 | /cineartnederland | /cineartnl | cinéart www.cineart.nl | /cineartnl | /cineart_nl | 12

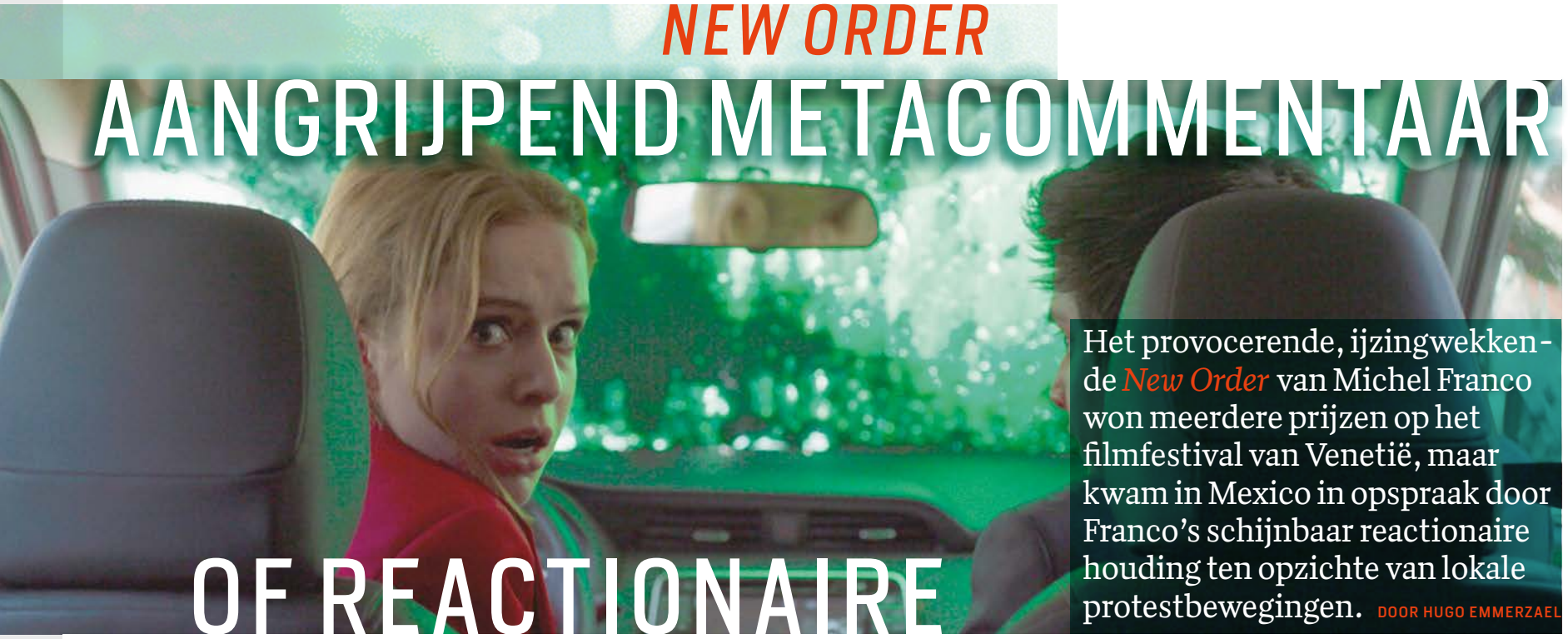

NEW ORDER
AANGRIJPEND METACOMMENTAAR OF REACTIONAIRE DOODDOENER?

Het provocerende, ijzingwekkende *New Order* van Michel Franco won meerdere prijzen op het filmfestival van Venetië, maar kwam in Mexico in opspraak door Franco's schijnbaar reactionaire houding ten opzichte van lokale protestbewegingen. DOOR HUGO EMMERZAEL

De kleur groen krijgt een onheilspellende connotatie in Michel Franco's *New Order* (*Nuevo orden*). Het is de kleur van een gigantische protestbeweging die verdeeldheid en ongelijkheid in Mexico wil beëindigen én in diapositief een voorbode voor de flinke hoeveelheid bloed die als gevolg daarvan in de film zal vloeien.

Geïnspireerd door burgerbewegingen als Black Lives Matter, de Franse gele hesjes, de Chileense protesten, de wereldwijde klimaatbewegingen en onrust in zijn eigen land verbeeldt Franco wat er mogelijk zal gebeuren als zo'n beweging genoeg momentum krijgt om het huidige systeem omver te werpen. Het lijkt niet te leiden tot meer gelijkheid, rechtvaardigheid of duurzaamheid maar juist tot nog meer uitbuiting, exploitatie en geweld.

New Order laat zich het best lezen als een metacommentaar op protest, een cynische interpretatie van waar de wil van het volk om de wereld te veranderen toe kan leiden. Om aan te tonen dat revoluties niet altijd het gehoopte effect hebben, zit de film zelf ook cyclisch in elkaar. Zo laat de onheilspellende openingsmontage flarden zien van destructieve momenten die later in de film terugkomen.

De muziek die onder de montage speelt is Dmitri Sjostakovitsj' Elfde Symfonie in G-mineur, ook wel *Het jaar 1905* genoemd. Dit in 1957 geschreven stuk verwijst naar Bloedige Zondag, de dag waarop troepen van Nicolaas II met geweld een vreedzaam protest tegen de Russische tsaar de kop in drukten. *New Order* roept zo associaties op met de Oktober-revoluties van 1917 die uiteindelijk leidden tot de vorming van de Sovjet-Unie en daarmee een nieuwe periode van dictatoriaal bewind en onderdrukking inluidden.

De Mexicaanse filmmaker Franco was eerder verantwoordelijk voor genadeloze filmervaringen als *Después de Lucía* (2012) en *Chronic* (2015) en staat dus niet bepaald bekend om zijn subtiliteit. Ook hier gaat hij voor de intellectuele mokerslag. *New Order* is maatschappijkritische cinema die met name inwerkt op het lichaam. Dat zorgt weliswaar voor indrukwekkende, memorabele momenten—met name onverwachtse uitbarstingen van geweld—maar het is maar de vraag of Franco inhoudelijk wel altijd op het juiste spoor zit.

PROTEST ONTMOEDIGEN

Er kwam dan ook felle kritiek op de reactionaire positie die Franco lijkt in te nemen ten opzichte van de groeiende maatschappelijke onrust in Mexico, waar systematische ongelijkheid, onderdrukking, armoede, drugsoorlogen, exploitatie en politieke worstelingen met Amerika voor veel spanningen zorgen. De Mexicaanse filmcriticus Ricardo Gallegos zette op Twitter enkele kritische reacties op een rij, die illustreren hoe Franco's scenario berust op racistisch en ouderwets gedachtegoed. Een terugkerend idee uit de door Gallegos geciteerde stukken is dat Franco de Mexicaanse burgers probeert te ontmoedigen om zelf de straten op te gaan door ze in zijn film neer te zetten als gewelddadige monsters. *New Order* zou politiek engagement zo juist in de weg willen zitten.

Franco weerlegt die kritiek door te benadrukken dat de film gaat over het moment waarop zulke protestbewegingen worden overgenomen door een nieuwe, meer sinistere kracht. "Overal in de wereld is men ontevreden en ik vrees dat overheden van de kansen gebruik zullen maken om nog meer controle uit te oefenen", zei hij in Venetië. Voor hem is de film dus eerder een dystopische visie van wat er mis kan gaan als de wereldwijde politieke onrust wordt ingezet voor het gewin van de al bestaande gevestigde orde.

VERDER KIJKEN

Hoe je het ook wendt of keert is *New Order* een ontzettend cynische lezing van onze politieke realiteit. Al hoeft dat niet te betekenen dat de film op morele gronden overgeslagen moet worden. Integendeel: met *New Order* neemt Franco ook het best moedige besluit om een stap verder te kijken, door een wereld te schetsen na een uitbarsting van wereldwijde woede en onvrede.

Dat dit niet eindigt in een gezond politiek klimaat maar juist in een nieuwe tijd van onderdrukking, kun je ook zien als een weerslag van Franco's angst dat de wereld zoals die nu is niet meer veranderd kan worden. Zijn demonstranten blijken tragische slachtoffers in een strijd die ze per definitie niet kunnen winnen.

Dat zet het slotcitaat van deze film, ontleend aan Plato, in een nieuw humanistisch en empathisch daglicht: 'Alleen de doden hebben het einde van oorlogen gezien.' *New Order* probeert te verbeelden hoe die oorlog om onze politieke toekomst er in de meest extreme vormen uit kan zien.

NEW ORDER (NUEVO ORDEN) MEXICO, 2020 | REGIE MICHEL FRANCO | MET NAIAN GONZÁLEZ NORVIND, FERNANDO CUAUTLE, DIEGO BONETA | 88 MINUTEN | DISTRIBUTIE DE FILMFREAK | TE ZIEN VANAF 19 MEI

MARVELS RECHT VAN DE STERKSTE

HARD LICHT, ZACHTE KOGELS

In het Marvel Cinematic Universe geldt maar één regel: het recht van de sterkste. Die overtuiging dient een doel: als wij geloven dat Iron Man de baas over de andere Avengers is omdat hij nu eenmaal de slimste, sterkste en rijkste is, dan is het ook acceptabel, zelfs logisch, als Disney de baas is over ons kijkgedrag.

DOOR PIM VAN DEN BERG

CAPTAIN AMERICA: CIVIL WAR (2016)

Toen de eerste *Avengers*-film uitkwam hadden we er al twee Iron Man-films, een Thor, een Captain America en (hoewel men dat liever vergeet) een Hulk op zitten. In hun eigen films is iedere superheld de baas, met hun eigen rechtsgebied: Thor verdedigt Asgard tegen vijanden van buiten én binnenuit, Iron Man loopt constant tegen de uitwassen van de wapenindustrie aan en Captain America dist nazi's. Na een gevecht met een vaak dodelijke afloop is Iron Man de enige baas van Stark Industries en Thor de aangewezen koning van Asgard. Hun gezag is gebaseerd op (dodelijk) geweld. Ze zijn de *last man standing* en zodoende maken ze de daarna de dienst uit.

In *The Avengers* (2012) moeten deze afgetrainde übermenschen voor het eerst leren samenwerken om Loki te kunnen verslaan. Daar gaat wel een hoop haantjesgedrag aan vooraf. Want wie wordt de baas? Iron Man is vindingrijk en oplossingsgericht, maar een hork. Captain America lijkt een echte aanvoerder maar hij is ook star en een beetje wereldvreemd na zeventig jaar lang op de Noordpool in het ijs te hebben gelegen. Thor is een heuse god, maar heeft het charisma van een brandnetel.

GEEN KOGELS MAAR LASERS

De botsing van deze Grote Mannelijke Ego's is de rode draad van hun eerste ensemblefilm. Wanneer de eerste knoop moet worden doorgehakt—wat te doen met de gevangen genomen Loki—gaan ze met elkaar op de vuist. Maar deze onderlinge machtsstrijd kan natuurlijk geen dodelijke afloop hebben. Het zijn ieder hoofdrolspelers in het Marvel Cinematic Universe (MCU), wiens individuele films garant staan voor miljarden dollars aan de box office. Ze zijn onsterfelijk zolang het contract loopt. Er moet een manier gevonden worden waarop deze superhelden kunnen matten zonder dat ze er al te veel kleerscheuren aan overhouden.

Al in de eerste *Iron Man* uit 2008, het startschot van het MCU dat sindsdien een ongekende greep kreeg op onze bioscopen, wordt duidelijk dat conventionele vuurwapens verleden tijd zijn. Tony Stark bouwt het eerste prototype van zijn metalen pak in de Afghaanse grot waar hij wordt gegijzeld. Tijdens zijn ontsnapping ketsen de kogels van de machinegeweren van zijn gijzelnemers machteloos af op zijn pantser, zonder een krasje achter te laten. Vanaf dat moment ontstijgen de superhelden van Marvel voorgoed het gevaar van de kogel.

Ook Captain America kan zich achter zijn schild moeiteloos verschuilen voor kogelregens, vanwege de hardheid van het kostbare (en fictieve) metaal waarvan het gemaakt is: vibranium. Maar zoals iedereen zal beamen die ooit met een kogelvrij vest aan is beschoten, zit er nog steeds een enorme kracht achter een kogel. Zelfs als het schot je lichaam niet binnendringt, voelt het als een mokerslag. Als kogels voor Marvel-helden voelen als muggenbeten, wordt direct de helft van de natuurkunde uit het raam gegooid.

Als Marvel aan kogels de kracht zou toekennen die ze in het echte leven hebben, dan zouden superhelden constant in levensgevaar zijn en geen seconde overeind kunnen blijven staan. Beter dus om ze zo snel mogelijk te verruilen voor wapens die zich beter lenen voor de superheldenfilm: vuisten en lasers. En dan lasers zoals we die kennen uit sciencefiction—niet de coherente, continue lichtstralen van cd-spelers en oogoperaties, maar de kleurrijke lichtgolven die personages schieten uit pistolen, ruimteschepen en zelfs hun handen.

Het voordeel van deze superheldenwapens is dat het volslagen onduidelijk is hoe krachtig ze nou eigenlijk zijn. Van kogels en messen weten we dat het al snel einde verhaal is wanneer die je vleeszak en organen doorboren. Opstaan na een vuistslag is veel aannemelijker.

Maar het meest merkwaardig is hoe de kracht, de massa, die in deze films aan kogels werd ontnomen, juist aan de laser is toegekend. Licht staat erom bekend dat het *licht* is—zonder massa. Superhelden-lasers zijn het tegenovergestelde: ze branden of doorboren niet, maar blazen dingen omver. Het zijn vuistslagen op afstand. Terwijl kogels zacht zijn, is het licht keihard.

GEWELD ZONDER DOOD

Dit is geen pleidooi voor meer realisme in superheldenfilms. Dat dient geen enkel doel, behalve dat Neil DeGrasse Tyson misschien eindelijk eens ophoudt met muggenziften. Maar deze omslag van realistische naar abstractere vormen van geweld biedt de makers van superheldenfilms een belangrijke vrijheid: geweld is niet per se dodelijk meer. Het kan ingezet worden als vertelmiddel om conflicten op te lossen, de films te doen opleven tussen praatscènes in en bovenal om de intrinsieke kracht van superhelden

Zoals iedereen weet die ooit is beschoten met een kogelvrij vest aan: zelfs als het schot je lichaam niet binnendringt, voelt het als een mokerslag. Als kogels voor Marvel-helden voelen als muggenbeten, wordt direct de helft van de natuurkunde uit het raam gegooid.

te tonen, zonder dat dat ten koste hoeft te gaan van de zo belangrijke continuïteit. Er hoeft niemand dood, iedereen kan terugkeren in volgende films en series.

Dat heeft ook een politieke lading. In hun gevecht in *The Avengers* duwen Iron Man, Thor en Captain America elkaar wat heen en weer met stoten, lasers en bliksemschichten. Hun geweld wordt gebruikt om te beslissen wie nu werkelijk de dienst uitmaakt in The Avengers, op basis van hun superkrachten. (Daarom kregen de 'slappere' superhelden in het MCU, zoals Hawkeye, Black Widow en The Falcon, vooralsnog verdomd weinig inspraak.)

Tony Stark is tot zijn dood in *Avengers: Endgame* de onbetwiste baas van The Avengers, omdat hij zich in zijn pak kan meten met al zijn collega's en de sterkste tegenstanders, en daarbuiten ook nog eens zogenaamd de allerslimste is. Zodoende krijgt hij de meeste schermtijd, mag hij de belangrijkste keuzes maken en de meest beslissende handelingen ondernemen—het is Tony Stark die uiteindelijk superschurk Thanos definitief verslaat. In het MCU geldt het recht van de sterkste, en dat is Iron Man. (Nu Iron Man ter ziele is lijkt Dr. Strange, als geniale oppertovenaar de sterkste en slimste Avenger, naar voren te worden geschoven als nieuwe chef van de Avengers.)

De ideologieën op het scherm reflecteren de bedrijfsideologieën van de makers. In zijn recensie van Pixars tekenfilm *Inside Out* beklaagde Richard Brody in *The New Yorker* hoe de film, over het gevoelsleven van een tienermeisje in San Francisco, juist die gevoelens bevoorrecht die relevant zijn in de beperkte, versimpelde verbeelding van Pixar-films. Mensen worden letterlijk bestuurd door een klein clubje verpersoonlijkte emoties in de controlekamer van je kop: Plezier, Verdriet, Angst, Afkeer en Woede—precies het palet waarmee Pixar al decennia de wereld schildert.

Voor Brody is deze vertolking van ons bewustzijn niet alleen bekrompen, maar zelfs weerzinwekkend. Hij schrijft: 'Ik zag een verkooppraatje op speelfilmlengte—of erger, een indoctrinatie—die kinderen vormt tot wezens die even kunstmatig en eenvormig zijn als de figuren die door computers werden gecrëerd voor de film.' Een eindeloze complexiteit die wordt teruggebracht tot de vijf kleurtjes, de vijf gevoelens waarmee Pixar zelf elke interactie en elk conflict benadert. Brody: 'In feite is *Inside Out* een trainingshandboek voor hoe je het leven kunt bezien als een Pixar-film, een blauwdruk die zijn eigen consumenten creëert.'

PLEK OP DE LADDER

Op vergelijkbare wijze is het voor Marvel Entertainment (dat net als Pixar onderdeel is van Disney) aantrekkelijk om een wereld te tonen waar het recht van de sterkste geldt. Waar superhelden een onbeperkt rechtsgebied kennen, simpelweg omdat zij met de macht die ze hebben vergaard de enigen zijn die ons kunnen behoeden voor een groter kwaad. Dat ze die macht überhaupt konden vergaren is bewijs genoeg dat ze er ook recht op hebben. Een zwakker persoon zou die positie nooit hebben kunnen bekleden; de macht rechtvaardigt zichzelf. Niemand hoeft meer te twijfelen aan hun plek op de ladder.

Voor een mediabedrijf als Disney, dat een ongekend groot aandeel heeft in onze populaire cultuur, is het ideaal als de achterban meegaat in die logica. Het monopolie dat het bedrijf bouwt is dan geen probleem—dodelijk voor de diversiteit van het culturele aanbod, waardoor kleinere makers moeilijker een podium vinden en afnemers afhankelijker worden van Disney's steeds onredelijkere eisen—maar juist de terechte beloning voor een bedrijf dat het spel nu eenmaal slimmer speelt dan alle andere. Elk kassucces bewijst Disney's gelijk.

DE NIEUWSTE MCU-FILM **DOCTOR STRANGE IN THE MULTIVERSE OF MADNESS** IS TE ZIEN VANAF 4 MEI

HET NIEUWE KIJKEN

Lang, veel te lang?

COLUMN | Ebele Wybenga bericht over wat hem opvalt op het kruisvlak van cinema en beeldcultuur.

'Wat is er godsnaam gebeurd met gewoon een goed verhaal in 90 minuten vertellen, klaar?' tweette *Volkskrant*-columnist Sheila Sitalsing. Het sciencefiction-epos *Dune* maakte haar 'al na een kwartier onrustig', na veertig minuten wilde ze haar geld terug.

Haar tirade tegen lange films kreeg direct bijval. '1,5 uur film is helaas de uitzondering geworden in plaats van de norm', merkte cabaretier Peter Pannekoek op. 'Documentaires met een boeiend verhaal dat in 1,5 uur zou kunnen worden verteld, uitsmeren over zes afleveringen van 50 minuten waardoor je na een half uur onnodige details geen zin meer hebt. Kan deze uitmelkhel stoppen?' raast *Telegraaf*-columnist Kitty Herweijer.

Anderhalf uur lijkt de gulden snede van filmduur te zijn in de hoofden van de kritische kijker. Het vorig jaar uitgekomen *Dune* duurt ruim 2,5 uur. Lang niet zo lang als *Titanic* uit 1997, dat 3 uur en 14 minuten duurt en nog langer had kunnen zijn—regisseur James Cameron schijnt tien scènes geschrapt te hebben na vertoningen aan een ongeduldig testpubliek. Het idee dat 'films steeds langer worden' klopt niet over de hele linie. Maar er zijn recent wel veel grote producties die opvallen door hun lengte. *The Irishman* van Martin Scorsese duurt 3 uur en 29 minuten; ik haakte af na een uur of twee. *No Time to Die* was de langste Bondfilm ooit (2 uur en 43 minuten), maar daar liep ik de bioscoop uit met het gevoel dat het van mij nog wel langer had gemogen.

Dat had ik, anders dan Sitalsing, ook met *Dune*. Zij trok 'dat eindeloze drentelen door die kutwoestijn' bijzonder slecht; ik had er, vanwege de geweldige art direction, best nog even willen blijven. Haar opmerking deed me denken aan *Quantum of Solace*, de kortste Bondfilm ooit (1 uur en 46 minuten), gedraaid na een staking van scenarioschrijvers. In mijn herinnering was deze film juist te lang, één en al gaapverwekkende ontploffingen en eindeloos gedraal in een Zuid-Amerikaanse woestenij.

Of een film te lang voelt heeft niks met de werkelijke lengte te maken, maar met het script, de montage en de aandachtsspanne van de individuele kijker. Vanaf het moment dat je het gevoel hebt dat je je tijd verdoet is elke seconde er één te veel. 'Alle films van 3 uur moeten naar een filmhuis in een container op de Maasvlakte', tweette Sitalsing ook nog. Voor *Drive My Car* (2 uur en 39 minuten) hoef ik van Sheila gelukkig niet de woestijn in.

EBELE WYBENGA

MAMORU HOSODA OVER *BELLE*
‘HET INTERNET IS A

In de animatiefilm *Belle* komen drie thema’s samen die Mamoru Hosoda al decennia bezig-houden: het internet, de menselijkheid van het beest—en walvissen. Met als overkoepelend idee dat uiterlijk maar weinig zegt over innerlijk.

DOOR KEES DRIESSEN

MAMORU HOSODA

In 2000 maakte hij de kortfilm *Digimon Adventure: Our War Game!*, zijn tweede regie. In 2009 regisseerde hij *Summer Wars*. En dan nu *Belle* (*Ryū to sobakasu no hime*). Ruwweg elke tien jaar maakt Mamoru Hosoda een film die zich voor een groot deel afspeelt in een online wereld—je zou ze een trilogie kunnen noemen. “Het internet is al twintig jaar een van mijn hoofdthema’s”, zegt Hosoda in Cannes, waar ik hem in juli 2021 kort kan spreken. “Terwijl het pas zo’n vijfentwintig jaar bestaat.” En zonder valse bescheidenheid: “Dat maakt me vrij uitzonderlijk.”

Die films waren telkens gebaseerd op het internet zoals het toen was, gecombineerd met futuristische vooruitblikken die de tand des tijds redelijk hebben doorstaan. Zo werd er in *Digimon Adventure: Our War Game!* nog ingebeld via ISDN, maar ook al moeiteloos wereldwijd gelivestreamd.

Hosoda’s internet onderscheidt zich door z’n vormgeving. De frisse, uitnodigende online wereld van *Summer Wars* (waarvoor *Digimon* een voorstudie was) heeft wit als grondkleur, met ronde vormen en veel roze en turquoise en een uitzinnige hoeveelheid kleurrijke avatars. Voor *Belle* werkte Hosoda samen met de jonge Londense architect Eric Wong, die geen enkele filmervaring had. Hem de verantwoordelijkheid geven voor het uiterlijk van zo’n groot project was eigenlijk ongehoord. Maar het pakt prachtig uit: de wereld van *Belle* is een onafzienbare, gigantische stad geworden, al is het er feitelijk één zonder onder en boven. Ontzagwekkend, nog steeds uitnodigend—want beeldschoon—maar ook enigszins intimiderend. Niet langer de frisse, fantasievolle openheid van *Summer Wars* en meer een daadwerkelijke plek.

ONLINE IDENTITEIT

Dat past bij de veranderende rol van het internet. In *Digimon Adventure: Our War Game!* is internet nog vooral een communicatiemiddel en informatienetwerk; in *Summer Wars* domineert de virtuele werkelijkheid; en in *Belle* is internet inmiddels een volwaardige tweede wereld, waarin mensen een belangrijk deel van hun identiteit beleven. Niet voor niets heet de online wereld in *Summer Wars* ‘OZ’, een droomwereld, en in Belle ‘U’—you (en is ‘ie in *Digimon* nog naamloos).

Ook de tegenstanders veranderen mee. In *Digimon* is het een viraal creatuur, dat via computernetwerken grote delen van de maatschappij platlegt; in *Summer Wars* een op hol geslagen artificiële intelligentie; maar in *Belle*, de futuristische versie van het heden, komen de grootste problemen van de mensen zelf, met hun vileine commentaren en eigenrichting. “Ook in Japan is dat echt een probleem”, zegt Hosoda in Cannes. “Al die trollen en online agressie. Anonimiteit kan leiden tot wreedheid.”

Dat uit zich overigens in al zijn versies van het internet in cliché schiet- en knokpartijen waarvan onduidelijk is waarom de fysica daarvan online net zo zou werken als offline. En waarom zouden de ontwerpers van U überhaupt wapens toestaan? En kun je dan gewond raken? Sterven? Waarom zou je vluchten als je online achtervolgd wordt in plaats van gewoon uitloggen? Voor zulke bijzonder ontworpen en doordachte werelden is dit aspect schokkend fantasieloos.

Veel relevanter is een andere straf waarmee in de online wereld van *Belle* wordt gedreigd: het onthullen van je offline identiteit. Want dan zou iedereen zien dat achter de populaire, beeldschone zangeres Belle een muizig, getraumatiseerd schoolmeisje schuilgaat, die sinds de dood van haar moeder geen noot meer kan zingen zonder misselijk te worden. Wat de vraag oproept welke versie van haar de meest authentieke is: de digitale of de analoge? Welk uiterlijk zegt het meest over haar innerlijk? Wat is haar ware gezicht en wat is het masker?

L TWINTIG JAAR MIJN THEMA'

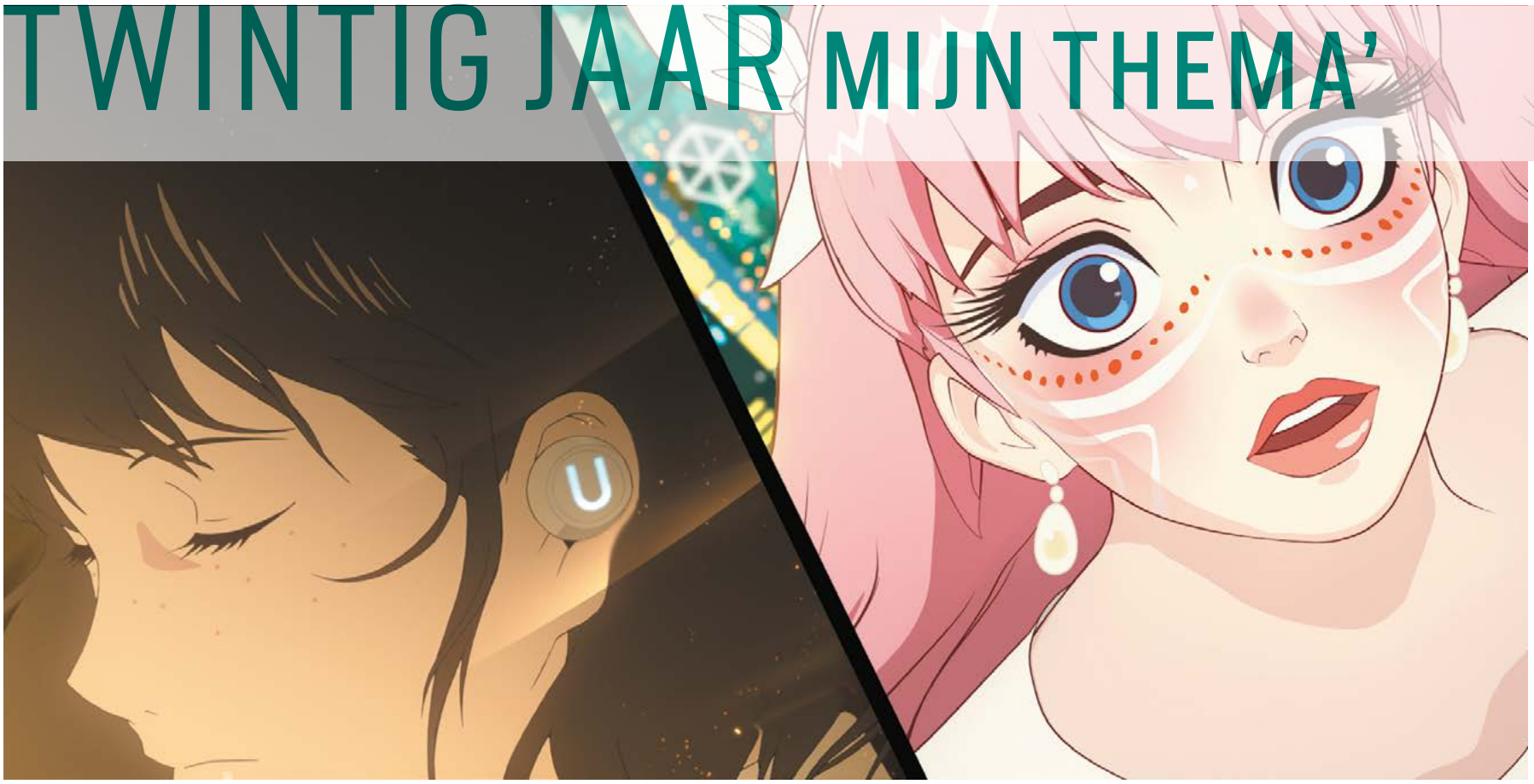

BEESTACHTIGE SCHOONHEID

En zo komen we bij de achttiende-eeuwse Franse klassieker *La belle et la bête*. Ook dat is een thema dat Hosoda al lang met zich meedraagt. Hij stond zelfs op het punt te stoppen als animator, vastgelopen in z'n ambities, toen het zien van Disney's *Beauty and the Beast* (Gary Trousdale en Kirk Wise, 1991) hem hernieuwd inspireerde. Sindsdien wilde hij een eigen versie maken.

Maar daarvoor moest hij, vond hij, eerst op bezoek bij Disney-maestro Glen Keane, die destijds het Beest animeerde. "Om te zeggen hoeveel respect ik had voor zijn versie van *Beauty and the Beast*", aldus Hosoda. "Uiteraard waardeer ik ook de versie van Jean Cocteau [uit 1947], maar die leeft helaas niet meer."

Internationale invloeden dus, waarbij opgemerkt mag worden dat de Zuid-Koreaanse Disney-animator Jin Kim (*Frozen*, 2013; *Moana*, 2016) het basisontwerp maakte voor Belle—die er inderdaad uitziet als een Disney-prinses door een anime-bril—en dat Tomm Moore en zijn team van de Ierse animatiestudio Cartoon Saloon (*Song of the Sea*, 2014; *Wolfwalkers*, 2020) aan Hosoda zulke mooie concepttekeningen aanleverden voor het natuurgebied rondom het kasteel van het Beest, dat die gewoon onbewerkt zijn gebruikt. En van Moore's *Wolfwalkers* is het dan weer een kleine stap naar Hosoda's eigen *Wolf Children* (2012) en *The Boy and the Beast* (2015), waarin het thema van *La belle et la bête* ook al viel te herkennen: moeten we neerkijken op—of zelfs bang zijn voor—een beest, een wolf?

VLIEGENDE WALVIS

Of een walvis—ook zo'n terugkerend element in Hosoda's oeuvre. In de openingsscène van *Belle* staat de titelheld daar trots bovenop te zingen, terwijl het enorme beest door de online wereld vliegt. Een New Age-cliché, in mijn ogen (zij het een prachtig vormgegeven New Age-cliché), van een alom geliefd dier, maar voor Hosoda verbeeldt ook die walvis menselijke angsten.

"Ik gebruik walvissen inderdaad vaak als motief. En ik houd ook erg van wolven", beaamt Hosoda. "Het zijn dieren die door de mensheid vaak als slecht zijn gezien. Zoals de wolven in middeleeuws Europa. Of de walvis die in *Moby Dick* de vijand is, symbool van de natuur die moet worden overwonnen." En juist daarom geeft hij ze een ereplek: "Ik voel sympathie voor ze en wil ze graag een handje helpen."

En toch. Hoe indrukwekkend en origineel Hosoda's fantasiewerelden ook zijn, virtueel of magisch, met vliegende walvissen of sprekende wolven, toch zijn het zijn huiselijke tafereeltjes die op mij de meeste indruk maken. Dat geldt voor *Mirai* (2019), waarin een vierjarig jongetje moet wennen aan het baby'tje dat het gezin komt uitbreiden, en het geldt ook voor *Belle*: de online superster Belle is lang niet zo boeiend als het offline meisje Suzu dat erachter schuilgaat. Net zoals de spectaculaire computeranimatie van U minder dichtbij komt dan de traditioneel geanimeerde strubbelingen van Suzu in haar dagelijks leven.

Maar Hosoda heeft gelijk met zijn uitgangspunt van *Belle*, dat die twee werelden inmiddels onlosmakelijk verbonden zijn. Waarbij op het internet ook delen van de identiteit die in de dagelijkse werkelijkheid vastlopen tot bloei kunnen komen. "Ik wil niet zeggen dat het internet alleen maar slecht is. Jonge mensen gaan er hoe dan ook mee moeten leven. Dus ik wijs liever op het positieve potentieel." En, nog steeds zonder valse bescheidenheid: "Dat ik altijd een positieve kijk op het internet heb gehad maakt me min of meer uniek in deze industrie."

BELLE (RYÛ TO SOBAKASU NO HIME) JAPAN, 2021 | REGIE MAMORU HOSODA | MET KAHO NAKAMURA, RYÔ NARITA | 121 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 26 MEI

TIM LEYENDEKKER OVER *FEAST*

‘WAREN HET MONSTERS DIE IK IN DE BE

Plato’s filosofie, absurde rechercheverhoren en poëtische microbiologen vormen de achtergrond voor Tim Leyendekkers filmische deconstructie van de beruchte Groninger hiv-zaak. Leyendekker: “Kan je nadenken over zoiets vreselijks zonder er meteen een moreel oordeel over te vellen?”

DOOR GUUS SCHULTING

Vanaf het eerste moment dat hij erover hoorde, was zijn interesse gewekt. Videokunstenaar Tim Leyendekker vertelt via Skype over het onderwerp van zijn eerste lange speelfilm: de Groninger hiv-zaak, die vanaf 2006 in het nieuws was. Drie mannen organiseerden in die tijd homoseksfeesten waarbij ze deelnemers stiekem met hiv infecteerden.

Monsterlijk, luidde het oordeel in de pers. En zo dacht ook Leyendekker er destijds over. “Laat ik het zo zeggen: als je over het kwaad nadenkt, komt wat zich in Groningen afspeelde toch wel erg dichtbij. Mannen werden gedrogeerd, stiekem geïnfecteerd. Er gebeurde allerlei vreselijks.”

Maar hoe meer hij zich in de zaak verdiepte, hoe meer hij dat oordeel moest nuanceren. “Die drie daders bleken heel normale mensen met een rijk sociaal leven. Wim was een accountant, Hans werkte voor Essent. En Peter, die als de kwade genius achter alles wordt gezien, werkte zelfs bij een verpleeghuis. Waren dat echt die monsters die ik in de berichtgeving tegenkwam? Hoe meer ik over ze te weten kwam, hoe minder ik de dingen kon rijmen. Ergens leek de zaak me minder zwart-wit dan er in de pers over gepraat werd.”

VELE GEDAANTES

Leyendekker (1973) studeerde aan het Sandberg Instituut en de Willem de Kooning Academie, waar hij zich toelegde op de verschillende manieren waarop je bewegend beeld kan inzetten. Tegenwoordig woont hij afwisselend in Straatsburg (waar zijn partner woont) en Rotterdam (waar hij een atelier heeft). Hij maakt werk in verschillende disciplines, maar vaak met een focus op herinterpretatie van beelden en ideeën. Al zijn eerdere korte films waren op IFFR te zien. De meest recente daarvan, *BLINDER*, maakte in 2015 kans op een Tiger Short Award.

Feast is zijn eerste lange speelfilm en dong tijdens IFFR 2021 mee in de hoofdcompetitie. Het is het resultaat van bijna tien jaar werk. “Ik volgde de zaak vanaf het begin, maar rond 2012 ontstond het plan voor de film. Een van de leidende vragen daarbij was: kan je nadenken over zoiets vreselijks zonder er meteen een moreel oordeel over te vellen? Kan je begrijpen wat die drie mannen deden, zonder ze als monster af te schilderen? Natuurlijk gaat mensen met hiv infecteren alle perken te buiten, maar was die situatie inderdaad zo zwart-wit als het in eerste instantie lijkt?”

Het project nam vervolgens vele gedaantes aan: er was een idee voor een documentaire, en samen met een producent dacht Leyendekker na over een fictiefilm die de psychologische motivatie van de daders onderzocht. Uiteindelijk kwam de filmmaker toch uit bij zijn achtergrond als videokunstenaar.

Feast bestaat uit zeven verschillende episodes, die elk hun eigen karakter en vorm hebben: van een indringend interview met dader Hans tot een geënsceneerde filosofische discussie over liefde, en van een microbioloog die een lofzang op virussen houdt tot een bedwelmend slotstuk waarin een slachtoffer (?) bewegingsloos op een strand in de zon ligt. Voor elke stuk werkte Leyendekker met een andere camerapersoon.

GOED EN KWAAD

Het resulteert in een fascinerende mix waarbij je als toeschouwer constant afvraagt waar je nu precies naar zit te kijken. Is die uitstalling van objecten uit het huis waar de feesten plaatsvonden bijvoorbeeld echt? En waarom mondt dat politieverhoor uit in een uiteenzetting over de status van de werkelijkheid? *Feast* weekt de kijker als het ware los van zijn eerste morele verontwaardiging en probeert vervolgens de zaak opnieuw te bezien. Hoe zit het met de slachtoffers, die soms terug-

ECHT DIE RICHTGEVING TEGENKWAM?

kwamen naar de feesten ondanks hun vermoedens dat er iets mis was? Wat betekent het om vanuit het hiv-virus zelf naar de situatie te kijken? En de daders zelf vonden dat hun acties voortkwamen uit liefde—de film vraagt ons of het mogelijk is om op zulke manieren naar de zaak te kijken.

Dat loswrikken van ons moreel kader kan soms wringen. Leyendekker wijdt het aan ons onderliggend wereldbeeld. "We zijn een joods-christelijke cultuur, dus die tweedeling in goed en kwaad vormt de basis van ons denken. Als kind vond ik dat soms al een arbitraire grens—al kom ik niet uit een religieus gezin, mijn ouders zijn atheïst. Maar anders denken lijkt daarin niet eens mogelijk. Dat zie je ook los van religieuze uitingen—superhelden werken via precies hetzelfde principe en zelfs een serie als *I May Destroy You* vertelt je precies hoe je over seksueel geweld moet denken. Het is blijkbaar moeilijk uit dat wereldbeeld te stappen, terwijl ik juist geïnteresseerd ben in afwijkende perspectieven."

Misschien dat daarom *Symposium*, de tweeduizend jaar oude tekst van Plato over Eros, als rode draad door *Feast* loopt. "Ten eerste gaat die verhandeling over liefde, waardoor je meteen in een subjectieve discussie belandt", legt Leyendekker uit. "Plato voert zeven sprekers op die elkaar aanvullen of juist tegenspreken over het onderwerp. Die meerstemmigheid sprak me aan. Daarnaast vond ik de setting van Plato's discussie interessant: het is namelijk goed mogelijk dat er tijdens die discussieavond een orgie plaatsvond, want dat gebeurde in die tijd. Dat is op z'n minst een opvallende parallel met wat er in Groningen gebeurde. Het voegt een extra betekenislaag toe. Ik heb trouwens ook nog een tijdje met het idee gespeeld om de perspectieven van zeven sprekers direct aan de zeven fragmenten koppelen, maar dat werd te geforceerd."

VIRUS

Feast is gebaseerd op een lange researchperiode. Leyendekker sprak met betrokkenen, zoals mensen van de GGD bij wie de eerste slachtoffers zich destijds meldden. "Zij vertelden over het plan om de geestelijke gesteldheid van Peter, Wim en Hans bij het Pieter Baan Centrum te laten onderzoeken—daar is een scène uit voortgekomen. Ook ben ik verschillende keren met scenarist Gerardjan Rijnders naar Groningen geweest voor onderzoek en een keer met journalist Mick van Wely. Mick komt daarvandaan en schreef een boek over de zaak. We hebben bijvoorbeeld het huis waar de feesten plaatsvonden bezocht. Een heel klein appartement eigenlijk, waar nu een bijna blinde en dove man woont. Hij zat er niet mee wat zich in zijn huis ooit had afgespeeld, maar zijn vriendin wilde er door die geschiedenis het liefst vertrekken."

Per toeval was de draaiperiode precies voor de covid-pandemie afgerond—zowel inhoudelijk als praktisch een opsteker voor de productie. "Het gaf ons de kans om tijdens de montage goed te kijken naar wat we hadden. Daarnaast gaat de film over een virus natuurlijk, wat het project in deze tijd een extra urgentie geeft." FK

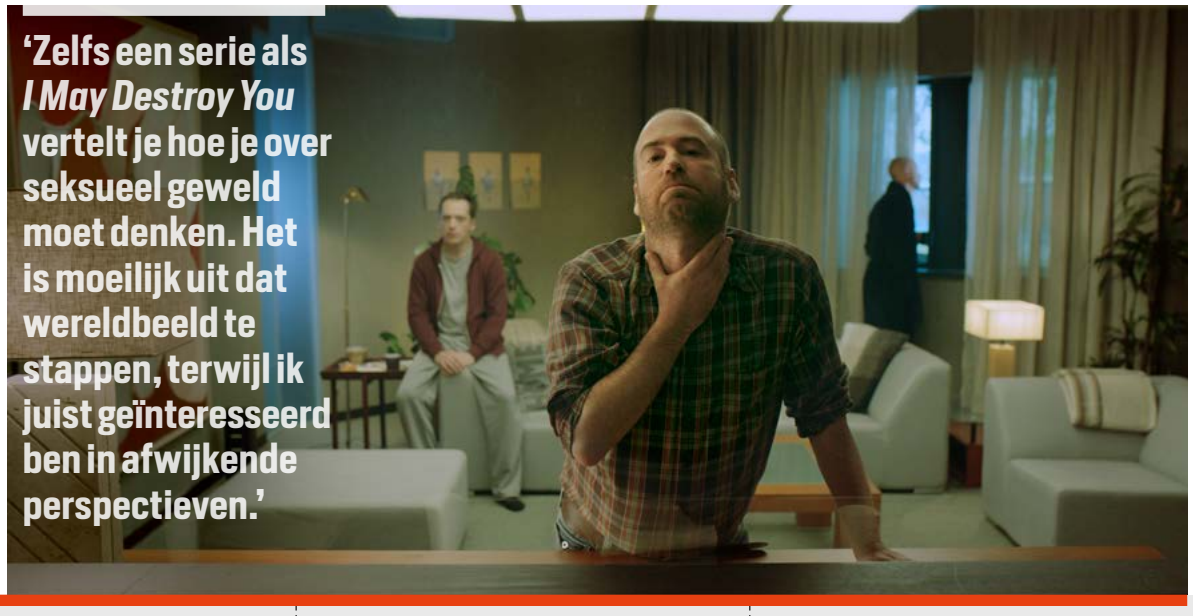

FEAST

Plato en hiv

Was het een misdaad of schept hiv-besmetting een soort broederschap? *Feast*, vorig jaar geselecteerd voor de Tiger-competitie van IFFR, speelt met invalshoeken in een intrigerend vormexperiment.

Voor zijn eerste lange film *Feast* liet beeldend kunstenaar, filmmaker en fotograaf Tim Leyendekker zich inspireren door de Groningse hiv-zaak. Die veroorzaakte veel opschudding toen rond 2007 bekend werd dat mannen op homoseksfeestjes waren geïnjecteerd met hiv-besmet bloed.

Dat had dus een speelfilm kunnen worden waarin we die party's meemaken, of anders een documentaire waarin betrokkenen vertellen hoe het ging. Maar Leyendekker doet iets anders. Hij kiest voor een spannend spel met mogelijke ervaringen en benaderingen van betrokkenen, waarbij de lijn tussen oprechte beleving en goedpraterij soms vaag is. Waar eindigt overgave en begint verkrachting? Is hiv een soort bloedbroederschap? Dit alles in combinatie met de mogelijkheden die een filmmaker heeft – variërend van gestileerde fictie tot al dan niet nagespeelde realiteit. Op buitenlandse festivals werd *Feast* inmiddels niet alleen als documentaire onderscheiden (in Nyon), maar ook als fictiefilm (Monterrey).

Feast is een feestje voor de nieuwsgierige kijker. Dat blijkt al uit de geheimzinnige opening. Sensualiteit en onbestemde dreiging met extreme close-ups van lichamen en een nachtelijk autoritje met een bewusteloos slachtoffer. Gevolgd door een gortdroog tafereel met een politiemedewerker die in beslag genomen artikelen uitstalt: van wijnglazen en borrelnootjes tot en met injectienaalden en een gebruikt condoom. Droge feiten. Hebben we daar iets aan?

Bij wijze van tegenpool schakelt Leyendekker over naar een sterk geacteerd, als theaterstuk geënsceneerde sequentie waarin drie acteurs in de huid kruipen van de mannen die de hiv-party's op touw zetten. Zelfs een tekst van Plato vindt zijn plaats in hun nu eens dromerige, dan weer filosofische of sceptische gesprek over lust, liefde en het gevoel van thuiskomen. Tegelijkertijd worden ze geobserveerd door een psycholoog, een advocaat en een politieman, gespeeld door dezelfde acteurs. Een van hen meent een narcistische stoornis te herkennen. Ontnuchterende relativering. Net als je denkt hiermee wat afstand te kunnen nemen is er de geluidsopname van een gesprek met een van de echte daders, die na het uitzitten van zijn gevangenisstraf met gemengde gevoelens terugkijkt.

Zo zwenkt Leyendekker telkens naar een nieuwe invalshoek, telkens in een nieuwe vorm met eigen toonzetting gegoten. Er is zelfs een misschien wat vergezocht uitstapje naar een bioloog die ziekmakende virussen in tulpenbollen injecteert. Wrang is het gefictionaliseerde, bijna satirisch en scherp neergezette tafereel waarin een van de slachtoffers al zijn moed bij elkaar raapt om aangifte te doen. Argwaan en spot is zijn deel. Zulke reacties waren er toen. Had hij er niet zelf om gevraagd?

Wie van *Feast* een eenduidige reconstructie verwacht kan allicht in verwarring raken. De kracht schuilt niet per se in waarheidsvinding, maar in een verkenning van mogelijke drijfveren, drogredenen en reacties, waarbij de avontuurlijke vorm ons dwingt de blik scherp te houden.

LEO BANKERSEN

FEAST NEDERLAND, 2021 | REGIE TIM LEYENDEKKER | MET KUNO BAKKER, KOEN VAN KAAM, EELCO SMITS, SANNE DEN HARTOGH | 85 MINUTEN | DISTRIBUTIE WINDMILL FILM DISTRIBUTION | TE ZIEN VANAF 26 MEI

DE OPENBARING
Naar de hel met Victor Löw

De paranoïde Jacob denkt dat het einde der tijden aanbreekt wanneer de coronapandemie begint en zondert zich met zijn moeder af van de buitenwereld. *De openbaring* is een heerlijk satirische covidthriller.

Wanneer het coronavirus Nederland in het voorjaar van 2020 platlegt, besluit Jacob (Victor Löw) zijn baan op te zeggen en bij zijn moeder (Leny Breederveld) in te trekken zodat hij haar "bioveiligheid kan bewaken". Jacobs zorgen worden treffend verbeeld in de openingsscène van *De openbaring*, waarin hij in een ziekenhuis snakkend naar adem aan een ventilator ligt. Dat blijkt een nachtmerrie, zoals wel meer Nederlanders die zullen hebben gehad. Filmmaker Chris W. Mitchell (*De poel*, 2014) toont in *De openbaring*, gefilmd vanuit het vertroebelde perspectief van een paranoïde man, hoe horror is verweven met ons dagelijks leven.

Dat levert geestige scènes op. Zoals wanneer de boodschappen worden bezorgd – die Jacob zorgvuldig afwast voordat ze in de voorraadkast belanden – en de slagroom ontbreekt, waarna hij declameert: "Appeltaart zonder slagroom is als een kerstboom zonder ballen!" Dus snelt hij, uitgedost in een wit beschermingspak, naar de supermarkt waar hij uit angst voor het virus twee meter afstand eist van de andere klanten. Wanneer iemand een pak yoghurt voor zijn neus weggrist, schrikt hij zich rot. Jacobs zus Magda (Monic Hendrickx), die vanwege haar baan als hulpverlener niet welkom is bij haar broer thuis, ziet dit alles met lede ogen aan.

Hoe langer Jacobs baard groeit, hoe meer ook zijn onstuimige gedrag toeneemt. Hij raakt in de band van een mysterieuze Amerikaanse dominee die de Apocalyps voorspelt. En dan zijn er ook nog komische verwijzingen naar het in de huid kruipen van een ander (Jacobs vader was een slager die "beesten zo goed kon villen"). Telkens vindt Mitchell met zulke groteskerieën de juiste balans tussen komedie en horror, in een film die gaandeweg gaat lijken op een lange afdaling naar de hel.

Met in de hoofdrol een valse profeet: Löw, die de film met verve draagt, ziet er op een gegeven moment uit als een soort kolonel Kurtz die de jungle probeert te bedwingen die de buitenwereld in coronatijd is geworden. Jacob oogt ook als een pakkende metafoor voor al die mensen die aan het begin van de pandemie in fake news tuinden. Opnieuw blijkt dat de genrefilm zich uitstekend leent voor wonderlijke en kritische blikken op de samenleving.

OMAR LARABI

DE OPENBARING NEDERLAND, 2022 | REGIE CHRIS W. MITCHELL | MET VICTOR LÖW, LENY BREEDERVELD, MONIC HENDRICKX | 92 MINUTEN | DISTRIBUTIE NO MORE PARACHUTES! | TE ZIEN VANAF 5 MEI

NEDERLANDSE GENREFILMS
EEN KEER OP KEER GEREANIMEERD LIJK

MOLOCH

Na jaren van stilte wordt de Nederlandse genrefilm met *De openbaring* en *Moloch* weer nieuw leven ingeblazen. De vraag is nu of de genrefilm eindelijk een keer standhoudt in het Nederlandse filmlandschap.

DOOR ALEX MAZEREEUW

We schrijven 2014. Mijn persoonlijke filmbibliotheek was volop in aanbouw, maar het vakje 'Nederlandstalig' kwam niet veel verder dan wat halfzachte komedies en een paar oorlogsfilms. Tot ik op een druilerige dinsdag ineens zag dat er zowaar een Nederlandse horrorfilm in de bioscoop draaide: *De poel*.

Nee, het haalde het niet bij *Rosemary's Baby* of *The Shining*, maar als horrorfilm bleek het behoorlijk geslaagd. De acteurs waren goed, de setting slim gekozen, en de sfeer *creepy* genoeg om te beklijven. Waarom zagen we niet meer van dit soort films in de Nederlandse bioscopen?

Als ik destijds beter om mij heen had gekeken, had ik geweten waarom. Er zat namelijk geen kip in de zaal, en dat patroon zette zich landelijk voort. En dus is het niet vreemd dat Nederlandse genrefilms op een paar handen te tellen zijn. Er zijn genoeg geslaagde voorbeelden (misdaadkomedies *Plan C* en *Black Out*; achtervolgingsfilm *Bumperkleef*; horrorsatire *De kuthoer*), maar hits werden het nooit. Zo zijn genrefilms door de gebrekkige financiering in Nederland te vaak afhankelijk van passie, vriendendiensten of producenten die een risico durven te nemen.

Des te verrassender dat er deze maand zowaar twee genrefilms van eigen bodem uitgebracht worden: lockdownthriller *De openbaring* en folkhorror *Moloch*. Mijn hart maakte een sprongetje: staan we dan eindelijk aan de vooravond van de échte doorbraak van de Nederlandse genrefilm?

STERFSCÈNES

De geschiedenis stemt in dat opzicht niet bepaald hoopvol. Laten we bijvoorbeeld eens inzoomen op een belangrijke tak van de genrefilm: horror. De geschie-

denis van de ‘Nederhorror’ valt zo’n beetje samen te vatten in drie stromingen: ‘Dick Maas’, ‘flop’ of ‘gestrand in de voorbereidende fase’.

De term ‘Nederhorror’ raakte voor het eerst in zwang in de jaren tachtig, toen regisseur Dick Maas een bioscoophit te pakken had met *De lift*. Deze film leek een nieuw tijdperk in te luiden, waarin het publiek eindelijk warm zou lopen voor horror van eigen bodem. Het bleek ijdele hoop, want uiteindelijk was Dick Maas in de jaren tachtig de enige die het succes van Dick Maas wist te evenaren, met *Amsterdamned* (1988).

Begin jaren negentig werden pogingen gedaan met *Intensive Care* (Dorna X. van Rouveroy, 1991) en *De Johnsons* (Rudolf van den Berg, 1992). Hoewel de films uitgroeiden tot respectievelijk campklassieker en cultklassieker, flopten ze in de bioscoop. In de daaropvolgende jaren bleef het aanklooien, en duurde het – los van festival- en dvd-releases – tot 2006 voordat er weer écht serieuze pogingen werden gedaan. In dat jaar kwamen in de bioscoop zowel *Doodeind* (Erwin van den Eshof) als *Sl8n8* (Frank van Geloven & Edwin Visser) uit, maar beide films hadden uiteindelijk bijna meer sterfscènes dan bezoekers.

Dat patroon herhaalde zich bij een nieuw golfje in de jaren tien. Rond de decenniumwisseling kregen we onder meer spookhuisfilm *Zwart water* (Elbert van Strien, 2010), zombiekomedie *Zombibi* (Martijn Smits & Erwin van den Eshof, 2012) en de *Sint*-horror van Dick Maas (2010). Alleen die laatste werd een hit, en in de jaren hierna volgden films als *Kristen* (Mark Weistra, 2015) en *SneekWeek* (Martijn Heijne, 2016) het aloude ‘floppatroon’. En zelfs Dick Maas verloor zijn glans, want zijn *Prooi* trok in 2016 slechts dertigduizend bezoekers. Verder zijn genreliefhebbers veroordeeld tot dvd’s, festivals en zo nu en dan een streamingdienst – de eerste Nederlandse Netflixserie (*Ares*) was ironisch genoeg een horrorserie.

OPWARMERTJES

Je zou bijna de conclusie trekken dat het publiek het gewoon niet wil. Maar makers krijgen ook amper ruimte om te experimenteren in Nederland. Tot nu, want met *De openbaring* en *Moloch* worden er zowaar weer eens twee genrefilms afgeleverd, die bovendien allebei behoorlijk goed zijn. Vooral *Moloch* is een triomf: een sfeerrijke horrorfilm die bewijst dat je voor een goede film weinig meer nodig hebt dan een sterk verhaal, een treffende setting en een paar topacteurs.

Het is nu vooral zaak dat de Nederlandse genrefilm de tijd krijgt. Ook in dat opzicht is er hoop, nu er meerdere initiatieven zijn gelanceerd om de genrefilm eindelijk écht van de grond te krijgen. Eind 2021 deed streamingdienst Videoland een oproep aan scenarioschrijvers om ideeën te pitchen voor Nederlandse genrefilms voor een reeks ‘Dutch Horror-films’. Even later werd bekend dat Martin Koolhoven met de VPRO werkt aan *Koolhoven Presenteert*, waarin de regisseur elke twee jaar zes genrefilms wil ontwikkelen met jonge makers.

Als het meezit zijn *De openbaring* en *Moloch* dus opwarmertjes en kunnen we binnenkort genieten van meer. Want we willen zombiefilms op Vlieland. We willen folkhorror op de Veluwe. We willen *The Shining* in een Van der Valk-hotel. Of nou ja, in ieder geval wil ík dat, en zal ik er alles aan doen om u er óók van te overtuigen. Want als filmland kunnen we heus veel meer dan *Hartenjacht 53* en *Portret van een verzetsstrijder*. FK

DE OPENBARING

MOLOCH

Slim, gelaagd, uitgedokterd

De Nederlandse horrorfilm *Moloch* combineert plot met angst. Een ambitieus streven, zeker in een genre waar plot vaak geofferd wordt zodra gruwel & horror het podium betreden. Maar de vertelstijl van *Moloch* is te uitleggerig om echt angst aan te jagen.

De Nederlandse horrorfilm *Moloch* speelt met de standaardtegenstellingen van het horrorgenre: binnen en buiten, verleden en heden, familie en vreemdeling. Met een zekere slimheid zet de film deze concepten op zijn kop – waar het gevaar lijkt te liggen, blijkt juist de veilige haven te zijn en vice versa – maar de film is te uitgedokterd om echt te slagen als horrorfilm. Dat neemt niet weg dat het bijzonder is om een horrorfilm te zien die niet alle plot overboord gooit zodra het eng begint te worden.

Toen Betriek (Sallie Harmsen) nog een kind was, zat ze opgesloten in de kast terwijl haar oma boven werd vermoord. Dertig jaar later komen deze herinneringen bovendrijven wanneer een vreemde man het huis, waar ze woont met haar bejaarde ouders en haar dochter, binnendringt en daar probeert haar moeder aan te vallen.

Moloch draagt zijn kennis van het horrorgenre als een eremedaille. Het speelfilmdebuut van regisseur Nico van den Brink haalt onder meer inspiratie uit het werk van Ari Aster, met name zijn debuutfilm *Hereditary* (2018), met een thematische focus op geesteszieken, het occulte en intergenerationele trauma’s en een interesse in het psychologische aspect van horror.

Moloch slaagt vooral in het neerzetten van een griezelige sfeer, geholpen door de Drentse veenlandschappen en muziek van Ella van der Woude. Maar uiteindelijk is de film te recht voor zijn raap om echt angst in te boezemen. Horrorfilms werken het best met een zekere ambiguïteit, iets onverklaarbaars of – beter nog – iets wat kijkers doet twijfelen aan hun eigen waarneming. Het scenario van Van den Brink en coscenarist Daan Bakker is dan wel gelaagd, maar heeft toch de neiging om te veel te verklaren. Dat breekt de spanning. Zo zegt Betriek al vrij snel dat haar familie vervloekt is – wat de kijker ook best zelf had kunnen concluderen. Ook het einde is iets te lang en te voor de hand liggend om echt verontrustend te zijn.

Met *Moloch* geeft Van den Brink een voorproefje van wat een Nederlandse horrortraditie zou kunnen worden. Het is misschien niet op alle vlakken geslaagd, maar de poging tot een gelaagde, plotgedreven Nederlandse horror stemt hoopvol.

ROOSJE VAN DER KAMP

MOLOCH NEDERLAND, 2022 | REGIE NICO VAN DEN BRINK | MET SALLIE HARMSEN, ANNEKE BLOK, JACK WOUTERSE | 99 MINUTEN | DISTRIBUTIE SPLENDID FILM | TE ZIEN VANAF 19 MEI

NICO VAN DEN BRINK OVER *MOLOCH*

EXISTENTIËLE ANGSTEN IN DE NEDERLANDSE KLEI

Familiebanden, daaruit voortvloeiende identiteit én existentiële angsten uit het horrorgenre zijn thema's die steeds terugkeren in het werk van filmmaker Nico van den Brink. "Ik gebruik het genre als krachtige stok om mee te slaan." DOOR MARICKE NIEUWDORP

De voornaam van Nico van den Brink werd niet zomaar uit een namenboekje geplukt. Zijn opa heet Nico en diens grootvader ook. De generaties Nico worden al even lang afgewisseld door mannelijke familieleden met een variatie op de naam Piet. Van den Brink noemt dit gegeven een van de tastbare tradities die hem verbinden met zijn voorouders en de generaties die hem zullen opvolgen. "Je vormt je identiteit binnen de context van je familiegeschiedenis. Net zoals je steeds meer op je ouders gaat lijken naarmate je ouder wordt. In die erfelijkheid en tradities lijkt iets onherroepelijks te zitten."

In *Moloch*, Van den Brinks speelfilmdebuut, woont Betriek (Sallie Harmsen) met haar dochter in het afgelegen huis waar ze zelf ook opgroeide. Daar zorgen onheilspellende gebeurtenissen voor de nodige onrust. Waarom staat er opeens een vreemde man in huis? En wat heeft een eeuwenoude legende met Betrieks eigen familie te maken?

GAPEND GAT

Na zijn afstuderen aan Nederlandse Filmacademie, richting regie, schreef en regisseerde Nico van den Brink (1986) korte films als *Sweet Tooth* (2017) en *Het juk* (2019). Ook regisseerde hij de One Night Stand *Avondland* (2017), die hij schreef met Viktor van der Valk (*Nocturne*). Voor het scenario van *Moloch* werkte hij samen met Daan Bakker (*Quality Time*).

Van den Brinks liefde voor horror stamt uit zijn eigen kindertijd, toen hij spannende boeken las, van Paul van Loon tot magisch-realisten Belcampo en Hubert Lampo. Later verslond hij de gothic literatuur van zijn moeder, die hij op zolder vond: Edgar Allan Poe, H.P. Lovecraft, Shirley Jackson. Dat de fantastische film in Nederland zo weinig voet aan de grond gekregen heeft, verbaast hem als filmmaker. "Ik heb het gevoel dat we een enorm gapend gat hebben in onze historie. Het wachten is op een film die dat kan doorbreken. Er is zoveel mogelijk met dit genre. Bovendien hebben we in Nederland een enorme rijkdom aan gelaagde griezelverhalen. Ik wil voorlopig de horror nog blijven verkennen en laten zien dat het genre echt een verrijking is voor de Nederlandse cinema."

Van den Brink realiseert zich dat de genrefilm moet vechten tegen stigmatisering; horrorfilms hebben een zekere reputatie. "Maar *Moloch* is geen plat verhaal waarin vrouwen achterna gezeten worden door mannen met hakmessen." Liever speelt Van den Brink met een subgenre als folk horror, spiritualisme en existentiële angsten. "Dit genre verdient wat mij betreft sterke acteurs die bepaalde lagen uit het scenario kunnen opdiepen met subtiel spel. Ik wil het genre gebruíken om complexe, gelaagde verhalen te vertellen. Horror als wapen bijna. Omdat het een heel krachtige stok is om mee te slaan."

WITTE WIEVEN

Dus trekt Van den Brink alles uit de kast om de haartjes op je rug te laten opstaan. Met onheilspellende sfeerbeelden bijvoorbeeld, waarbij hij zich onder meer liet inspireren door de melancholische landschapsportretjes van Caspar David Friedrich. Grimmige wolkenpartijen en witte wieven: het zijn shots (van DoP Emo Weemhoff) die regelmatig terugkeren in *Moloch*. "Om die beklemmende sfeer te bewerkstelligen, gebruik je texturen en kleuren van de locatie zelf."

In dit geval een afgelegen huisje midden in een natuurgebied in Drenthe. "Zo'n plek is zeldzaam inderdaad, maar het is nog zeldzamer dat je daar in Nederland ook kunt draaien en helemaal je gang kunt gaan. We hebben de boel verbouwd en het hele interieur omgegooid."

Ook de weersomstandigheden zette Van den Brink naar z'n hand: het mistte, regende en onweerde regelmatig op de set. "Maar gewoon een druilerige dag vind ik ook al heel veel toevoegen aan de atmosfeer."

DRASSIGE STAPPEN

Geluid vindt hij daarnaast een niet te onderschatten hulpmiddel. "Sound design doet tachtig procent van het werk. Je merkt er weinig van als kijker, maar het is een dynamisch, gefabriceerd spel waarmee de film je concentratie ingedrukt houdt. Als plotseling invallende stilte, of als set-up voor een spannende scène. Of denk aan het geluid van stappen op een bepaalde ondergrond. Als personages steeds door een soort drassige grond lopen, dan krijg je het gevoel dat de hele wereld blubber is. Door die kleine tweaks kan je mensen in een bepaalde gemoedstoestand dwingen en hen een idee geven van de wereld waarin de personages zich bewegen. Bij *Moloch* moet je het gevoel hebben dat dingen vies mogen worden. Betriek kleedt zich bijvoorbeeld heel praktisch. Ze gaat niet op hoge hakken door de smurrie banjeren. En haar moeder, een echt buitenmens, draagt vaak een bodywarmer. Zo hebben ze allemaal een soort verhouding tot hun omgeving. Die is in dit geval koud, kil en guur. Je hoort de wind, mensen dragen sjalen en sluiten hun jassen."

Precies zoals een familie de gelederen kan sluiten – als het erop aankomt. FK

EYIMOFE

EYIMOFE

EYIMOFE
Als vertrekken niet lukt

'*You have a dream, life has other plans*', aldus de slogan op het affiche van *Eyimofe*, de al meermaals onderscheiden debuutfilm van de Nigeriaanse tweelingbroers Arie en Chuko Esiri. Treffender valt deze onderdompeling in de Nigeriaanse metropool Lagos niet samen te vatten.

Een van de miljoenen die het hoofd boven water proberen te houden in de zinderende chaos van Lagos, de grootste stad van het Afrikaanse continent, is Mofe (Jude Akuwudike). De hardwerkende elektricien droomt van vertrekken naar Spanje. Hij heeft al een echt vals paspoort, dat hij glunderend laat zien. Nu het peperdure visum nog. Dat kan je gewoon op straat ritselen.

Maar zo ver laat het lot het niet komen. Na een nacht bijklussen als bewaker treft hij thuis zijn zus en haar twee kinderen levenloos aan. Kolendamp uit een gammele generator. Een tragedie die hem, wrang genoeg, ook zijn laatste geld kost, want in Lagos eist het ziekenhuis zelfs voor het vrijgeven van lichamen contante betaling. Zo blijkt al snel hoe belangrijk geld en onderlinge afhankelijkheid hier zijn. Achter een ogenschijnlijk vriendschappelijke opmerking gaat vaak een bijbedoeling schuil.

Ook de in dezelfde wijk wonende kapster en serveerster Rosa (Temi Ami-Williams), de hoofdpersoon in de tweede helft van *Eyimofe*, krijgt daarmee te maken wanneer het niet goed gaat met haar zwangere zusje Grace. In plaats van samen met Grace naar Italië te vertrekken, moet Rose nu navigeren tussen drie mogelijke geldbronnen: haar opdringerige huisbaas, die leuke Amerikaan Peter, of Mama Esther, een zelfingenomen vrouw in een stadsdeel waar de huizen geen golfplaten daken maar zwembaden hebben.

Opvallend is dat Arie en Chuko Esiri niet kozen voor melodrama, hoewel de gebeurtenissen daar alle aanleiding toe geven en onverwacht aangrijpende momenten niet ontbreken. *Eyimofe* ('dit is mijn verlangen') onderscheidt zich duidelijk van de omvangrijke Nigeriaanse filmproductie die bekendstaat als Nollywood. De in Amerika opgeleide broers treffen een eigen, nuchtere toon die liefdevol en kritisch is. Donker naast licht in een kalm, genuanceerd en sober op 16mm gedraaid realisme waar de zeer overtuigende acteurs zich voortreffelijk in weten te voegen. Trefzeker beeld zonder mooifilmerij, vaak close maar ook met terloopse terzijdes, zoals spelende kinderen, en ruimte voor straatbeelden als impressie van Lagos. Een samenleving die vol levenslust en gesjoemel is, maar ook hard en grimmig, en waar zelfs baby's koopwaar kunnen zijn.

Ondanks de soms wat losse structuur worden we onverbiddelijk meegevoerd met de worstelingen en compromissen van Mofe en Rosa. Rosa's abrupte transformaties zijn daar een sprekende visualisering van. Samen met een voorzichtig hoopvol open einde levert dat een beeld op dat beklijft. Velen proberen te ontsnappen, maar dit gaat over degenen die blijven en zichzelf herpakken. Een ode aan veerkracht. Over migranten zijn al veel films gemaakt. Dit is een mooie tegenhanger.

LEO BANKERSEN

EYIMOFE NIGERIA, 2020 | REGIE ARIE & CHUKO ESIRI | MET JUDE AKUWUDIKE, TEMI AMI-WILLIAMS | 116 MINUTEN | DISTRIBUTIE MOOOV | TE ZIEN VANAF 19 MEI, OOK VIA **picl.nl**

NOTES FROM BRUSSELS
Constant kort op de bal spelen

Met bloed, zweet en tranen werken drie vrouwen aan hun Europese droom in deze documentaire, te zien in een kleine reeks voorstellingen vanaf de Dag van Europa. De continue stress in Brussel conflicteert met privélevens en zelfs gezondheid. Je moet het maar willen.

Het lijkt alsof er geen stilstand bestaat rondom het Europees Parlement. Ook los van de constante verplaatsing tussen Brussel en Straatsburg is er almaar beweging: van mensen op roltrappen, door detectiepoortjes, in liften, op fietsen en in taxi's. Onder de systeemplafonds wordt aan één stuk door heen en weer gelopen, altijd met een mobiele telefoon in de aanslag. Je moet altijd bereikbaar zijn, altijd scherp. Je politieke ambitie moet dus wel héél groot zijn, wil je 'Brussel' heelhuids overleven.

Debuterend documentairemaker Nadine van Loon was tot tien jaar terug zelf werkzaam in die politieke heksenketel, tot een burn-out een einde maakte aan haar Europese droom. Toen ze met haar gezin terugkeerde naar Brussel – Van Loon had zich inmiddels omgeschoold tot filmmaker – vroeg ze zich opeens af wat vrouwen bezielt om er te werken. Hoe houden zij het vol? Hoe zien hun dagen eruit, hoe balanceren ze hun carrière met privélevens? Hoe zien zij de toekomst voor zich?

Met de camera in de hand dompelt Van Loon zich wederom onder in de Brusselse bubbel, waar wetten gemaakt worden, afspraken beklonken en ongeschreven regels minstens zo belangrijk zijn. Ze volgt tussen 2017 en 2021 drie vrouwen: Anne-Cécile Gault, een Franse politiek assistent in het Europees Parlement; de Poolse journalist Joanna Sopinska; en Beate Gminder, een Duitse topambtenaar bij de Europese Commissie. In het voor buitenstaanders wellicht ondoordringbare bastion van de EU werken zij op de toppen van hun kunnen. Ondertussen staan er in sommige EU-landen steeds meer eurosceptici op, ettert de migratiecrisis door en zagen autoritaire mogendheden aan de stoelpoten van de rechtsstaat en democratische vrijheden.

De beelden zijn niet altijd even bijzonder, eerder functioneel. Het is ook lastig om een zakelijke omgeving vol systeemplafonds, papierwerk en steriele liften te verheffen. De montage werkt wel heel aardig. De soms kort op elkaar versneden opnames van dagelijkse werkzaamheden verbeelden, in combinatie met hun verhalen, een koortsachtig bestaan. Kinderen? Een man in je leven? Veel te druk voor. Je huis een thuis maken? Waarom zou je als je er nauwelijks bent? Het gevoel van urgentie, stress en hartkloppingen dringt zich zo aan de kijker op.

Daar was de keuze van Van Loon om zelf onderdeel van de film te zijn, eigenlijk niet voor nodig. De documentaire is vooral een intrigerend tijdsdocument dat aanzet tot discussie over het belang van de EU, maar ook over acceptabele werkdruk, vrouwen op de werkvloer en – specifieker – vrouwen die zich door het glazen plafond heen gebikt hebben. De prijs lijkt hoog.

MARICKE NIEUWDORP

NOTES FROM BRUSSELS NEDERLAND, 2021 | REGIE NADINE VAN LOON | MET ANNE-CÉCILE GAULT, BEATE GMINDER, JOANNA SOPINSKA | 79 MINUTEN | DISTRIBUTIE INCONTEXT PRODUCTIES | TE ZIEN VANAF 9 MEI

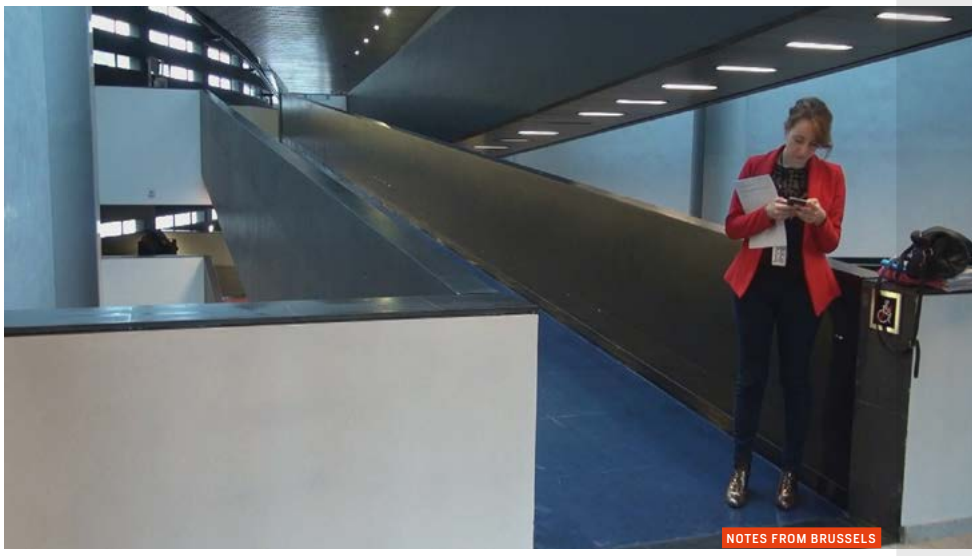
NOTES FROM BRUSSELS

★★★★ “EEN LIEFDESVERHAAL VOL MUZIKALITEIT ” DE STANDAARD

ADEEL AKHTAR CLAIRE RUSHBROOK

ALI & AVA

EEN FILM VAN **CLIO BARNARD**

VANAF 12 MEI IN DE BIOSCOOP

www.cherrypickersfilm.nl facebook.com/cherrypickersfilm

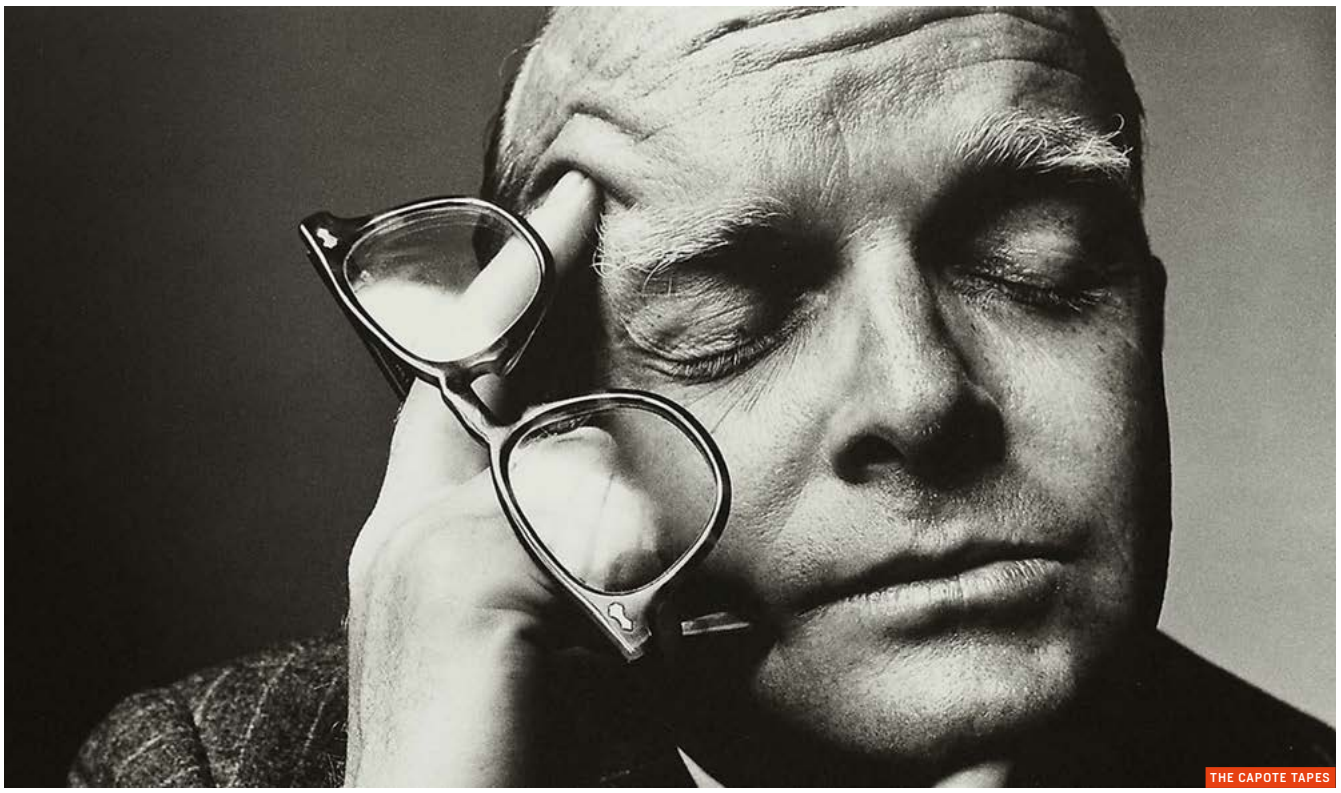
THE CAPOTE TAPES

THE CAPOTE TAPES
Het verdwenen manuscript

Intellectueel én roddelziek. Onaangepast én verlangend naar aansluiting. Drugsverslaafd, lui én extreem getalenteerd. De Amerikaanse schrijver Truman Capote was het allemaal. In deze documentaire wordt zijn nalatenschap keurig afgestoft.

Welke romans en verhalen liet schrijver J.D. Salinger allemaal ongepubliceerd achter? Wat school er in het gestolen koffertje met werk van de jonge Ernest Hemingway? Weinig spreekt zo tot de verbeelding als een onvoltooid boek. Hoe zit het met het naar verluidt nietsontziende manuscript waar Truman Capote mee bezig was toen hij in 1984 op 59-jarige leeftijd overleed? Bestaat het echt, of werd het alleen aangekondigd?

De documentaire *The Capote Tapes* van Ebs Burnough draait om die laatste vragen. Tenminste, de documentaire begint en eindigt ermee en wordt nadrukkelijk gepresenteerd als een onderzoek naar het veelbesproken *Answered Prayers*. Maar het zwaartepunt van deze anderhalf uur ligt niet bij Capote's literaire slotstuk. Eerder bij zijn gehele levensloop, die met archiefbeelden, interviews en enkele animaties vrij keurig wordt samengevat.

En ja, Capote heeft een leven geleid dat zo'n documentaire beslist rechtvaardigt, ook nu nog, bijna een eeuw nadat hij geboren werd. Hij verenigde uitersten die geen enkele schrijver na hem zo naturel en overtuigend heeft kunnen samenbrengen. Capote was tegelijkertijd zeer intellectueel – hij groeide op in arme eenzaamheid, leerde zichzelf lezen, dompelde zich onder in de literatuur – en hield van niets meer dan van roddelen. Hij wilde dolgraag *erbij* horen maar bleef volkomen onaangepast, met kenmerkend speelse dictie en hoge stem. Hij leefde voor zijn literaire werk en was ondertussen naar eigen zeggen ook lui, verloor zich in seksfeesten, alcohol, drugs.

Bij dit alles verlegde hij voortdurend grenzen, zoals in *The Capote Tapes* bewonderend en chronologisch uiteen wordt gezet. Capote was een van de eerste openlijk homoseksuele auteurs ter wereld, organiseerde grootse evenementen zoals een vermaard gemaskerd bal, schreef altijd een iets ander boek dan mensen verwachtten, inclusief heel nieuwe genres als de 'non-fictie roman' (zijn meesterstuk *In Cold Blood*). Capote was een unieke, hoogstaande, ontregelende schrijver, van het soort waar ook in de soms tamme hedendaagse literatuur flinke behoefte aan is, en *The Capote Tapes* onderstreept die status op een prettige, gelijkmatige manier.

Alleen kun je je wel afvragen wat deze documentaire precies toevoegt. Capote is immers geen vergeten schrijver. Zijn werk wordt nog altijd gelezen, de sterke speelfilm waarin hij wordt vertolkt door Philip Seymour Hoffman zit nog in het collectieve geheugen – en heeft logischerwijs veel meer dramatische spanning dan *The Capotes Tapes*. Deze documentaire herijkt of nuanceert het beeld van Capote niet; hij lijkt zo bezien meer gemaakt voor mensen die zich in hem willen verdiepen dan voor lezers van zijn werk. Tot het geheel dan weer belandt bij *Answered Prayers* – munitie natuurlijk voor allerhande fantasieën van Capote-liefhebbers. Zelf sprak Capote grappig genoeg al van zijn postume roman terwijl hij ermee bezig was. *"Either I'm going to kill it or it's going to kill me"*, zei hij lachend in een interview, niet lang voor zijn overlijden.

Enkele hoofdstukken uit het boek verschenen toen hij nog leefde. De rest? Sommigen denken dat het boek een mythe is. Anderen denken dat *Answered Prayers* ergens in een kluis rustig op lezers ligt te wachten. Als *The Capote Tapes* iets duidelijk maakt, is het hoe aantrekkelijk dat tweede scenario is.

THOMAS HEERMA VAN VOSS

THE CAPOTE TAPES VERENIGDE STATEN, 2019 | REGIE EBS BURNOUGH | MET TRUMAN CAPOTE, LAUREN BACALL, NORMAN MAILER | 99 MINUTEN | DISTRIBUTIE PIECE OF MAGIC | TE ZIEN VANAF 26 MEI

INVISIBLE DEMONS
Verhit en vervuild

***Invisible Demons* is shockcinema met effect. Krachtige beelden van een ernstig vervuild, verhit en overstroomd India maken de kleine en grote schaal van ons aller consumptieprobleem in één klap duidelijk.**

Voor veel rijke landen is klimaatverandering nog een gedachteoefening, een projectie in de toekomst. India zit er al middenin. De documentaire *Invisible Demons* (*Tuhon merkit*) laat klip en klaar zien waar wetenschappers al jaren voor waarschuwen: de armsten betalen de prijs voor de leefstijl van de rijksten. Indiërs moeten leven met extreme hittegolven (49 graden in Delhi) en overstromingen die zelfs voor monsoon-begrippen buitensporig zijn. Daarnaast kampt het land met een gigantische milieuvervuiling. Op de zwarte, vervuilde rivieren ligt metershoog schuim van de nabijgelegen fabrieken, mensen banen zich een weg door extreme smog waarbij je geen hand voor ogen ziet, en straten en huizen vullen zich met muggengif.

Regisseur Rahul Jain maakt een soort shockcinema die onze beperkte geografische blik verruimt en de ernst van de zaak in één krachtig, esthetisch beeld weet te vangen. Zoals de draaiende bladen van tientallen ventilatoren van airco's, die in de stad onmisbaar zijn maar door hun energiegeslurp tegelijkertijd de klimaatverandering verergeren. De camera volgt ook een druppelend ijsblok op de schouder van een man die over een overvolle markt loopt – inderdaad, de tijd dringt. Een beproefd beeld is dat van een vuilstort vol plastic, met dit keer een koe ertussenin. Jain zoomt uit en de vuilnisbelt blijkt zo groot als een berg, waarmee hij de kleine en grote schaal van ons aller consumptieprobleem in één klap duidelijk maakt. De titel verwijst naar de kleine deeltjes die de lucht vervuilen "als giftige dartpijltjes die onze longen doorboren" – Jain maakt deze aan het zicht onttrokken deeltjes letterlijk zichtbaar.

Er zit voor de regisseur ook een persoonlijke kant aan het verhaal. Als bevoorrecht Indiaas '*air conditioned child*', zoals hij zichzelf noemt, bracht hij het grootste deel van zijn tijd binnenshuis door. Hij vertrok naar het California Institute of the Arts, en realiseerde zich pas bij terugkeer in India wat het daadwekelijk inhoudt dat Delhi de meest vervuilde stad ter wereld is. Het ontlokt hem verzuchtingen over consumentisme en de keerzijde van de snel groeiende economie en vrije markt die ook in India is omarmd als een kus des doods.

Net als zijn eerdere documentaire *Machines*, opgenomen in een Indiase textielfabriek, maakte hij *Invisible Demons* vanuit een woede over de uitbuiting van mensen, land, water en lucht en de zogenaamde 'vooruitgang' in naam van het kapitalisme. Uiteindelijk biedt *Invisible Demons* geen oplossingen; dat was niet het doel van de filmmakers. Het toont en confronteert. En daar is cinema ook voor.

MARISKA GRAVELAND

INVISIBLE DEMONS (TUHON MERKIT)
INDIA/FINLAND/DUITSLAND, 2021 | REGIE RAHUL JAIN | 70 MINUTEN | DISTRIBUTIE WW ENTERTAINMENT | TE ZIEN VANAF 26 MEI

INVISIBLE DEMONS

ICH BIN DEIN MENSCH

ICH BIN DEIN MENSCH

Ik ben, ik ben, ik ben

Het uitgangspunt had een oppervlakkige romkom op kunnen leveren, maar Maria Schrader weet complixiteit te leggen in de kunstmatige romance tussen Alma en robot Tom.

"Je ogen zijn als bergmeren waar ik in zou kunnen verdrinken." Het is zo ongeveer het eerste dat Alma te horen krijgt van haar date Tom. Het heeft niet het gehoopte effect – ze kijkt hem alleen nog maar wantrouwender aan. Nog raadselachtiger dan die cheesy openingszin is het spervuur van vragen die Alma vervolgens op hém afvuurt – wat is je favoriete gedicht? Wat is de zesde regel van dat gedicht? En hoeveel is 3.587 maal 982 gedeeld door 731?

Het wordt allemaal wat logischer als Tom vervolgens op de dansvloer letterlijk vastloopt. "Ik ben, ik ben, ik ben", blijft hij maar herhalen, met steeds dezelfde hoofdbeweging. Tom is een robot. Fysiek is hij niet van een echt mens te onderscheiden, maar onder de motorkap is er misschien nog een beetje finetuning nodig.

Daar is Alma ook voor gevraagd – ze krijgt Tom drie weken 'op proef' in *Ich bin dein Mensch* van Maria Schrader (vooral bekend als regisseur van de Netflix-serie *Unorthodox*). Het is een laatste test voordat dit model samen met een aantal andere kunstmatige levensgezellen op de markt komt. Het is dat haar baas zo aandringt (haar deelname verzekert zijn onderzoeksinstituut van een flinke som geld), anders was Alma er nooit aan begonnen. In eerste instantie behandelt ze het samenleven met Tom dan ook als een huiswerkopdracht, met zichtbare tegenzin. En Tom mag op papier dan precies zijn ingesteld op haar wensen in de liefde en in een partner, tegen zo veel weerstand is zijn programmering in eerste instantie niet opgewassen.

Ich bin dein Mensch maakt vakkundig gebruik van de charme en chemie van de twee hoofdrolspelers. De Britse acteur Dan Stevens (*Downton Abbey*), in vlekkeloos Duits met een keurig Engels accent, moduleert tot in de puntjes de net-niet-natuurlijke bewegingen en mimiek van Tom. Maar de film leunt vooral op Maren Eggert als Alma – niet voor niets won zij in 2021 op het filmfestival van Berlijn, waar de film in competitie draaide, de (genderneutrale) acteerprijs voor haar rol.

Dat Alma en Tom uiteindelijk naar elkaar toe zullen groeien, is van meet af aan wel duidelijk. Toch zet Schrader een intrigerende mix van sobere sciencefiction en ingetogen romkom neer. In plaats van de voorspelbare romance centraal te stellen, richt zij zich op grotere vragen – over de rol van technologie in ons leven, over hoe onze gebreken samenhangen met hoe we liefhebben, en over hoe menselijke faalbaarheid zich verhoudt tot ons streven naar technologische perfectie.

JOOST BROEREN-HUITENGA

ICH BIN DEIN MENSCH DUITSLAND, 2021 | REGIE MARIA SCHRADER | MET MAREN EGGERT, DAN STEVENS | 102 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 5 MEI

SWAN SONG

Wufte haarstylist op drift

Udo Kier is verrukkelijk als flamboyante haarstylist die op rijpe leeftijd en op de valreep de zin van zijn leven (her)ontdekt. De Duitse acteur wisselt sarcasme en uitzinnigheid kunstig af met breekbaarheid.

Pat Pitsenbarger wilde niet eindigen in een verpleeghuis om zijn dagen te slijten onder zielloze systeemplafonds, stiefelend over grijs linoleum en dommelend tussen versleten kringloopmeubelen. Het lot besliste anders. Deze haarstylist op leeftijd revalideert na een beroerte in een tehuis. Mokkend brengt hij, stiekem sigaretjes rokend, uren door in zijn ligstoel. Als hij gevraagd wordt om voor een flink bedrag een overleden klant voor haar uitvaart er net zo beeldig uit te laten zien als bij leven, weigert hij pertinent. Pas als het water hem aan de lippen staat, ontsnapt hij alsnog uit zijn depressieve gevangenis. Wat volgt is een melancholische en droogkomische odyssee door zijn verleden in een kleine gemeenschap in Ohio, waarin hij volstrekt niet lijkt te passen, maar waar hij velen kent – of gekend heeft. Stukje bij beetje onthult het komische drama *Swan Song* Pats pijnpunten én gloriedagen.

Udo Kier speelt Pat als eigenzinnig, soms ronduit vals, bijzonder gevat, grappig, aandoenlijk en soms – op zijn breekbaarste momenten – zeer liefdevol. Zijn reis leidt hem niet alleen naar het uitvaartcentrum, maar ook langs zijn oude huis, zijn voormalige succeszaak en de gaybar waar hij met verenboa's omhuld in de lampen hing. Zijn oude leven trekt binnen twee dagen nog één keer aan hem voorbij – in werkelijkheid en in droomsequenties. Grote maatschappelijke thema's als de aidsepidemie, discriminatie en diepgewortelde schaamte wisselen daarbij uitzinnige scènes en klein geluk af.

Regisseur Todd Stephens baseerde Kiers personage op 'Mister Pat', een paradijsvogel die hij als zeventienjarige ontmoette in een kleinsteedse gaybar in Sandusky, Ohio. Stephens herinnerde zich de man als een flamboyante figuur die, lang voordat dat normaal of zelfs veilig was, volstrekt zijn uitgesproken zelf was. Stephens had hem in zijn autobiografische scenario van *Edge of Seventeen* (1998) willen verwerken, maar die versie van Pat sneuvelde in de montage. Jaren later krijgt hij alsnog het hoofdpodium.

Die liefde voor de protagonist straalt door in de wijze waarop andere personages omgaan met Pat: iedereen sluit hem in het hart. Zelfs diegenen op het Amerikaanse platteland die in werkelijkheid ongetwijfeld anders op zo'n *larger than life*-figuur zouden reageren. *Swan Song* is een moderne sprookje over een langzaam verdwijnende, oldschool gaycultuur waarin gestreden moest worden voor een plek in de maatschappij. De hippe kids die in *Swan Song* boven hun smartphones hangen hebben het niet gelijk door, maar jonge generaties queers zijn schatplichtig aan rebelse, moedige helden als Mister Pat.

MARICKE NIEUWDORP

SWAN SONG VERENIGDE STATEN 2021 | REGIE TODD STEPHENS | MET UDO KIER, LINDA EVANS, MICHAEL URIE, JENNIFER COOLIDGE | 105 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMIEN | TE ZIEN VANAF 19 MEI, OOK VIA **picl.nl**

SWAN SONG

ILLUSIONS PERDUES
Giftig paradijs

Het Parijs van twee eeuwen geleden heeft tal van overeenkomsten met de actualiteit in deze dynamische verfilming van Honoré de Balzacs gelijknamige roman over een naieve provinciaal die verstrikt raakt in zijn eigen ambities.

ILLUSIONS PERDUES

'Klassiek' of 'archaïsch'? 'Eigenzinnig' of 'onbegrijpelijk'? 'Gevoelig' of 'sentimenteel'? Door het ene of het andere woord te kiezen, kan hij boeken, theaterstukken en zelfs reputaties maken of breken, zo leert Lucien de Rubempré van zijn redactiechef en mentor bij het oppositiekrantje *Le Corsaire-Satan*.

Aan welke kant hij zich opstelt in zijn recensies en commentaren, daarover hoeft de jonge journalist zijn hersens niet te pijnigen. Wie betaalt, bepaalt. Om de liberale sponsors van de krant te behagen, onder wie een analfabete uitgever, neemt Lucien de aristocratie even scherp op de korrel als de literaire rivalen van de auteurs uit de stal van die uitgever. *Illusions perdues* verbeeldt het publieke leven in Parijs in de jaren twintig van de negentiende eeuw als een opportunistische arena waarin (bijna) alles te koop is voor de hoogste bieder.

Het is een giftig paradijs voor de ambitieuze en naïeve Lucien. Vanuit de provincie is hij naar Parijs getrokken in de hoop naam te maken met zijn poëzie, maar zijn literaire aspiraties schuift hij opzij voor het even bruisende als vileine journalistieke milieu, waar zijn ster razendsnel rijst. Het liberalisme, nog nat achter de oren, biedt hem kansen die hem worden ontzegd door de aristocratische kringen waar hij eigenlijk toe zou willen behoren.

In deze wereld vol opportunisme en gekonkel lijkt Luciens val haast onvermijdelijk, maar de vraag waar en wanneer hij precies gaat struikelen houdt de spanning erin. Hoofdrolspeler Benjamin Voisin laat zijn personage laveren tussen zelfingenomenheid en onzekerheid. Naar zijn relaties met boulevardactrice Coralie en aristocrate Mme de Bargeton, die hij in zekere zin meesleept in zijn neergang, kun je alleen maar kijken met een mengeling van sympathie, ergernis en plaatsvervangende gêne.

Regisseur Xavier Giannoli vertaalt het tijdsbeeld dat Balzac in woorden oproept naar scènes vol vaart en dynamiek, waarmee de film gedurende zijn volle lengte moeiteloos weet te boeien. Bij het verfilmen van een roman van deze omvang moet veel worden gecondenseerd en Giannoli kiest ervoor de aandacht te concentreren op parallellen met het heden: de vermarkting van kunst en ideologie, de polarisatie die wordt aangezwengeld door effectbeluste media, de handel in *likes* (hier in de vorm van een applausbrigade). Het is een voor de hand liggende keuze, waarmee hij dit verhaal van twee eeuwen oud dichterbij brengt zonder er een diepere visie op te geven.

Is dat 'plat' of 'verfrissend', 'gemakzuchtig' of 'solide'? Ik kan in alle eerlijkheid niet kiezen. Dus wie de prijs van een filmkaartje kan missen (en ja, die is de film waard), die mag het zelf bepalen.

SASJA KOETSIER

ILLUSIONS PERDUES FRANKIJK, 2021 | REGIE XAVIER GIANNOLI | MET BENJAMIN VOISIN, CÉCILE DE FRANCE, VINCENT LACOSTE | 141 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 26 MEI

LEAVE NO TRACES
Kwaadaardige apparatsjiks

De waargebeurde moord uit 1983 op een Poolse tiener door politieagenten is stof voor een urgente film, waarin de grillige realiteit netjes in het kader van het verhaal wordt gepast – soms iets té netjes.

"Ga voor de buik, zodat je geen sporen achterlaat", drukt een agent zijn collega's op het hart, terwijl ze met zeker vijf man inbeuken op de achttienjarige Grzegorz Przemyk. In het Warschau van 1983, onder bewind van dictator Wojciech Jaruzelski, heeft de politie vrij spel.

Przemyk (Mateusz Gorski) en zijn schoolvriend Jurek Popiel (Tomasz Ziętek) werden opgepakt voor een vergrijp van niks – ze weigerden zich te identificeren, iets waartoe zij dankzij een recente wetswijziging niet eens verplicht waren. Toch worden ze meegesleept naar het bureau en daar stevig onder handen genomen. Zo stevig dat Przemyk twee dagen laten overlijdt aan de interne bloedingen in zijn buik. Namens hem wordt vervolgens een strijd voor gerechtigheid gevoerd, zowel door de jonge Jurek als door Grzegorz' moeder Barbara Sadowska (Sandra Korzeniak), een dichter en als activiste verbonden aan Lech Wałęsa's destijds verboden vakbond Solidarność. Beiden krijgen het complete staatsapparaat op hun nek.

De dood van Przemyk is werkelijk gebeurd, maar Jurek, de uiteindelijke hoofdpersoon van *Leave No Traces* (*Zeby nie bylo sladów*) van regisseur Jan P. Matuszyński, is een fictief personage – een amalgaam van meerdere personen die in werkelijkheid getuige waren van de mishandeling door de politie. Die ingreep is tekenend voor hoe Matuszyński in zijn film, ondanks een speeltijd van meer dan tweeënhalf uur, de realiteit stroomlijnt.

Er had wel iets minder tijd besteed kunnen worden aan de machinaties binnen allerhande overheidsdiensten, die tot op het hoogste niveau hun uiterste best doen om de zaak in de doofpot te stoppen. Geen middel wordt geschuwd: van lastercampagnes tegen Barbara en Jurek tot pogingen de verplegers die Grzegorz naar het ziekenhuis vervoerden de schuld in de schoenen te schuiven. De opeenvolging van apparatsjiks beslaat het complete spectrum van kwaadaardigheid, van carrièregerichte opportunist tot sadistische machtswellusteling. Maar in hun eendimensionale hatelijkheid dreigen sommigen door te slaan naar een karikatuur, wat flink botst met het realistisch register waarin de film werkt, van de authentiek gestileerde

LEAVE NO TRACES

16mm-beelden tot het nauwgezette production design dat in alles de jaren tachtig tot leven brengt.

Aangrijpender is de film in de meer menselijke verhalen van Jurek en Barbara, die een complexe onderlinge relatie hebben en elk op hun eigen manier stuiten op weerstand in hun persoonlijke omgeving. Jurek ziet zich zelfs gedwongen onder te duiken en zich af te zetten van zijn conservatieve ouders. In het spel van Tomasz Ziętek komen zijn vertwijfeling en onverzettelijkheid prachtig samen. Hier heeft *Leave No Traces* de complexiteit die het op andere momenten vaak net mist.

JOOST BROEREN-HUITENGA

LEAVE NO TRACES (ZEBY NIE BYLO SLADÓW) POLEN/FRANKRIJK/TSJECHIË, 2021 | REGIE JAN P. MATUSZYŃSKI | MET TOMASZ ZIĘTEK, SANDRA KORZENIAK | 160 MINUTEN | DISTRIBUTIE IMAGINE | TE ZIEN VANAF 26 MEI

KORT

DOCTOR STRANGE

DOCTOR STRANGE IN THE MULTIVERSE OF MADNESS

Sam Raimi | Vijftien jaar na het voltooien van zijn *Spider-Man*-trilogie keert regisseur Sam Raimi terug naar het superheldenuniversum met zijn vervolg op de Marvel-film *Doctor Strange* (2016). Het belooft op basis van de trailers een behoorlijke achtbaanrit te worden. In *Spider-Man: No Way Home* werd vorig jaar al voorzichtig geëxperimenteerd met het 'multiversum', en zoals de titel al aangeeft borduurt *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* daar vrolijk op voort. De briljante doch arrogante Doctor Strange (Benedict Cumberbatch op vertrouwd terrein) heeft met de wetten van het universum lopen knoeien om Peter Parker uit de brand te helpen, en heeft daardoor meerdere poorten naar andere universums geopend die gesloten haden moeten blijven. Zo

FIRESTARTER

kan het gebeuren dat Strange onder meer moet vechten tegen andere, kwaadaardige versies van zichzelf. We hebben inmiddels drie encyclopedieën nodig om het Marvel-universum nog enigszins te kunnen volgen, maar tegen een iets complexere Marvel-film én Sam Raimi zegt een filmkijker nooit zomaar nee.

TE ZIEN VANAF 4 MEI

FIRESTARTER

Keith Thomas | Een filmjaar is niet compleet zonder Stephen King-verfilming. We zijn al weer toe aan de derde filmversie van *Firestarter*, waarin een jonge vader alles op alles moet zetten om zijn dochter te beschermen. Die dochter blijkt te beschikken over pyrokinese (een soort bovennatuurlijke kracht om uit het niets vuur te maken), en wordt om die reden opgejaagd door een akelige overheidsinstantie. Het verhaal was al, met gering succes, voer voor een film in 1984 en een miniserie in 2002. Met King-verfilmingen is het sowieso vaker mis dan raak, maar misschien dat hoofdrolspeler Zac Efron en regisseur Keith Thomas (*The*

CINE MIEN
FABIAN
oder der Gang vor die Hunde
VANAF 12 MEI IN DE FILMTHEATERS EN OP PICL

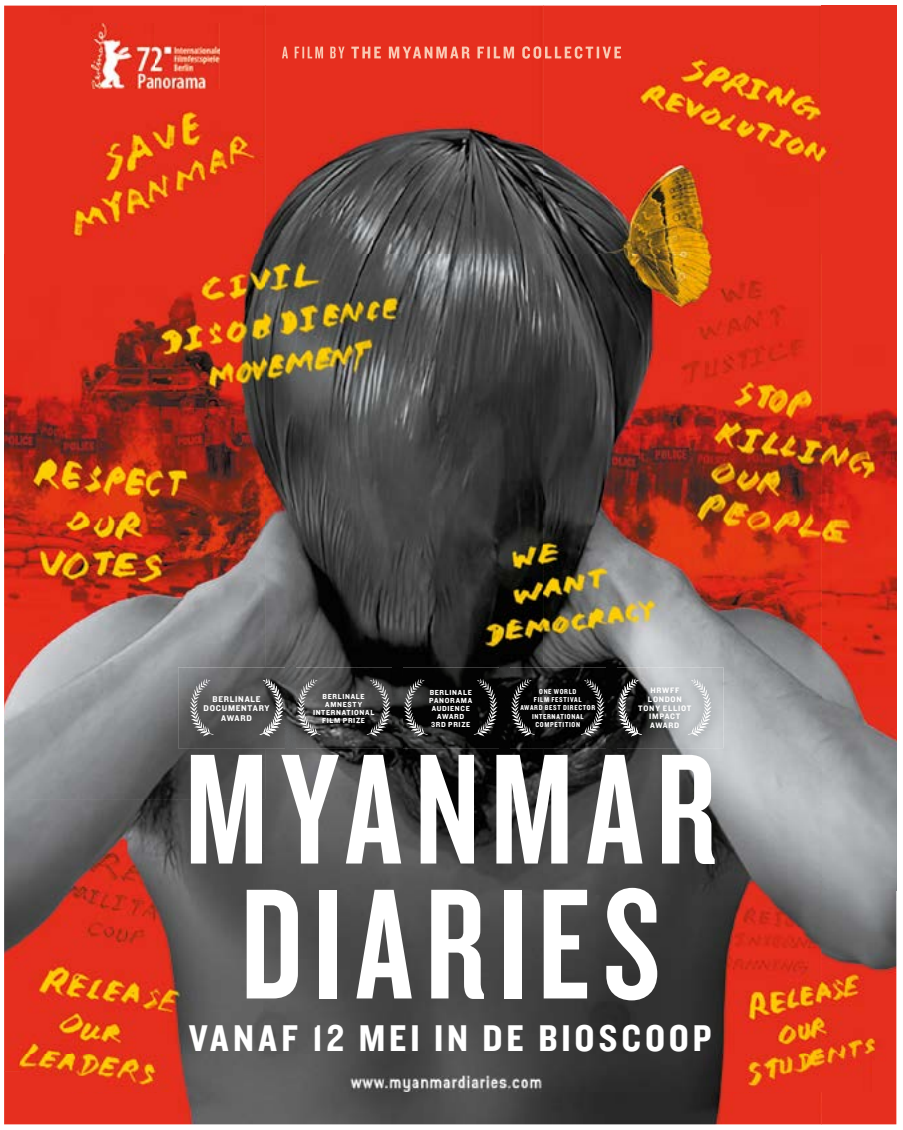
72 Internationale Filmfestspiele Berlin
Panorama
A FILM BY THE MYANMAR FILM COLLECTIVE
SAVE MYANMAR
SPRING REVOLUTION
CIVIL DISOBEDIENCE MOVEMENT
WE WANT JUSTICE
STOP KILLING OUR PEOPLE
RESPECT OUR VOTES
WE WANT DEMOCRACY
BERLINALE DOCUMENTARY AWARD
BERLINALE AMNESTY INTERNATIONAL FILM PRIZE
BERLINALE PANORAMA AUDIENCE AWARD 3RD PRIZE
ONE WORLD FILM FESTIVAL AWARD BEST DIRECTOR INTERNATIONAL COMPETITION
HRWFF LONDON TONY ELLIOT IMPACT AWARD
MYANMAR DIARIES
VANAF 12 MEI IN DE BIOSCOOP
www.myanmardiaries.com
RELEASE OUR LEADERS
RELEASE OUR STUDENTS

JOIN THE PARTY
BEFORE THE PARTY
JOINS YOU
CAPTIVES
A FILM BY KRISTÓF DEÁK
/captivesfilm
NU TE ZIEN IN DE FILMTHEATERS EN OP picl

HOUSEWITZ

De Holocaust als huisgenoot

Omdat Oeke Hoogendijk nooit een film had gezien over iemand die nog elke dag met de oorlog leeft, besloot ze haar moeder te filmen. Het resultaat is een liefdevol, onopgesmukt, soms tragikomisch portret.

HOUSEWITZ

Als vrienden van Lous haar wel eens uitnodigden voor een kampeertrip was het antwoord steevast: “Nee dank je, ik heb al drie jaar gekampeerd, in de oorlog, in de kampen.” Een ogenschijnlijk losse opmerking die perfect de toon weergeeft van *Housewitz*, een zeer persoonlijke film van documentairemaker Oeke Hoogendijk (*Mijn Rembrandt*, 2019; *De schatten van de Krim*, 2021). Lous is haar moeder. Die kwam als Joodse tiener via Westerbork in Theresienstadt terecht, terwijl haar vader en broer in Auschwitz werden vermoord. Nu is ze een laconieke tachtiger die door een straatfobie al tientallen jaren haar huis niet meer uit is geweest.

Oeke Hoogendijk vertelde er in het novembernummer van *de Filmkrant* al iets over. Ook waarom ze besloot *Housewitz* pas na de dood van haar moeder te vertonen. Dit levendige, intieme maar ook nuchtere portret laat zien dat Lous eigenlijk nog altijd aan het overleven is. Ze mag dan niet de deur uit durven, ze kijkt wel nachtenlang samen met haar poes naar het televisieprogramma *Die schönste Bahnstrecken* en reist zo de hele wereld over.

Al snel blijkt dat de oorlog altijd als een onzichtbare huisgenoot aanwezig is, en niet alleen in de nachtmerries waarin Lous haar veilige huis niet meer kan vinden. Zelfs iets vrolijks als het optuigen van de kerstboom kan uitdraaien op een herinnering aan die traumatische tijd.

Oeke Hoogendijk wilde, het originele en eigenzinnige karakter van haar moeder indachtig, niet dat het een loodzware film zou worden. Dat is goed gelukt, zonder dat daarmee de ernst van de zaak onder het tapijt wordt geschoven. Dat laatste blijkt bijvoorbeeld bij Lous’ norse reacties op 4 mei. “Ik ben het zo zat als een zwarte kat”, verzucht ze hartgrondig wanneer ze genoeg krijgt van alle opwellende herinneringen. Ontroerend mooi in contrast daarmee is een moment waarop ze vol vervoering luistert naar muziek van dj Tiësto, klanken die haar werkelijk lijken te bevrijden. Ze durft zelfs even in haar tuintje van de zon te genieten.

Knap is de bijna achteloze manier waarop dergelijke momenten zijn verweven met alledaagse bezigheden, spontane ontboezemingen, verzuchtingen en tragikomische opmerkingen, of het met enige tegenzin met dochter Oeke kijken naar familiefoto’s of brieven uit Westerbork. Typerend is de eigenwijze manier waarop Lous zich met het maken van de film bemoeit.

Het is juist die losse, niet speciaal verhalende vorm die allerlei facetten samenbrengt tot een rijk geschakeerd portret dat geleidelijk steeds dichterbij komt. Daardoorheen speelt ook de relatie tussen moeder en dochter, zoals die onder meer tot uiting komt in korte, maar veelzeggende telefoongesprekjes. Mooi ook dat *Housewitz* alles laat zien, zonder verdere uitleg of interpretatie. Dat oorlogservaringen lang blijven doorwerken wisten we wel. Maar het gewoon zelf zien is toch weer iets anders.

LEO BANKERSEN

HOUSEWITZ NEDERLAND, 2021 | REGIE OEKE HOOGENDIJK | MET LOUS HOOGENDIJK-DE JONG, OEKE HOOGENDIJK | 71 MINUTEN | DISTRIBUTIE AMSTELFILM | TE ZIEN VANAF 24 FEBRUARI, OOK VIA **picl.nl**

THIS MUCH I KNOW TO BE TRUE

Nick Cave hoeft de realiteit niet meer te transformeren

Na het verpletterend mooie *One More Time with Feeling* maakt Andrew Dominik opnieuw een film over en met Nick Cave. *This Much I Know to Be True* is minder introspectief, maar de muziek spreekt voor zich.

Het in zwart-wit gedraaide *One More Time with Feeling* (2016) ving het verstikkende verdriet dat zich rond Nick Cave had gesloten na de dood van diens vijftienjarige zoon Arthur. Inmiddels is de kleur letterlijk en figuurlijk terug gekropen. Natuurlijk, dat elastiek dat hij destijds beschreef, dat soms bedrieglijk meeviert om dan weer genadeloos terug te schieten, is er nog steeds. Maar *This Much I Know to Be True* toont een man die zichzelf, misschien wel ten goede, heeft moeten herdefiniëren.

Dat blijkt uit gespreksflarden die regisseur Andrew Dominik door de film weeft, die verder bestaat uit integraal uitgevoerde nummers van de recente albums Ghosteen en Carnage, waarop naast Cave ook multi-instrumentalist Warren Ellis een prominente rol speelt. De film is een document van hun vriendschap en maakproces, door Cave beschreven als een hoop aanmodderen waar af en toe iets moois bij komt bovendrijven: “Snippers in een oceaan van bullshit.”

In een verlaten fabriek in Bristol, waar het pleisterwerk van de muren brokkelt, brengen Cave en Ellis die snippers op bezielde wijze ten gehore, van het opzwepende ‘Hands of God’ tot het etherische ‘Hollywood’. Prachtig in beeld gebracht door Robbie Ryan, die de camera met een hypnotiserend effect rond hen laat draaien.

De film is minder introspectief dan *One More Time with Feeling*, maar die periode heeft overal zijn weerslag. In de achttien keramieken beeldjes die Cave maakte over de duivel, een figuur waar hij altijd verwantschap mee heeft gevoeld. En de website The Red Hand Files, waarop hij vragen van fans beantwoordt. Soms ludiek (zoals onlangs een heerlijk absurdistisch antwoord op de vraag of hij ooit Nicolas Cage had ontmoet), maar vaker met dieppersoonlijke en opvallend hoopvolle reflecties.

In *One More Time with Feeling* concludeerde Cave dat de taal waarin hij zich altijd zo had thuis gevoeld ontoereikend was geworden. Dat al die lyrische metaforen stuksloegen op de realiteit. Nu lijkt hij daarin te berusten. Er zelfs iets uit te halen. Het besef dat hij de dingen niet altijd hoeft te transformeren om er betekenis aan te geven, dat de kunst juist is om betekenis in de dingen zelf te zien. “Horses are just horses and their manes aren’t full of fire”, zingt hij in Bright Horses. En misschien is dat genoeg.

THIS MUCH I KNOW TO BE TRUE

ELISE VAN DAM

THIS MUCH I KNOW TO BE TRUE VERENIGD KONINKRIJK, 2022 | REGIE ANDREW DOMINIK | MET NICK CAVE, WARREN ELLIS | 106 MINUTEN | DISTRIBUTIE PIECE OF MAGIC | TE ZIEN OP 11 EN 15 MEI

FOODIES

Vigil) kunnen breken met die traditie van wisselvalligheid.

TE ZIEN VANAF 12 MEI

FOODIES

Mannin de Wildt | Nieuwe Nederlandse romantische komedie over foodblogger Sam, die moeite heeft om werk en privé gescheiden te houden. Zelfs bij *de Filmkrant* weten we dat het na een negatieve recensie moeilijk zal zijn om een regisseur zomaar op date te vragen, en in *Foodies* leert Sam dat het schrijven van een negatieve restaurantrecensie ook niet bepaald bevorderlijk is als je de chef van datzelfde restaurant een leuke bink vindt. En dan heeft ze die recensie blijkbaar ook nog vrij onnadenkend geschreven (een recensie die ‘per ongeluk negatief’ is, kan gebeuren natuurlijk). De druk van buitenaf neemt toe, en de wereld van sociale media blijkt ook nog eens verdomd genadeloos, waarna Sam haar plannen voor het schrijven van een kookboek óók in de ijskast moet zetten. Klinkt niet bepaald als een pretje, maar de wetten van het genre dicteren dat alles uiteindelijk ongetwijfeld weer goedkomt.

TE ZIEN VANAF 12 MEI

LAST SEEN ALIVE

Brian Goodman | Wat als je de plot van *Spoorloos* neemt, er wat actiefilmelementen aan toevoegt, en Gerard Butler de hoofdrol laat spelen? Dan krijg je blijkbaar *Last Seen Alive*, een film waarin de bijna-ex-vrouw van Will Spann (Butler) spoorloos verdwijnt bij een tussenstop bij een benzinestation. Het duurt niet lang voordat Will zelf de hoofdverdachte wordt, aangezien de twee in scheiding lagen. Will gaat daarom zélf op onderzoek uit, en – zoals de tagline van de film ons belooft – ‘stopt voor niets om haar terug te krijgen’. De mystiek van *Spoorloos* zal deze actiefilm waarschijnlijk niet benaderen, maar met Butler weet je in ieder geval dat je aan actie en geweld geen gebrek zult hebben.

TE ZIEN VANAF 12 MEI

LAST SEEN ALIVE

NOBODY HAS TO KNOW

Liefde zonder geheugen

Geheugenverlies biedt romantische kansen in *Nobody Has to Know*, de eerste Engelstalige film van de Belgische filmmaker Bouli Lanners. Alles klopt in het bitterzoete liefdesdrama, maar het gortdroge absurdisme van zijn eerdere films wordt gemist.

Het valt te prijzen wanneer filmmakers nieuwe wegen zoeken omdat ze niet in herhaling willen vervallen. Lof dus voor Bouli Lanners, die na zijn succesvolle films *Ultranova* (2005), *Eldorado* (2008), *Les géants* (2011) en *Les premiers les derniers* (2016) een nieuwe stap wilde zetten.

Dat doet hij met *Nobody Has to Know*, met als coregisseur Tim Mielants (van de geestige nudistencampingfilm *De Patrick*, 2019). Geen film die zich in Wallonië of Frankrijk afspeelt, maar op het Schotse eiland Lewis. Lanners speelt de Belgische einzelgänger Phil, die naar het eiland is verhuisd en bij een schapenboer werkt. De man voelt zich thuis in de gesloten religieuze gemeenschap en het ruige uitgestrekte landschap, maar zijn leven verandert als hij na een lichte beroerte aan geheugenverlies lijdt. Hij herkent mensen niet meer, ook Millie niet, een vijftiger en de dochter van de oude schapenboer. Pijnlijk dat zij hem eraan moet herinneren dat ze vroeger geliefden waren. Mooi toont de film hoe de liefde tussen de twee langzaam weer opbloeit. Waarna blijkt dat hun verleden toch anders was dan Millie suggereerde.

Nobody Has to Know is een subtiel en ingetogen liefdesdrama waarin alles klopt. De bebaarde Lanners is bij vlagen ontroerend als een man met een verleden, die rust zoekt in een omgeving waarin de tijd lijkt stil te staan. Bij Michelle Fairley, vooral bekend als Lady Stark in *Game of Thrones*, voelen we onder het koele uiterlijk – Millie wordt op het eiland 'ijskoningin' genoemd – een hevig verlangen naar affectie en liefde. De twee acteurs dragen de film, waarin de door de geroutineerde cameraman Frank van den Eeden fraai gefotografeerde landschappen ogen als een derde personage.

Toch knaagt er iets in het besef dat dit een film van Lanners is. Met zijn vier vorige films betoonde de Belgische filmmaker zich met gortdroge absurdistische humor een volstrekt origineel talent. Die films zijn innemende tragikomedies over het geworstel van mensen aan de rand van de samenleving. De milde blik op menselijk onvermogen getuigde van een groot inlevingsvermogen. Die empathie is in *Nobody Has to Know* gebleven, maar verdwenen is de absurdistische humor, die van Lanners zo'n uitzonderlijk talent maakte. Het liefdesdrama *Nobody Has to Know*, waarmee Lanners naar eigen zeggen een groter publiek hoopt te bereiken dan met zijn eerdere werk, mist dwarse eigenzinnigheid. Het drama over twee buitenstaanders in een conservatieve religieuze gemeenschap had gemaakt kunnen worden door elke talentvolle arthousefilmer. Nogmaals: er is niets mis met het smaakvolle liefdesdrama, maar van Lanners verwachten we iets originelers. Absurdisme *oblige*.

JOS VAN DER BURG

NOBODY HAS TO KNOW

NOBODY HAS TO KNOW VERENIGDE STATEN, 2021 | REGIE BOULI LANNERS | MET BOULI LANNERS, MICHELLE FAIRLEY | 99 MINUTEN | DISTRIBUTIE GUSTO ENTERTAINMENT | TE ZIEN VANAF 5 MEI, OOK VIA **picl.nl**

MOTHERING SUNDAY

MOTHERING SUNDAY

Bloot volgens het boekje

Emancipatoire ideeënfilm over de geheime liefde tussen een 22-jarige Britse keukenmeid en haar welgestelde buurman anno 1924 draait de geijkte genderrollen om. Niet zij maar hij zit gevangen in conventies.

Een eeuw geleden bestond er in Groot-Brittannië een schrijnend mannentekort als gevolg van de generaties die achterbleven in de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog. In deze verfilming van de gelijknamige roman van Graham Swift uit 2016, die zich afspeelt op de landgoederen rondom London in 1924, speelt niet alleen het gemis aan zoons, maar ook aan potentiële partners en dus het moederschap een rol. Tegen die achtergrond onderhoudt de 22-jarige keukenmeid Jane Fairchild – een wees – een geheime relatie met haar welgestelde buurman Paul Sheringham, die als enige van drie broers terugkeerde van het slagveld. De verwachtingen voor het leven van Paul – die gebukt gaat onder een schuldgevoel omdat hij levend is teruggekomen – zijn dan ook hooggespannen: hij zal advocaat worden en over elf dagen trouwen met een dochter van de familie waar Jane in dienst is. De vrije zondagmiddag van moederdag is hun laatste samenzijn voor zijn geplande huwelijk.

Hoewel de moederdagmiddag van de minnaars het epicentrum van de film is, is dit geen standaard romantisch drama en ook geen coming-of-age, maar eerder een emancipatoire ideeënfilm. De affaire van de 'eenvoudige' meid met haar 'onbereikbare' minnaar uit een welvarender klasse wordt niet geïdealiseerd. En ook al leven ze in een strikte klassenmaatschappij, als ze bij elkaar zijn, gedragen ze zich als gelijken: als vrienden en fuckbuddies. Dat is verfrissend, al vraag je je onwillekeurig af hoe gangbaar deze voorstelling van zaken destijds zal zijn geweest: bij hun eerste ontmoeting bij een groenteboertje in het dorp richt zij haar ogen nog deemoedig ter aarde. Interessanter is hoe de conventionele man-vrouwverhoudingen in de vertelling worden omgedraaid. Niet zij maar hij zit gevangen in conventies. Waar hij doet wat er van hem verwacht wordt, volgt zij haar passie.

Die omdraaiing van de gebruikelijke genderrollen zie je ook nadrukkelijk terug in de manier waarop de geliefden in beeld worden gebracht. Helaas pakt dat hier een stuk minder verfrissend uit. Het naakt wordt zo strak gedoseerd en doordacht opgediend dat het gekunsteld wordt: we zien hem eerder volledig naakt dan haar. De focus ligt duidelijk niet op die ene onvermijdelijke, vrij conventionele seksscène, maar op de gesprekjes die tussen de seks door worden gevoerd. Alles volgens de heersende politiek-correcte leer van het vrouwelijk naakt, dus keurig beredeneerd en – wat de film alsnog de das om dreigt te doen – zonder affectie.

KARIN WOLFS

MOTHERING SUNDAY VERENIGD KONINKRIJK, 2021 | REGIE EVA HUSSON | MET ODESSA YOUNG, JOSH O'CONNOR, COLIN FIRTH, OLIVIA COLMAN | 104 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 5 MEI

OPERATION MINCEMEAT

De achterkamers van de Tweede Wereldoorlog

Deze degelijke Britse thriller is gebaseerd op de gelijknamige misleidingsoperatie van de geallieerden, voorafgaand aan de cruciale invasie van Sicilië. Het waargebeurde verhaal is zowel absurdistisch als spannend, maar *Operation Mincemeat* focust te veel op een uitgekauwd romantisch nevenplot om de potentie van het verhaal waar te maken.

In de zomer van 1943 vielen de geallieerde troepen Sicilië binnen en versloegen ze de Duitse strijdkrachten die daar gepositioneerd waren. Deze invasie, die bekend staat als de Landing op Sicilië, was van belang voor het uiteindelijke zegevieren van de geallieerden in de Tweede Wereldoorlog. Maar het had ook zomaar anders kunnen lopen.

Er was namelijk een groot probleem met dit invasieplan: het strategisch belang van Sicilië was overduidelijk. Nazi-Duitsland en zijn bondgenoten konden de invasie van Sicilië daarom zien aankomen. Ze zouden de geallieerde troepen met een grote troepenmacht opwachten. De Duitsers werden echter in verwarring gebracht door een misleidingsoperatie die suggereerde dat de invasie op Sicilië een schijnbeweging was en de geallieerden juist van plan waren Griekenland en Sardinië binnen te vallen.

De Britse historische thriller *Operation Mincemeat* gaat over het gelijknamige onderdeel van dit bredere plan van desinformatie, waarbij twee inlichtingenofficieren, Ewen Montagu (Colin Firth) en Charles Cholmondeley (Matthew Macfadyen), gebruik maken van het lichaam van een dode man om Duitse officieren op het verkeerde spoor te zetten.

OPERATION MINCEMEAT

Bij een oorlogsfilm stellen we ons vaak een groots actiespektakel voor, maar de belangrijkste beslissingen van een oorlog worden in gesloten kamers genomen. Met de focus op dit soort achterkamertjeswerk levert de film een interessant perspectief op oorlog. Er komen geen grote actiescènes langs in *Operation Mincemeat*: we zien de slag om Sicilië bijvoorbeeld niet uitgevochten worden, maar enkel de uitkomst ervan binnenkomen op een faxmachine.

Het waargebeurde verhaal van *Operation Mincemeat*, dat zowel absurd als spannend is, is het *pièce de resistance* van de film. Juist daarom valt het tegen dat de film bijzonder weinig aandacht besteedt aan de misleidingsoperatie zelf en vooral focust op de persoonlijke relaties tussen de spionnen. Meer precies: op een ongeïnspireerde driehoeksverhouding tussen de twee inlichtingenofficieren en MI5-secretaresse Jean Leslie (Kelly Macdonald).

Het idee dat deze romance interessanter is dan de operatie zelf is een aanzienlijke inschattingsfout van regisseur John Madden en scenarist Michelle Ashford. De centrale intrige wordt degelijk in beeld gebracht, met veel dialoog waarin Firth, Macfadyen en Macdonald kunnen uitblinken. Maar het gevoel dat resteert, is dat de film de historische gebeurtenissen flink tekort doet.

ROOSJE VAN DER KAMP

OPERATION MINCEMEAT VERENIGDE STATEN, 2022 | JOHN MADDEN | MET COLIN FIRTH, KELLY MACDONALD, MATTHEW MACFADYEN | 128 MINUTEN | DISTRIBUTIE WARNER | TE ZIEN VANAF 19 MEI

LA PLACE D'UNE AUTRE

Bedrog om te overleven

In het in 1914 in Frankrijk spelende *La place d'une autre* steelt een arme jonge vrouw uit overlevingsdrang de identiteit van een dood gewaande vrouw.

Identiteitsfraude gebeurt om allerlei redenen. Om financiële natuurlijk, maar dat is de minst interessante. Boeiender wordt het als dit bedrog voortkomt uit een verwarde psyche. Zoals in de bizarre documentaire *The Imposter* (Bart Layton, 2010), waarin een Franse knul drie jaar na de verdwijning van een Amerikaanse tiener de familie van de verdwenen jongen weet wijs te maken dat hij hun zoon is. Toen het bedrog uitkwam, zei hij dat hij had gehandeld uit een gebrek aan liefde en affectie. Uit het verlangen naar roem handelde de man die zich in Iran uitgaf voor filmmaker Mohsen Makhmalbaf. Over dit geval maakte Abbas Kiarostami de intrigerende documentaire *Close-Up* (1990).

Een basaal motief voor identiteitsdiefstal heeft de jonge vrouw Nélie in *La place d'une autre*, de naar Frankrijk verplaatste bewerking van een Victoriaanse roman. Nélie is door een dame in Parijs uit de straatprostitutie gehaald om na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in de Vogezen gewonden te verzorgen. Als na een aanval op de ziekenboeg een jonge vrouw genaamd Rosie dodelijk gewond lijkt te zijn, vindt Nélie bij haar een aanbevelingsbrief voor een betrekking bij een rijke familie in Nancy. Ze ziet er de kans in op een beter leven en meldt zich met de brief als Rosie bij de familie. Als een kameleon past ze zich aan de rituelen en gewoonten van de stijve bourgeoisfamilie aan.

We moeten niet te veel weggeven van het verhaal, maar *La place d'une autre* illustreert, zoals eerder *The Imposter*, dat succesvol identiteitsbedrog niet alleen afhangt van de overtuigingskracht van de bedrieger, maar ook van wat bedrogenen tegen beter weten in willen geloven. In *La place d'une autre* raakt de grande dame van de familie zo gesteld op Nélie/Rosie, dat ze haar bijna als een dochter ziet. Tegen alle argumenten in weigert ze te geloven dat deze perfect aangepaste jonge vrouw een bedriegster is. En in de rigide klassenmaatschappij die *La place d'une autre* toont, is haar wil ook voor lokale gezagsdragers wet.

La place d'une autre, dat met veel bruintinten de bedompte beelden de sfeer in de

LA PLACE D'UNE AUTRE

haute bourgeoisie oproept, veroordeelt Nélie's gedrag niet, want het ziet dit als een begrijpelijke overlevingsstrategie in een meedogenloze klassenmaatschappij. Niet Nélie zit in de beklaagdenbank, maar de onwrikbare maatschappelijke orde. Goed punt, dat de film aan het einde zelf weer onderuit haalt met ongeloofwaardige vrouwelijke klassensolidariteit. Regisseur en coscenarist Aurélia Georges is geen Claude Chabrol, de in 2010 overleden regisseur die de Franse bourgeoisie in zijn films wel messcherp fileerde.

JOS VAN DER BURG

LA PLACE D'UNE AUTRE FRANKRIJK, 2021 | REGIE AURÉLIA GEORGES | MET LYNA KHOUDRIE, MAUD WYLER, SABINE AZÉMA | 112 MINUTEN | DISTRIBUTIE ARTI FILM | TE ZIEN VANAF 5 MEI

THE LEDGE

THE LEDGE
Howard J. Ford | Bij 'klimhorror' denken we tegenwoordig vooral aan de documentaire *Free Solo* of het recente *The Alpinist*, maar het kan blijkbaar nóg letterlijker. In de thriller *The Ledge* filmt de jonge Kelly (Brittany Ashworth) per toeval de moord op haar beste vriendin. Daarmee wordt ze zelf óók doelwit van de moordenaars, een hechte vriendengroep, die het bewijsmateriaal het liefst zo snel mogelijk willen vernietigen. Haar enige uitweg is een beklimming van een verraderlijke bergwand. En dat met de moordenaars op haar hielen. De film werd door Amerikaanse critici gematigd ontvangen, waarbij de consensus lijkt dat regisseur Howard J. Ford weliswaar een interessante premisse te pakken heeft, maar daar eigenlijk geen raad mee weet. Oordeelt u zelf.
TE ZIEN VANAF 12 MEI

EVERYTHING EVERYWHERE ALL AT ONCE
Dan Kwan & Daniel Scheinert | Het duo Kwan en Scheinert, samen bekend als 'Daniels', speelde zich in 2016 al flink in de kijker met hun gezamenlijke speelfilmdebuut *Swiss Army Man* (met Daniel Radcliffe als lijk dat een op een onbewoond eiland gestrande reiziger op vele manieren tot nu is). Met hun tweede speelfilm samen hebben ze nu een flinke indie-hit te pakken, met een glansrol voor Michelle Yeoh. Of eigenlijk: glansrollen, meervouw, want haar personage Evelyn Wang, een doorgewone Chinese immigrante, stuit in andere universa op andere versies van zichzelf. Net als de superhelden van Marvel, inderdaad, maar dan gefilmd met gevoel voor stijl. Lees de recensie op **filmkrant.nl**.
TE ZIEN VANAF 19 MEI

EVERYTHING EVERYWHERE ALL AT ONCE

BOB'S BURGERS
Loren Bouchard & Bernard Derriman | Als je maar lang genoeg wacht, krijgt elke hitserie van-

MOSTRA INTERNAZIONALE
D'ARTE CINEMATOGRAFICA
LA BIENNALE DI VENEZIA 2021
Official Selection

"UNDENIABLY A TOUR DE FORCE IN EXECUTION" - SCREEN

VANAF 19 MEI IN DE BIOSCOOP

FABIAN ODER DER GANG VOR DIE HUNDE

Een waarschuwing uit het verleden

In deze allesbehalve statige boekverfilming maakt Dominik Graf van het Berlijn van 1931, waar het nachtleven danst op de vulkaan van het opkomend fascisme, een spiegel voor het heden. Hedonisme in het aangezicht van naderend onheil.

In de openingsscène van *Fabian oder der Gang vor die Hunde* verbindt regisseur Dominik Graf zijn historische verhaal expliciet aan het heden. In een imponerend onafgebroken shot glijdt de camera van een hedendaags Berlijns straatbeeld een metrotunnel in, om aan de andere kant boven te komen in de jaren dertig.

Een verhaal over een maatschappij op weg naar fascisme verbonden met de politieke realiteit van 2022. Die impuls krijgt extra relevantie in het licht van de bron waaruit de regisseur put: dit is een verfilming van Erich Kästners semi-autobiografische roman *Fabian, die Geschichte eines Moralisten*, geschreven in 1931 (Graf gaf zijn verfilming de door de uitgever afgekeurde titel waar Kästner zelf de voorkeur aan gaf). Kästner beschreef het naderende einde van de hedonistische Weimar-jaren dus in de tegenwoordige tijd, zonder kennis van de immense tragedie die zou volgen. Graf doet, via de omweg van het verleden, een gooi naar iets vergelijkbaars.

Ook op andere manieren is zijn *Fabian* bepaald geen statige historische boekverfilming. Veteraan Graf wordt dit jaar zeventig en staat al bijna vijf decennia achter de camera (IFFR wijdde in 2013 een retrospectief aan hem). In zijn oeuvre vol tv-films en krimi's bewees hij al eerder lak te hebben aan de conventies van de kostuumfilm. In *Fabian* creëert hij een lichtontvlambare beeldenmix, gefilmd in zowel kleur als zwart-wit en zowel op Super8-film als op digitale video.

Die maatschappij vormt de achtergrond voor een in wezen klassiek romantisch verhaal. Jakob Fabian (Tom Schilling) werkt als copywriter op een reclamebureau, maar besteedt zijn energie vooral aan fladderen door het Berlijnse nachtleven, bijgestaan door zijn kameraad van gegoede komaf Labude (Albrecht Schuch). Aan die losbandigheid komt (misschien) een eind wanneer de jonge actrice Cornelia (Saskia Rosendahl) in zijn gebouw komt wonen en Fabian als een blok voor haar valt.

FABIAN ODER DER GANG VOR DIE HUNDE

Zo ontstaat een driehoek rond personages vol tegenstrijdigheden: Fabian zowel worstelend kunstenaar als onverschillig toeschouwer; Labude zowel overtuigd socialist als elitair rijkeluiszoon; Cornelia zowel speelbal in een mannenwereld als vrijgevochten femme fatale. In gesprekken over hun onderlinge relaties schemeren telkens weer de grotere thema's van die tijd én de onze door. Het is niet per se vrolijk stemmend en hoe enerverend Grafs stijl ook is, na drie uur ben je als kijker murwgeslagen. Wie weet had Graf dat ook voor ogen. "Wie ga je redden met je apathie?" werpt Labude op zeker moment Fabian voor de voeten. "Wie valt er nog te redden?" is zijn veelzeggende antwoord.

JOOST BROEREN-HUITENGA

FABIAN ODER DER GANG VOR DIE HUNDE
DUITSLAND, 2021 | REGIE DOMINIK GRAF | MET TOM SCHILLING, SASKIA ROSENDAHL, ALBRECHT SCHUCH | 176 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMIEN | TE ZIEN VANAF 12 MEI, OOK VIA **picl.nl**

LUNANA, A YAK IN THE CLASSROOM

Hartverwarmende *slice of life*

Als eerste Bhutaanse productie dong *Lunana, a Yak in the Classroom* afgelopen maart mee naar de Oscar voor niet-Engelstalige film. Een hartverwarmend verhaal over de stuurloze Ugyen die zijn plek zoekt in een veranderende wereld.

Nooit eerder zag ze zo'n ongemotiveerde jongen, stelt de overheidsbeambte met wie de jonge leraar Ugyen (Sherab Dorji) het laatste jaar van zijn vijfjarige contract met de regering van Bhutan bespreekt. Het onderwijs wil hij in ieder geval niet meer in. Ugyen droomt van een spannend leven in het Westen. Samen met zijn vriendin heeft hij zijn zinnen op Australië gezet. Hij draagt al een opvallend leren jackje en koopt schoenen die 'Brad Pitt en Leonardo' ook zouden kopen.

Maar ja, dat laatste contractjaar. Om het uit te dienen stuurt de beambte hem van de weeromstuit naar Lunana, het meest afgelegen dorpje van Bhutan (en de wereld) dat op zes dagen lopen van de bewoonde wereld ligt in de hoge bergtoppen van de Himalaya. Ugyen moet de acht kinderen van de jakherders daar les gaan geven.

Waar *Lunana, a Yak in the Classroom* op het eerste gezicht de structuur heeft van een uitgekauwde formulefilm (verveelde stedeling uit zijn element bij achtergestelde dorpelingen), blijkt de film in werkelijkheid meer een boeddhistische variatie op de al even ontroerende documentaire *Être et avoir* (Nicolas Philibert, 2005) over een leraar op het Franse platteland. De Bhutaanse filmmaker en fotograaf Pawo Choyninh Dojri bouwde het verhaal op uit anekdotes die hij tijdens zijn reizen verzamelde, filmde in het van energie verstoken Lunana op zonne-energie en liet de dorpelingen op miraculeuze manier zichzelf spelen.

Het resulteert in een hartverwarmende *slice of life* (opvallend voor de kleine Bhutaanse filmindustrie die normaliter vooral naar diens Bollywood-buren kijkt), waarin Dojri ook op subtiele manier de bruto-nationaal-gelukfilosofie van Bhutan de maat neemt. "Ze vertellen me dat wij het gelukkigste land ter wereld zijn", aldus dorpshoofd Asha (Kunzag Wangdi). "Waarom zoeken onze jongeren hun geluk dan telkens in het buitenland?"

Het is een verwijzing naar de sluier van verdriet en rouw die ook over de film hangt: oude manieren verdwijnen, de toekomst is onzeker. Wie vormt daarin een brug naar een gelukkige toekomst? Het zijn woorden die net zozeer Ugyens hart openen, als dat van de kijker.

LUNANA, A YAK IN THE CLASSROOM

GUUS SCHULTING

LUNANA, A YAK IN THE CLASSROOM
BHUTAN, 2020 | REGIE PAWO CHOYNING DOJRI | MET SHERAB DORJI | 109 MINUTEN | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 19 MEI

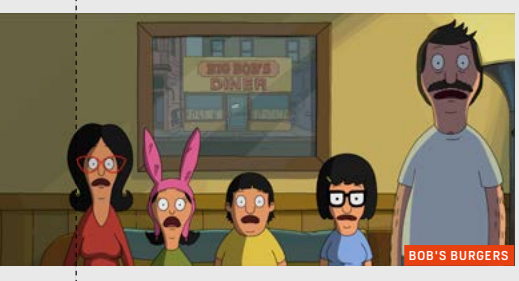

BOB'S BURGERS

zelf een bioscoopfilm. De voorbeelden zijn talrijk (van *Downton Abbey* tot *The Sopranos*), maar de verfilmingen worden vaak gekenmerkt door één gedeelde eigenschap: ze halen het vrijwel nooit bij de kwaliteit van de serie. Misschien kunnen Bob en zijn burgers breken met die vloek, met een filmversie die draait om een groot zinkgat voor de deur van de diner die Bob en zijn gezin al twaalf seizoenen bestieren. Het is niet bepaald goed voor de omzet, en dus moeten Bob, zijn vrouw Linda en hun kinderen alles op alles zetten om het bedrijf overeind te houden. Filmvervolgen van series hebben vaak het probleem dat ze moeilijk te volgen zijn voor wie die de serie niet heeft gezien, dus mocht u goed beslagen ten ijs willen komen: de volledige reeks is te zien op Disney+.

TE ZIEN VANAF 25 MEI

TOP GUN: MAVERICK
Joseph Kosinski | Na 36 jaar is Pete Mitchell, alias 'Maverick', maar vooral alias 'Tom Cruise', terug van weggeweest. Nu stond een vervolg op *eighties*-klassieker *Top Gun* misschien niet met stip bovenaan onze filmverlanglijstjes, maar de eerste beelden (die al sinds 2019 rondgaan, want de film had flink wat corona-uitstel) maken behoorlijk nieuwsgierig. Maverick is inmiddels een veteraan binnen de marine, maar nog altijd actief als allermoedigste testpiloot denkbaar. Waar het origineel draaide om zijn training, zijn de rollen ditmaal omgedraaid en geeft Mitchell zélf leiding aan een nieuwe lichting piloten, onder wie de zoon van zijn overleden beste vriend. Die training is op zichzelf al zwaar genoeg, en dan krijgen de jonge piloten ook nog te maken met 'de gevaarlijkse missie ooit'. Of dit vervolg kan tippen aan het patriottisme, de chemie en de 'Take My Breath Away'-factor van het origineel valt te betwijfelen, maar hoe dan ook hebben we nog de onsterfelijke Tom Cruise. Lees de recensie op **filmkrant.nl**.

TE ZIEN VANAF 26 MEI

ALEX MAZEREEUW

TOP GUN: MAVERICK

Agenda

Programmagegevens voor *de Filmkrant* van juni moeten vóór vrijdag 22 mei naar de redactie worden gemaild (agenda@filmkrant.nl). *De Filmkrant* is niet verantwoordelijk voor onjuiste vermeldingen of wijzigingen. Aanvangstijden en nadere informatie vindt u op de websites van de theaters. De volgende *Filmkrant* verschijnt op woensdag 1 juni en loopt t/m 6 juli.

ALKMAAR

Filmhuis Alkmaar
Pettemerstraat 3 | 072-5202022 | filmhuisalkmaar.nl
Premières ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5

ALMELO

Filmhuis Almelo
Elisabethhof 4 | 0546-850264 | filmhuisalmelo.nl
Belfast vr 6.5 | ***C'mon C'mon*** vr 27.5 | ***Grosse Freiheit*** vr 13.5 | ***Haute couture*** wo 11.5 | ***The Singing Club*** wo 25.5 | ***The Worst Person in the World*** vr 13.5

ALMERE

Het nieuwe filmhuis/De nieuwe bibliotheek
Stadhuisplein 101 | 036-5486000 | denieuwebibliotheek.nl/het-nieuwe-filmhuis
Adieu monsieur Haffmann do 5.5, vr 6.5 | ***Along the Way*** vr 27.5, za 28.5, di 31.5, wo 1.6 | ***The Duke*** do 12.5, vr 13.5, vr 20.5, za 21.5, di 24.5, wo 25.5 | ***The Lost Leonardo*** vr 6.5, za 7.5, di 10.5, wo 11.5 | ***Silence of the Tides*** vr 13.5, za 14.5, di 17.5, wo 18.5, do 19.5, vr 20.5

ALMERE HAVEN

Corrosia
Markt 43 | 036-5215929 | cultureelcentrumcorrosia.nl
Broodje film ***I Care a Lot*** vr 6.5 | ***Mijn vader is een vliegtuig*** vr 13.5 | ***The United States vs Billie Holiday*** vr 20.5 | ***The Duke*** vr 27.5 | Jeugd ***Duck Duck*** vr 6.5 | ***De grote boze vos*** zo 15.5

ALPHEN A/D RIJN

Filmhuis Parkvilla
Cornelis Geellaan 2 (Park Rijnstroom) | 0172-493737 | parkvilla.nl/filmhuis/
Ali & Ava do 12.5, vr 13.5, za 21.5, di 24.5 | ***C'mon C'mon*** vr 6.5 | ***Ennio*** za 7.5, wo 18.5, zo 22.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 19.5, di 24.5 | ***The Lost Leonardo*** di 10.5, zo 15.5 | ***Ninjababy*** do 5.5, wo 11.5, za 14.5, di 17.5, ma 23.5 | ***La place d'une autre*** za 7.5, di 10.5, do 12.5, vr 20.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5, zo 22.5 | Filmcollege Nieuwe genres en oude genres in een nieuw jasje ma 9.5 | Kruisbestuivingen ma 16.5 | Lezing en film ***Petite fille*** di 17.5 | Film, theater en dialoog ***Echo – Theater in de TBS*** di 24.5 | Jeugd ***Waar is Anne Frank*** do 5.5 | ***De avonturen van Pil*** zo 8.5

AMERSFOORT

Filmtheater De Lieve Vrouw
Lieve Vrouwestraat 13 | 033-4226555 | lievevrouw.nl
Amersfoort '40-'45 | ***Babi Yar. Context*** | ***Captives*** | ***Downton Abbey: A New Era*** | ***Elizabeth*** | ***Ennio*** | ***L'événement*** | ***Ninjababy*** | ***Les Olympiades*** | Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Leave No Traces*** do 26.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | Documentaires ***Housewitz*** do 5.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | Jeugd ***Mamma Boe*** | ***Waar is Anne Frank*** | Lokale makers St. Common Frames vr 20.5 | Kelsey Kleins za 28.5 | ***Langs de pijngrens*** wo 18.5 Movies that Matter ***Bigger Than Us*** ma 9.5

AMSTERDAM

Cinema De Balie
Kleine-Gartmanplantsoen 10 | 020-5535100 | debalie.nl/cinema
Premières ***Feast*** do 26.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | Specials ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Europe Day ***Maidan*** | ***The Earth Is Blue as an Orange*** ma 9.5 So Far, Yet So Close o.a. ***When Flowers Are Not Silent*** za 21.5

Filmhuis Cavia
Van Hallstraat 52-1 | 020-6811419 | filmhuiscavia.nl
Asian Movie Night ***The Flavor of Green Tea over Rice*** vr 20.5 | ***Ushiku*** vr 6.5 | Kaboom Best Animated Shorts vr 13.5 | ***Bob Spit – We Do Not Like People*** za 14.5

Cinecenter
Lijnbaansgracht 236 | 020-6236615 | cinecenter.nl
The Capote Tapes | ***Downton Abbey: A New Era*** | ***Mothering Sunday*** | ***Les Olympiades*** | ***Operation Mincemeat*** | Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5

Eye Filmmuseum
IJpromenade 1 | 020-5891400 | eyefilm.nl
Hitler heeft mijn roze konijn gestolen | ***Shabu*** | ***De aanslag*** | ***Housewitz*** | ***Gloria*** | ***De spiegel*** | ***The Big Chill*** | Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***France*** do 19.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Moloch*** do 19.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | Jeugd ***Pluk van de Petteflet***

FC Hyena
Aambeeldstraat 24 | 020-3638502 | fchyena.nl
Premières ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Top Gun: Maverick*** do 26.5 | Filmquiz Dial Q vr 13.5

FilmHallen
Hannie Dankbaarpassage 12 | 020-8208122 | filmhallen.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5 | ***Top Gun: Maverick*** do 26.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** do 12.5

Het Ketelhuis
Pazzanistraat 4 | 020-6840090 | ketelhuis.nl
Premières ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Moloch*** do 19.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | Ketelhuis Forum ***De zitting*** + Q&A ma 9.5 | ***De openbaring*** + Q&A ma 9.5 | ***Candy: A Skater's Mind*** ma 23.5 | ***Overgave*** ma 30.5 | Soirée Ciné ***France*** di 10.5 | ***Kids Only*** ***De bad guys*** wo 11.5 | Film & Soep ***Ich bin dein Mensch*** do 12.5 | Gay Film Special ***The Man with the Answers*** za 7.5 | Hoe lees ik een film? ***La place d'une autre*** wo 11.5 | Psychoanalyse & Film ***Viridiana*** wo 25.5 | Deutsches Kino ***Nö*** di 31.5

Idealistisch filmfestival

'Idealist tot in de kist' zou de lijfspreuk kunnen zijn van elk van de tien sprekers op het **Being an Idealist Festival**, dat op 13 en 14 mei in Lux in Nijmegen wordt gehouden. Het festival is ter ere van Frans Timmermans, de onvermoeibare promotor van de Europese Green Deal, die Europa moet behoeden voor een klimaatcatastrofe. Naast (inter)nationale sprekers zijn er films.

"De situatie is ernstig, maar we kunnen het oplossen", zei Frans Timmermans vorig jaar in een interview. Met 'de situatie' doelde de vicevoorzitter van de Europese Commissie op de schijnbaar onafwendbare klimaatcatastrofe. De uitspraak typeert Timmermans, die als realistische idealist niet gelooft in de onvermijdelijkheid van de menselijke ondergang. Als we maar willen, kunnen we het roer omgooien. Het had het motto kunnen zijn van het Being an Idealist Festival, dat niet bedoeld is om bezoekers de put in de praten, maar om te inspireren.

REVOLUTION OF OUR TIMES

De tien sprekers op het festival zijn net zulke realistische idealisten als Timmermans. Illustratief hiervoor is de in Bulgarije geboren en in Engeland docerende politieke en filosofische denker Albena Azmanova, die stelt dat een menselijk kapitalisme mogelijk is. De ondertitel van haar boek *Capitalism on Edge* vat haar hoopvolle boodschap samen: 'How fighting precarity can achieve radical change without crisis or utopia'.

Andere sprekers zijn onder andere Nathan Law, een van de leiders van de Hongkongprotesten, de Duitse filosoof en historicus Philipp Blom, die ervan overtuigd is dat we aan de vooravond staan van de grootse transformatie in de menselijke geschiedenis, en de evolutionaire bioloog en paleontoloog Thomas Halliday, die optimistisch is over de overlevingskansen van de mensheid ("We zullen doen wat nodig is"). Een van de Nederlandse sprekers is columnist en programmamaker Sander Schimmelpennick, die pleit voor een rechtvaardiger verdeling van rijkdom en welvaart.

Naast sprekers is er op het festival een workshop en kunnen bezoekers het 'democratiespel' Demos spelen. Ook zijn er twaalf recente en klassieke films te zien over idealisten, waaronder de natuurdocumentaire *River* (Jennifer Peedom & Joseph Nizeti, 2021), de klimaatsatire *Don't Look Up* (Adam McKay, 2021), de documentaire *Revolution of Our Times* (Kiwi Chow, 2021) over de protesten in Hongkong, *Duty of Care* (Nic Balthazar, 2022) over de twee gewonnen rechtszaken van Urgenda tegen de Nederlandse staat en Shell, en de cultklassieker *Soylent Green* (Richard Fleischer, 1973), een dystopische thriller die speelt in het New York van 2022 waarin mensen... eh, gewoon gaan zien die film. LUX-NIJMEGEN.NL

Kriterion
Roetersstraat 170 | 020-6231709 | kriterion.nl
Premières ***Eyimofe*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | Modern Classics: Vogels ***Cría cuervos*** ma 9.5, za 14.5 | ***Kes*** za 7.5 | ***The Wild Parrots of Telegraph Hill*** ma 16.5, za 21.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** zo 29.5 | Specials ***Framing Agnes*** zo 8.5

Lab111
Arie Biemondstraat 111 | 020-6169994 | lab111.nl
Laurent Garnier: Off the Record vanaf vr 20.5 | ***New Order*** vanaf do 19.5 | ***Grease*** Sing-a-Long za 14.5, vr 20.5 | Il mondo di Ennio Morricone ***The Battle of Algiers*** ma 9.5, di 10.5 | ***Days of Heaven*** do 12.5, vr 13.5, ma 16.5 | ***A Fistful of Dollars*** za 7.5, wo 18.5 | ***For a Few Dollars More*** vr 6.5, ma 9.5, di 17.5 | ***The Good, the Bad and the Ugly*** do 5.5, za 7.5, wo 18.5 | ***Investigation of a Citizen Above Suspicion*** ma 9.5, do 12.5, di 17.5 | ***The Mission*** do 5.5, do 12.5, ma 16.5 | ***Once Upon a Time in America*** vr 6.5, za 14.5 | ***Once Upon a Time in the West*** zo 8.5, di 10.5, zo 15.5 | ***The Sicilian Clan*** di 10.5, za 14.5 | ***The Thing*** za 7.5, vr 13.5, di 17.5 | ***The Untouchables*** zo 8.5, vr 13.5 | ***White Dog*** zo 8.5, zo 15.5, wo 18.5 | Jacques Audiard ***Dheepan*** za 14.5 | ***Les Olympiades*** za 14.5, wo 18.5, do 19.5, wo 25.5 | ***De rouille et d'os*** di 17.5 | Monica Vitti & Michelangelo Antonioni ***L'avventura*** za 21.5, wo 1.6, za 18.6 | ***L'eclisse*** za 28.5, wo 8.6, za 11.6 | ***Il deserto rosso*** wo 25.5, zo 12.6, wo 22.6 | ***La notte*** za 4.6 | Second Chance Cinema ***American Honey*** do 12.5, ma 16.5 | ***Fish Tank*** vr 13.5, wo 18.5

Melkweg
Lijnbaansgracht 234a | 020-5318181 | melkweg.nl
Getting it Back: The Story of Cymande wo 12.5 | ***Laurent Garnier: Off the Record*** do 20.5 | ***Neil Young & Crazy Horse – Barn*** za 22.5 | ***This Much I Know to Be True*** di 11.5, za 15.5 | Anime Movie Night ***Ninja Scroll*** za 8.5 | 24H Centrum Anime + Matinee = Manimee! vr 14.5 | The Spot Movie Night wo 26.5 | Reggae Classics ***The Harder They Come*** do 27.5 | Africadlic ***The Rumba Kings*** vr 28.5 | Kaboom Anime ***Demon City Shinjuku*** za 14.5 | ***Wicked City*** za 14.5

The Movies
Haarlemmerdijk 161 | 020-6386016 | themovies.nl
Heropening verwacht in de zomer

Rialto De Pijp
Ceintuurbaan 338 | 020-6768700 | rialtofilm.nl

Rialto VU
De Boelelaan 1111 | 020-5984466 | rialtofilm.nl
Onderstaande films draaien in Rialto De Pijp en/of Rialto VU
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | Abbas Kiarostami ***And Life Goes On*** vr 6.5 | ***Close-Up*** ma 16.5 | ***Taste of Cherry*** zo 8.5, vr 20.5 | ***Ten*** ma 30.5 | ***Through the Olive Trees*** ma 9.5 | ***Where Is the Friend's House?*** zo 22.5 | ***The Wind Will Carry Us*** ma 23.5 | CinemAsia di 10 t/m zo 15.5 | Africadelic ***The Great Green Wall*** vr 27.5 | ***The Ones Who Keep Walking*** zo 29.5 | Voorpremière ***Bigger Than Us*** wo 25.5

Studio/K
Timorplein 62 | 020-6920422 | studio-k.nu
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Feast*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Laurent Garnier: Off the Record*** do 19.5 | ***Navalny*** za 8.5 | Voorpremière ***France*** ma 16.5 | CinemAsia di 10 t/m zo 15.5

Filmtheater De Uitkijk
Prinsengracht 452 | 020-2232416 | uitkijk.nl
Premières ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | Klassieker ***Underground*** zo 8.5, zo 15.5, zo 22.5, zo 29.5 | Uitkijk Specials ***La commune (Paris 1871)*** vr 6.5, za 14.5 | ***Diamonds of the Night*** di 10.5 | ***Quo vadis, Aida?*** di 17.5 | ***Sambizanga*** di 24.5 | ***Dr. Strangelove*** di 31.5

Zuid-Afrikahuis
Keizersgracht 141-C | 020-6249318 | zuidafrikahuis.nl

APELDOORN

Filmtheater/Podium Gigant
Nieuwstraat 377 | 055-5216346 | gigant.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Leave No Traces*** do 26.5 | ***Lunana*** do 26.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | Nature on Tour do 12.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5 | Boek & Film ***Mothering Sunday*** di 10.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** di 10.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5 | Voorpremière ***Operation Mincemeat*** do 5.5

ARNHEM

Focus Filmtheater
Audrey Hepburnplein 1 | 088-1900666 | focusarnhem.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Feast*** do 26.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Déja Vu*** ***Early Spring*** di 10.5, za 21.5, ma 30.5 | ***The Flavor of Green Tea over Rice*** ma 9.5, za 14.5 | ***Tokyo Twilight*** zo 15.5 | Specials Gelderland Filmpitch di 10.5 | ***TBS on Tour*** wo 11.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Expat Cinema ***The Flavor of Green Tea over Rice*** wo 18.5 | ***I Am Your Man (Ich bin dein Mensch)*** wo 25.5 | ***Les Olympiades*** wo 11.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** vr 13.5, wo 18.5 | 48Hour Film Project Prijsuitreiking zo 15.5 | Boek & Film ***Fabian*** ma 16.5, di 17.5 | Asian Movie Night ***The Flavor of Green Tea over Rice*** wo 18.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** zo 22.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** wo 25.5 Jeugd ***Kop op!*** | ***Buurman en Buurman hebben een nieuw huis*** | ***Encanto*** | ***Hitler heeft mijn roze konijn gestolen*** | ***Waar is Anne Frank***

ASSEN

Bioscoop De Nieuwe Kolk
Weiersstraat 1 | 088-0128560 | asserfilmliga.nl
Doctor Strange in the Multiverse of Madness | Premières ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Firestarter*** do 12.5 | ***Foodies*** do 12.5 | ***Moloch*** do 19.5 | ***Top Gun: Maverick*** do 26.5 | Filmliga ***Apples*** ma 9.5, di 10.5, za 14.5, zo 15.5 | ***Belfast*** ma 23.5, di 24.4, za 28.5, zo 29.5 | ***C'mon C'mon*** za 7.5, zo 8.5 | ***One Second*** ma 16.5, di 17.5, za 21.5, zo 22.5 | Seniorenbios ***Cyrano*** ma 23.5, di 24.5, wo 25.5 | ***King Richard*** ma 9.5, di 10.5, wo 11.5 | High Tea ***Downton Abbey: A New Era*** zo 8.5

BERGEN

CineBergen/Zwarte Schuur
Eeuwigelaan 7 | 072-5815914 | cinebergen.nl
Ali & Ava vr 13.5 | ***The Duke*** vr 8.5 | ***France*** vanaf 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5, zo 8.5 | ***I Am Zlatan*** za 7.5 | ***Ich bin dein Mensch*** vr 6.5, za 7.5, zo 8.5, ma 9.5 | ***Illusions perdues*** vanaf 26.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***The Northman*** za 14.5 | ***La place d'une autre*** vr 6.5, za 7.5, zo 8.5, di 10.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5 | ***Die Wannsee Konferenz*** do 5.5

BREDA

Chassé Cinema
Claudius Prinsenlaan 8 | 076-5303131 | chasse.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | Specials ***Candy: A Skater's Mind*** + Q&A za 7.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Woensdagdocu's ***Myanmar Diaries*** wo 25.5 | ***The Sparks Brothers*** wo 18.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5 | Belcrum Bios ***Eiffel*** di 31.5 | ***De veroordeling*** di 17.5 | Cinema of Love ***Deux*** di 17.5 | Kaftwerk ***#5 Muidhond*** ma 9.5 Filmclub mei wo 11.5 t/m vr 13.5, wo 18.5, vr 20.5 | Chassé X ***Local Motion*** vr 20.5 | Filmcursus Europese cinema (deel 1) ma 23.5 | Cinema of Dreams ***Kooyanisqatsi*** di 24.5 | Prikkelarm aanbod ***The Father*** wo 25.5 | Culturele zondag Artist in Breda zo 29.5 | Internationals Cinema ***A Chiara*** zo 29.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** zo 22.5

BUSSUM

Filmhuis Bussum
Brediusweg 1 | 035-6938694 | filmhuisbussum.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Feast*** do 26.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Leave No Traces*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Nederland onder water*** do 12.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | Specials ***Navalny*** ma 9.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Ontbijtfilm ***Mothering Sunday*** zo 8.5 | Voorpremière voor Vrienden ***Falling for Figaro*** ma 16.5 | Filmclub vr 13.5, di 17.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5

CAPELLE A/D IJSSEL

Isalatheater
Stadsplein 5 | 010-4586300 | isalatheater.nl
Ali & Ava ma 17.5 | ***C'mon C'mon*** ma 3.5 | ***Elizabeth*** ma 10.5 | ***Foodies*** ma 24.5

DELFT

Filmhuis Lumen
Doelenplein 5 | 015-2140226 | filmhuis-lumen.nl
Downton Abbey: A New Era | ***Les Olympiades*** | Premières ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | Ontbijt & Kunstfilm ***The Quest for Tonewood*** zo 8.5 | Klassieker ***Death in Venice*** vanaf ma 9.5 Movies that Matter ***Bigger Than Us*** do 12.5 | Deutsches Kino ***Nö*** do 19.5 | Pärtpetuum ***Het Pärt gevoel*** + Q&A za 21.5

DEN BOSCH

Verkadefabriek
Boschdijkstraat 45 | 073-6818160 | verkadefabriek.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 |

De blik op Azië

Op de veertiende editie van het **CinemAsia Film Festival**, dat van 10 t/m 15 mei in Studio/K, Rialto de Pijp en Rialto VU wordt gehouden, zijn ruim dertig Aziatische films te zien, allen Nederlandse premières. Samen geven ze inzicht in de stand van zaken in de Aziatische cinema.

Het komt zelden voor dat we een stukje over een festival beginnen met de jury, maar nu toch maar wel, want CinemAsia heeft dit jaar een ijzersterke jury voor de beoordeling van de competitiefilms. Journalist en ex-IFFR-directeur Emile Fallaux en manager van het IDFA Bertha Fund Isabel Arrate Fernandez zitten erin, maar de opmerkelijkste naam is Wang Xiaoshuai. Deze Chinese filmmaker hoorde in de jaren negentig bij de zogenoemde Zesde Generatie Chinese filmmakers. Met zijn films hekelde hij de het materialistische China. In een interview in Het Parool tien jaar geleden nam hij geen blad voor de mond: "Vroeger hadden we het maoïsme en nu extreem materialisme. Wie rijk is, is keizer. Er is een enorme polarisatie tussen mensen die zich kapot werken maar niet rond kunnen komen, en een groepje steenrijke zakenlieden en autoriteiten die zich alles kunnen permitteren."

Wangs films bleven op internationale festivals prijzen winnen. Fijn dat CinemAsia in het Master-programma zijn meest recente film *So Long, My Son* (2019) vertoont. De film voert twee stellen op die zich tussen 1980 en het heden proberen aan te passen aan het veranderende China. De film leverde de hoofdrolspelers Wang Jingchun en Yong Mei op de Berlinale de prijs voor beste acteur en actrice op.

Naast Wang maken nog drie uitstekende filmmakers ieder met een film deel uit van het Masters-programma: van Ann Hui is *Love After Love* (2020) te zien, van Stanley Kwan *Lan Yu* (2001), en van Ryusuke Hamaguchi *Wheels of Fortune and Fantasy*, die uitkwam in 2021, hetzelfde jaar als Hamaguchi's succesvolle, Oscar-winnaar *Drive My Car*.

De competitie telt acht films van nieuwe talenten én gevestigde filmmakers. De films, allemaal prijswinnaars op internationale festivals, tonen de rijkdom van thema's en genres in de Aziatische cinema. De titels op een rij: *Hand Rolled Cigarette* (Chan Kin, Hongkong, 2020), *Yuni* (Kamila Andini, Indonesië, 2020), *White Building* (Kavich Neang, Cambodja, 2021), *Missing* (Shinzo Katayama, Japan, 2021), *Aloners* (Hong Sung-eun, Zuid-Korea, 2021), *Taste* (Lê Bào, Vietnam, 2021), *Ripples of Life* (Wei Shujun, China 2021) en *Whether the Weather Is Fine* (Carlo Franciso Manatad, Filipijnen, 2021).

Geen festival zonder debat. Na de documentaire *Mein Vietnam* (Hien Mai Thi & Tim Ellrich, 2020), over een Vietnamees stel dat na dertig jaar verblijf in Duitsland ruziet over blijven of teruggaan naar Vietnam, praat een panel in de OBA over verscheurdheid tussen leven in de diaspora en het verlangen naar het thuisland. Ook de filmmakers zijn daarbij aanwezig.

CINEMASIA.NL

DEN HAAG

Filmhuis Den Haag
Spui 191 | 070-3656030 | filmhuisdenhaag.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***De openbaring*** do 5.5 | Specials ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | The Sound of Morricone ***I cannibali*** do 5.5, zo 15.5 | ***A Fistful of Dollars*** zo 8.5, ***Candy: A Skater's Mind*** do 12.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Leave No Traces*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | Filmontbijt elke zondag | Food & Film ma, di, wo | Sneak Preview elke dinsdag | Film & Filosofie ***Paradies: Glaube*** wo 11.5 | Cursus Goth ***Le dernier combat*** do 29.5 | ***Possession*** di 17.4 di 17.5, do 19.5 | ***The Mission*** di 10.5 | ***The Thing*** do 12.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** zo 8.5 | Film & Gesprek ***Notes from Brussels*** wo 11.5, vr 13.5, zo 15.5 | Hoe lees ik een film? ***Ali & Ava*** wo 18.5

DEN HELDER

Cinema Zevenskoop
Julianaplein 43 | 0223-610941 | cinemazevenskoop.nl
A Chiara do 12.5 t/m ma 16.5 | ***Grosse Freiheit*** do 5.5 t/m ma 9.5 | ***A Hero*** do 19.5 t/m ma 23.5 | ***Die Wannsee Konferenz*** do 26.5 t/m ma 30.5 | Klassieker ***Lost Highway*** zo 15.5

DEVENTER

MIMIK
Achter de Muren Vispoort 10 | 0570-618822 | mimik.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Mothering Sunday*** do 5.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***New Order*** do 26.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | Filmclub De Première vr 6.5, za 7.5, ma 9.5, do 10.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5 | Special ***Weggetwist – Hans Henkemans*** + Q&A & concert zo 29.5

DIEMEN

Filmtheater De Omval
Ouddiemerlaan 104 | 020-6001897 | theaterdeomval.nl
C'mon C'mon di 10.5, do 12.5 | ***Drive My Car*** di 24.5 | ***The Duke*** do 5.5, za 7.5 | ***Elizabeth*** di 31.5, wo 1.6 | ***The Lost Leonardo*** za 14.5 | ***Louis*** di 17.5, di 24.5 | ***Madres paralelas*** do 5.5 | ***Mothering Sunday*** vr 27.5, di 31.5 | ***Silence of the Tides*** za 7.5, do 12.5 t/m za 14.5, di 17.5 | ***Sonic 2*** za 14.5 | Jeugd ***Buurman & Buurman: Bakken en grillen*** zo 8.5 | ***Clifford de grote rode hond*** zo 8.5 | Specials ***Envole-moi*** i.s.m. Vier het Leven di 10.5 | ***Prem ratan dhan payo*** zo 29.5

DOESBURG

Filmhuis Doesburg
Het Arsenaal 1309, Kloosterstraat 15 | 0313-482336 | filmhuis-doesburg.nl
Atlantis do 12.5 | ***Belfast*** vr 13.5, wo 18.5 | ***Berend Botje: Het mysterie van het ei*** za 14.5 | ***The Duke*** vr 27.5, wo 1.6 | ***The Lost Daughter*** vr 20.5, wo 25.5 | ***La place d'une autre*** do 26.5 | ***The Singing Club*** zo 8.5 | ***The Velvet Queen*** vr 6.5, wo 11.5

ADVERTORIAL

Framed Animatiefilmfestival

Op 27, 28 en 29 mei kun je **Framed** bezoeken in het Forum in Groningen. Een festival barstensvol animatiefilms, masterclasses en talks van lokale, nationale en internationale makers. Framed is een festival voor Disney-fans, Ghibli-kenners en liefhebbers die weten dat animatie niet alleen op de camping plaatsvindt. Met volwassen vermaak en verdieping. Je ontdekt een fascinerende beeldtaal, tot leven gewekt met de hand of de computer. Of je nu diehard animatiefan bent, of gewoon nieuwsgierig, tijdens Framed kun je je hart ophalen. Je ziet er eigenwijze shorts, verhalende films en pareltjes die nog niet eerder in de bioscoop te zien waren.

FORUM.NL/FRAMED

DOETINCHEM

Amphion Cultuurbedrijf
Hofstraat 2 | 0314-340943 | amphion.nl
Adieu monsieur Haffmann do 5.5 | ***Ali & Ava*** do 12.5, za 14.5, zo 15.5, wo 18.5, vr 20.5 t/m zo 22.5, wo 25.5, vr 27.5, zo 29.5 | ***C'mon C'mon*** vr 6.5, ma 9.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** do 26.5 t/m zo 29.5, di 31.5, wo 1.6 | ***The Duke*** vr 6.5 t/m zo 8.5, wo 11.5, vr 13.5, zo 15.5, ma 16.5, vr 20.5, zo 22.5, ma 23.5, do 26.5, zo 29.5, ma 30.5 | ***Elizabeth*** do 19.5, za 21.5, di 24.5, vr 27.5, za 28.5, zo 29.5 | ***Ennio*** za 7.5 t/m ma 9.5, za 14.5 | ***Freyheyt*** do 5.5, zo 8.5 | ***I Am Zlatan*** vr 6.5, za 7.5, zo 22.5, | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 t/m za 7.5, di 10.5, wo 11.5, vr 13.5 t/m zo 15.5, wo 18.5, vr 20.5, zo 22.5, wo 25.5 | ***Louis*** za 14.5, ma 16.5, wo 18.5, vr 20.5, zo 22.5, ma 30.5 | ***Madres paralelas*** zo 8.5, ma 9.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 t/m di 17.5, do 19.5 t/m wo 25.5, vr 27.5, wo 1.6 | ***Nederland onder water*** do 12.5, za 14.5, za 21.5, wo 25.5, vr 27.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5, vr 6.5, za 7.5, di 10.5, wo 11.5, vr 13.5, zo 15.5, wo 18.5 | ***Shabu*** vr 6.5, wo 11.5 | ***Silence of the Tides*** za 7.5 t/m ma 9.5, vr 13.5, zo 15.5, za 21.5, do 26.5, ma 30.5 | ***Waar is Anne Frank*** do 5.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** do 12.5, ma 16.5, do 19.5, ma 23.5, vr 27.5, wo 1.6 | ***Lunana*** do 19.5 t/m za 21.5, di 24.5, za 28.5, zo 29.5 | ***Herr Bachmann und seine Klasse*** do 26.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5, za 28.5, di 31.5

DORDRECHT

Cinema The Movies
Nieuwstraat 60-62 | 078-7200777 | themoviesdordrecht.nl
Premières ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5 | 7,5 jaar Filmclub | ***El buen patrón*** | ***The Eyes of Tammy Faye*** | ***Il testimone invisible*** za 14.5 | MoV ***The Boy Who Harnessed the Wind*** do 12.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** vanaf do 12.5

DRACHTEN

Schouwburg De Lawei
Laweiplein 1 | 0512-335050 | lawei.nl/film
Along the Way vr 27.5, za 28.5, wo 1.6 | ***C'mon C'mon*** wo 11.5, vr 13.5, za 14.5, wo 18.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** do 5.5 t/m zo 8.5, do 12.5 | ***De Drekkies*** do 5.5, zo 7.5 | ***Elizabeth*** do 19.5, vr 20.5, wo 25.5, do 26.5 | ***A Hero*** do 19.5, do 26.5 | ***Sonic 2*** zo 8.5 | ***Studio 666*** zo 15.5, zo 22.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** do 12.5, zo 29.5

EINDHOVEN

Natlab
Kastanjelaan 500 | 040-2946848 | natlab.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | Specials ***DRAG-MY-VISION*** zo 8.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Meet the Maker Stephan Cornelio Velema do 12.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5, zo 22.5 | Documentaire ***Paul de Nooijer*** + Q&A di 24.5

Filmhuis De Zwarte Doos
Den Dolech 2 | 040-2475566 | dezwartedoos.nl
Hitty nro. 6 ma 30.5, di 31.5 | ***Licorice Pizza*** ma 23.5, di 24.5, wo 25.5 | ***Olga*** di 17.5, wo 18.5 | ***Prince of Muck*** wo 1.6 | ***The Tragedy of Macbeth*** ma 16.5 | ***Weathering with You*** ma 9.5, di 10.5, wo 11.5

EMMEN

Filmhuis Emmen
Westeinde 70 | 0591-668250 | filmhuisemmen.nl
The Hand of God di 10.5 | ***Herr Bachmann und seine Klasse*** ma 23.5 | ***Licorice Pizza*** ma 30.5 | ***The Lost Daughter*** ma 16.5 | ***(R)Evolutie*** di 31.5 | ***The Tragedy of Macbeth*** di 24.5 | ***The Truffle Hunters*** di 17.5 | ***West Side Story*** ma 9.5

ENSCHEDE

Concordia Film Theater Expositie
Oude Markt 15 | 053-4300999 | concordia.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** zo 8.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | In-Edit ***Fanny: The Right to Rock*** za 14.5 | ***This Much I Know to Be True*** zo 15.5 | ***Underplayed*** vr 13.5 | Lazy Sunday Ontbijt & Film | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5, zo 22.5 | Filmpubquiz bij Stanislaus zo 8.5 | Cinementaal ***Adaption*** + inleiding en nagesprek ma 9.5 | Filmclub do 12.5, vr 13.5, di 17.5, wo 18.5, do 19.5, vr 20.5, di 24.5 | Philofilm ***Titane*** ma 30.5 | 15 Minutes After Sunset ***Punch-Drunk Love*** di 17.5 | Eng Subs ***Les Olympiades*** wo 11.5

ERMELO

Filmhuis Ermelo
Raadhuisplein 4 | 06-20207920 | filmhuisermelo.nl

GELDERMALSEN

LingeFilm
Rijksstraatweg 64 | info@lingefilm.nl | lingefilm.nl
The Batman vr 6.5, za 7.5 | ***C'mon C'mon*** wo 1.6 | ***Cyrano*** za 21.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** vr 27.5, za 28.5 | ***The Guide*** wo 11.5 | ***Haute couture*** za 14.5, di 17.5 | ***Lamb*** vr 20.5, wo 25.5 | ***Silence of the Tides*** vr 13.5, wo 18.5 | Autismevriendelijk ***De Drekkies*** zo 8.5 | Brunch + ***Cyrano*** zo 22.5

GOES

't Beest
Beestenmarkt 3 | 0113-228142 | tbeest.nl
A Chiara di 10.5, vr 13.5, di 17.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** vr 27.5, za 28.5, di 31.5, wo 1.6 | ***Ich bin dein Mensch*** do 19.5, vr 20.5, di 24.5 | ***Navalny*** do 5.5, vr 6.5, di 10.5 | ***The Northman*** vr 13.5, wo 18.5 | ***Les Olympiades*** wo 25.5 | ***Sound of Metal*** wo 11.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, do 12.5 | Film by the Sea ***Mothering Sunday*** ma 9.5 | In-Edit ***Bunch of Kunst*** za 7.5 | ***I'm Wanita*** za 7.5 | ***Freakscene*** za 7.5

GOUDA

Filmhuis
Lethmaetstraat 45 | 0182-522200 | filmhuisgouda.nl
A Chiara vr 6.5, ma 9.5 | ***Drive My Car*** za 7.5, wo 11.5 | ***The Duke*** do 5.5, di 10.5 | ***L'événement*** zo 8.5, wo 11.5 | ***A Hero*** za 7.5, ma 9.5 | ***Jacob, Mimmi en de pratende honden*** zo 8.5 | ***Madres paralelas*** zo 8.5 | ***Navalny*** vr 6.5, zo 8.5 | ***Ninjababy*** do 5.5, wo 11.5 | ***Silence of the Tides*** di 10.5

GRONINGEN

Forum Groningen
Nieuwe Markt 1 | 050-3683683 | forum.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | Belle do 26.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Feast*** do 26.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Laurent Garnier: Off the Record*** do 19.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***De openbaring*** do 5.5 | Framed 27.5 t/m 29.5 | Specials ***Candy: A Skater's Mind*** wo 25.5 | ***Liefsteling*** zo 8.5 | ***Navalny*** do 5.5, za 7.5, ma 9.5 | ***De openbaring*** + Q&A di 10.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Moederdag ***Aliens*** zo 8.5 | Cineville Speciaaltje ***Bergman Island*** vr 13.5 | Forum Green House ***Cow*** wo 1.6 | Filmquiz **Dial Q** za 21.5 | Spruit Cinema elke zondag

RKZ Bios
Emmastraat 15-s101 | 050-5262482 | rkzbios.nl
Captives za 14.5, ma 16.5 | ***Nobody Has to Know*** za 21.5, ma 23.5 | ***Writing with Fire*** za 7.5, ma 9.5 | ***X*** za 28.5, ma 30.5

HAARLEM

Filmkoepel
Harmenjansweg 4 | filmkoepel.nl
Premières ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5 | ***Top Gun: Maverick*** do 26.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** | Royal Ballet ***Het zwanenmeer***

Schuur
Lange Begijnestraat 9 | 023-5173910 | schuur.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | Specials ***Housewitz*** za 8.5 | ***Mr. Landsbergis*** ma 9.5 | ***This Much I Know to Be True*** do 12.5, zo 15.5 | Koreans Do it Better ***Burning*** wo 18.5 | ***In Another Country*** wo 25.5 | ***Memories of Murder*** wo 11.5

HARDENBERG

Filmhuis Hardenberg
Badhuisplein 3 | 0523-280353 | bioshardenberg.nl/filmhuis
Das schweigende Klassenzimmer di 17.5

HARDERWIJK

Filmhuis Harderwijk/ Catharinakapel
Klooster 1 | 0341-419500 | filmhuisharderwijk.nl
Cyrano zo 15.5, di 17.5 | ***Dune*** za 21.5, ma 23.5 | ***En attendant Bojangles*** za 7.5, ma 9.5 | ***The Lost Leonardo*** zo 29.5, di 31.5 | ***Madres paralelas*** zo 8.5, di 10.5| ***The North Sea*** za 28.5, ma 30.5 | ***Persian Lessons*** ma 2.5, di 3.5 | ***The Velvet Queen*** zo 22.5, di 24.5 | ***West Side Story*** do 12.5, ma 16.5

HEEMSKERK

Filmhuis Heemskerk
Laurentz A. Verherentstraat 1 | decirkelheemskerk.nl/film
Zomerstop tot 1 september

HEERLEN

Filmhuis De Spiegel
Royal Theater | Stationsplein 5 | 045-5118178 | filmhuisdespiegel.nl
A Chiara ma 9.5 | ***After Yang*** za 14.5, wo 25.5 | ***Ali & Ava*** za 21.5, vr 27.5 | ***Babi Yar. Context*** zo 15.5 | ***Drive My Car*** wo 11.5 | ***The Duke*** zo 22.5 | ***Ennio*** zo 22.5, ma 30.5 | ***L'événement*** zo 15.5, ma 23.5 | ***A Hero*** za 7.5, do 12.5 | ***I'm so Sorry*** do 19.5 | ***Ich bin dein Mensch*** zo 15.5, vr 20.5 | ***Madres paralelas*** zo 8.5, ma 16.5 | ***Nobody Has to Know*** zo 8.5, wo 18.5 | ***Silence of the Tides*** wo 11.5| ***The Velvet Queen*** | ***Die Wannsee Konferenz*** do 5.5 | Eerbetoon Contact Film ***Just the Wind*** vr 6.5, wo 18.5

HELMOND

De Cacaofabriek
Cacaokade 1 | 0492-529009 | cacaofabriek.nl/film
Filmlezing **Verveling in film** do 19.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5, zo 22.5

HENGELO

Filmhuis Hengelo
Beursstraat 44 | 074-2556789 | filmhuishengelo.nl
C'mon C'mon vr 20.5, zo 22.5, wo 25.5, vr 27.5 | ***The Card Counter*** do 12.5, vr 13.5, zo 15.5 | ***Don't Look Up*** vr 6.5, za 7.5 | ***The Father*** zo 29.5, wo 1.6 | ***Madres paralelas*** vr 20.5, za 21.5, vr 27.5, za 28.5 | ***Nightmare Alley*** vr 6.5, zo 8.5, wo 11.5, vr 13.5 | ***Silence of the Tides*** za 14.5, wo 18.5, do 19.4 | ***Twente op film*** wo 1.6

HILVERSUM

Filmtheater
Herenplein 5 | 035-6235466 | filmtheaterhilversum.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***The Capote Tapes*** do 19.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***France*** do 12.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***This Much I Know to Be True*** di 10.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** do 12.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5 | Hilversum in gesprek **Frits Spits** do 5.5 | Film & Religie ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | Ontbijt & Film ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5

HOOGEVEEN

Filmhuis Hoogeveen
VUE Hoogeveen | Van Echtenplein | 0528-234000 | filmhuishoogeveen.nl
Antoinette dans les Cévennes di 31.5 | ***Minari*** di 17.5, ma 23.5 | ***Supernova*** ma 9.5

HOORN

Cinema Oostereiland
Krententuin 25 | 0229-232296

Filmtalent in het zuiden

Het **Zuidelijk Film Festival** vertoont 13 en 14 mei in Cinecitta in Tilburg (korte) films van makers uit Noord-Brabant, Limburg, Zeeland en Vlaanderen. Zoals met de drie eerdere edities brengt het festival de filmcultuur van deze regio's onder de aandacht.

Je hebt korte films en korte films. Het Zuidelijk Film Festival vertoont 'narratieve korte films voor een breed publiek, met een duidelijke stempel van de maker'. Geen experimentele films dus, maar films van 'makers die verhalenvertellers zijn en het publiek met hun werk doen verwonderen, ontroeren, vermaken en verbijsteren'. Die films kunnen zowel fictie, animatie als documentaire zijn. Ze worden op het festival vertoond in drie filmblokken van elk zes films.

Een kleine greep uit het programma. Het op drie waargebeurde verhalen rond de Slag om de Schelde gebaseerde *Grit* (Matthias Hoekman) gaat over het verdriet van een moeder in de Tweede Wereldoorlog. In *Beau monde* (Hans Vannetelbosch) volgen we in een restaurant de belevenissen van het keukenpersoneel en de gasten, die in de loop van de avond hun ware aard laten zien. Van Lucas Camps is te zien *Wall#4*, waarin als het bioscooppubliek in de zaal een film begint af te kraken het verhaal op het doek een onverwachte wending krijgt. In *Binge Loving* (Thomas DeKnop) loopt de opdracht van een vrouw aan een privédetective om haar van overspel verdachte man te volgen anders dan gedacht als de vrouw zich intensief met het onderzoek gaat bemoeien.

Naast deze drie filmblokken is er 'Focus op genrefilm', met vier films over duistere verlangens en nachtmerrie-situaties. Zoals in *Night Call* (Tim Sagl), waarin een vrouw aan een sekslijn gebeld wordt door een griezel die alles van haar lijkt te weten. Verontrustend is ook het op in 1850 spelende, op een oude legende geïnspireerde *De gloeiige* (Justus van den Elsen), waarin een boerenknul die vee smokkelt door het grensgebied van België en Nederland een vloek over zich afroept als hij liegt. De moraal ligt voor het oprapen.

ZUIDELIJKFILMFESTIVAL.NL

BINGE LOVING

| *cinemaoostereiland.nl*
Ali & Ava vr 13.5, za 14.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5, za 28.5, di 31.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** do 5.5 t/m wo 11.5, za 14.5 | ***Ich bin dein Mensch*** vr 6.5, wo 11.5 | ***Klimt & Schiele: Eros and Psyche*** zo 22.5, di 24.5 | ***Lief Indië*** zo 8.5, ma 9.5 | ***Lunana*** | ***Mothering Sunday*** do 12.5, za 14.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5, wo 11.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5, za 21.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Expositie Dierbaar ***Buddy*** | ***Cow*** | ***Poeslief*** | Bespreking werken zo 22.5 | Jeugd ***Mamma Boe*** zo 22.5

HOUTEN

Film Aan de Slinger
De Slinger 40 | 030-6351024 | aandeslinger.nl
Along the Way do 12.5, vr 13.5, zo 15.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** do 26.5, vr 27.5, zo 29.5 | ***Ennio*** di 17.5 | ***A Hero*** di 10.5, wo 11.5 | ***The Lost Leonardo*** di 24.5, wo 25.5 | ***Nobody Has to Know*** do 19.5, vr 20.5, zo 22.5| ***Silence of the Tides*** do 5.5, vr 6.5, zo 8.5 | Zin in film ***Flee*** wo 18.5 | Filmclub ***The Lost Leonardo*** wo 25.5

KAMPEN

Filmhuis
Burgwal 84 | Reserveren via website | filmhuiskampen.nl
Adieu monsieur Haffmann vr 6.5, za 7.5 | ***Ich bin dein Mensch*** vr 20.5, za 21.5

LEEUWARDEN

Slieker Film
Wilhelminaplein 92 | 058-2050300 | sliekerfilm.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | Specials ***Don't Look Back*** di 24.5 | ***This Much I Know to Be True*** zo 15.5 | Roze film ***Swan Song*** vr 6.5 | Arcadia ***The Ancient Woods*** wo 11.5 | ***The Blair Witch Project*** + inleiding wo 1.6 | ***Leave No Trace*** wo 18.5 | ***Taming the Garden*** wo 25.5 | Seniorenmiddag ***Dear Comrades!*** do 19.5

LEIDEN

Kijkhuis
Vrouwenkerksteeg 10 | 071-51233900 | bioscopenleiden.nl/Kijkhuis
Lido
Steenstraat 39 | 071-5124130 | bioscopenleiden.nl/Lido
Trianon
Breestraat 31 | 071-5123875 | bioscopenleiden.nl/Trianon
Onderstaande films draaien in Kijkhuis, Lido en/of Trianon
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Leave No Traces*** do 26.5 | ***The Ledge*** do 12.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Moloch*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | ***Top Gun: Maverick*** do 26.5 | Cineville Speciaaltje ***Bergman Island*** vr 13.5 | Lebowski Day ***The Big Lebowski*** za 14.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** ma 9.5

LELYSTAD

Filmtheater Lelystad/Agora
Agorabaan 12 | 0320-239239 | agora-lelystad.nl
The Alpinist ma 25.5 | ***Belfast*** zo 24.5 | ***The Duke*** zo 31.5 | ***Hytti nro. 6*** zo 17.5

LISSE

Filmhuis Lisse
Floralisplein 69 | 0252-213458 | filmhuis-lisse.nl
Elizabeth di 17.5 | ***France*** di 24.5 | ***Ich bin dein Mensch*** di 31.5 | ***Madres paralelas*** di 10.5

MAASTRICHT

Lumière Cinema
Bassin 88 | 043-3214080 | lumiere.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | Belle do 26.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Feast*** do 26.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Illusions perdues*** do 26.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Leave No Traces*** do 26.5 | ***Lunana*** do 26.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | Documentaires ***Laurent Garnier: Off the Record*** vr 13.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | El cine en español ***El buen patrón*** | ***La boda de Rosa*** | ***La civil*** | ***EAMI*** | ***Maixabel*** | ***Mientras dure la guerra*** | ***Tantas Almas*** Context/for Ukraine ***Earth*** + pianoconcert za 7.5 | ***Summer War*** + Q&A wo 11.5 | Lumière x ECA ***Notes from Brussels*** + Q&A ma 9.5 | Lumière x Maastricht Young Academy ***How to Kill a Cloud*** ma 16.5 | Global Minds at the Movies ***Rocks***+ nagesprek zo 22.5 | Studium Generale ***The Gig Is Up*** di 10.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** zo 15.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** ma 23.5 | Exploring Cinema – A World Tour ***The Man Who Sold His Skin*** di 24.5 | Psychoanalyse & film ***Viridiana*** wo 1.6 | Veni, Vidi, Vitti ***L'avventura*** | ***Il deserto rosso*** | ***L'eclisse*** | ***La notte*** vanaf 19.5

De paden af, de bossen in

Slieker Film presenteert een speciaal filmprogramma waarmee ze buiten de geijkte paden treden. Van mei tot eind juli is bij Slieker in Leeuwarden namelijk iedere woensdagavond een drama-, horror-, documentaire-, kinder- of actiefilm te zien waarin bomen, bossen, struiken en varens een grote rol spelen.

Van het oudste oerbos in Litouwen tot aan door de mens rechttoe rechtaan geplante bomen. Van een meditatieve en lome boswandeling tot volledig in paniek verdwalen in een behekst woud. Ook voor de kleinste natuurliefhebbers zijn er leuke films te zien. En of je je nu wilt verbergen en rust vindt in een bos, juist graag bomen weghaalt voor je eigen gewin, of je druk maakt over de boom van de buren, voor iedereen is er een geschikte film te vinden in dit speciale programma. SLIEKERFILM.NL/ARCADIA

TAMING THE GARDEN

ADVERTORIAL

MIDDELBURG

Cinema Middelburg
Achter de Houttuinen 30 | 0118-613482 | cinemamiddelburg.nl
After Yang | ***L'événement*** | ***A Hero*** | ***Hitler heeft mijn roze konijn gestolen*** | Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** do 26.5 | ***Eyimofe*** do 26.5 | ***Housewitz*** vr 6.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 26.5 | ***Nederland onder water*** do 12.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Nobody Has to Know*** vr 13.5 | ***Les Olympiades*** do 12.5 | ***La place d'une autre*** do 19.5 | ***The Saint of the Impossible*** vr 20.5 | Special ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Cinema Filmcollege Representatie en vooruitgang in de cinema vr 6.5, vr 20.5, vr 27.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** di 10.5

MIDDELHARNIS

Filmhuis Middelharnis (Het Diekhuus)
Beneden Zandpad 7 | 0187-482400 | hetdiekhuus.nl
Chocolat do 12.5 | ***The Invisible Life of Eurídice Gusmão*** do 19.5 | ***Mijn beste vriendin Anne Frank*** do 5.5 | ***Rembrandt*** do 26.5

NIEUWKOOP

Kaleidoskoop
Verbinding 2 | 0172-728001 | theater-kaleidoskoop.nl
Druk do 12.5 | ***Spencer*** di 24.5 | ***The Voice of Love*** vr 27.5

NIJMEGEN

Lux
Mariënburg 38-39 | 024-3816859 | lux-nijmegen.nl
Ali & Ava do 12.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Lunana*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | Moederdag ***Mothering Sunday*** zo 8.5 | Voorpremière ***Operation Mincemeat*** wo 11.5 | Specials ***Laurent Garnier: Off the Record*** vr 20.5, za 21.5, wo 25.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Being an Idealist do 12.5 t/m za 14.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5, zo 22.5 | Cursus de grote regisseurs Michael Mann wo 25.5

OLDENZAAL

Filmhuis/Stadstheater De Bond
Molenstraat 25 | 0541-511094 | filmhuisoldenzaal.nl
Uncharted zo 8.5 | ***West Side Story*** di 10.5, wo 11.5

OSS

Cultuurpodium Groene Engel
Kruisstraat 15 | 0412-405504 | groene-engel.nl
C'mon C'mon zo 15.5 t/m di 17.5 | ***Drive My Car*** zo 8.5 t/m di 10.5 | ***The Duke*** zo 22.5 t/m di 24.5 | ***King Richard*** zo 29.5 t/m di 31.5

OUDENBOSCH

Filmtheater Fanfare
Markland College - Utopiazaal | Pagnevaartweg 7 | 0165-314503 | filmtheaterfanfare.nl
Downton Abbey: A New Era do 26.5 | ***Grosse Freiheit*** do 12.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 19.5

PURMEREND

Filmhuis Purmerend
Kerkstraat 11 | 0299-416506 | filmhuispurmerend.nl
Ballad of a White Cow za 7.5, di 10.5 | ***C'mon C'mon*** za 21.5, di 24.5 | ***The Card Counter*** za 28.5, di 31.5 | ***The Duke*** vr 27.5, di 31.5 | ***King Richard*** vr 20.5, di 24.5 | Olga vr 13.5, di 17.5 | ***Silence of the Tides*** vr 6.5, di 10.5 | ***Sun Children*** za 14.5 | ***Tout c'est bien passé*** zo 15.5, di 17.5

ROERMOND

ECI Cultuurfabriek
ECI 13 | 0475-317171 | ecicultuurfabriek.nl
C'mon C'mon ma 9.5, do 10.5, do 12.5, vr 13.5 | ***Candy: A Skater's Mind*** vr 20.5, zo 22.5, di 31.5 | ***Captives*** do 5.5, vr 6.5, wo 11.5 | ***A Chiara*** vanaf do 5.5 | ***Drive My Car*** do 5.5 t/m za 7.5, vr 13.5, ma 16.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** do 26.5 t/m di 31/5 | ***L'événement*** vanaf do 19.5 | ***A Hero*** vanaf do 12.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 26.5, vr 27.5, ma 30.5 | ***The Man with the Answers*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** vanaf do 12.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | ***The Velvet Queen*** ma 9.5 | ***Die Wannsee Konferenz*** zo 8.5

ROTTERDAM

Cinerama Filmtheater
Westblaak 18 | 010-4115300 | cineramabios.nl
Downton Abbey: A New Era | ***The Unbearable Weight of Massive Talent*** | Premières ***Doctor Strange in the Multiverse of Madness*** wo 4.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | ***The Saint of the Impossible*** do 19.5 | ***Top Gun: Maverick*** do 26.5 | Big Classic ***Breakfast at Tiffany's*** elke do en zo | Western Classics ***Lonely Are the Brave*** | ***High Noon*** | ***True Grit*** | Special ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5
KINO Rotterdam
Gouvernestraat 129-133 | 010-2681160 | kinorotterdam.nl
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Everything Everywhere All at Once*** do 19.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***New Order*** do 19.5 | ***Top Gun: Maverick*** do 26.5 | Memories of Morricone ***Investigation of a Citizen Above Suspicion*** vr 6.5, zo 8.5 | Veni Vidi Vitti ***L'avventura*** za 21.5 | ***Il deserto rosso*** za 28.5 | ***L'eclisse*** wo 25.5 | ***La notte*** za 4.6| The Complete Satoshi Kon ***Akira*** ma 9.5, vr 13.5, ma 16.5, vr 20.5 | ***Millennium Actress*** wo 18.5 | ***Paprika*** wo 11.5, ma 23.5 | ***Perfect Blue*** za 14.5 | ***Tokyo Godfathers*** za 7.5 | Classics ***Angst essen Seele auf*** di 10.5, di 17.5 | ***The Human Condition*** 35mm zo 8.5 | Specials Eurovision Songfestival za 14.5 | ***Laurent Garnier: Off the Record*** + afterparty vr 20.5 | ***Navalny*** do 5.5, ma 9.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | IFFR KINO ***Calvaire*** 35mm wo 1.6
LantarenVenster
Otto Reuchlinweg 996 | 010-2772277 | lantarenvenster.nl/film
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***The Capote Tapes*** do 26.5 | ***Eyimofe*** do 19.5 | ***Feast*** do 26.5 | ***France*** do 19.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Huda's Salon*** do 26.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Invisible Demons*** do 26.5 | ***Lunana*** do 12.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***Operation Mincemeat*** do 19.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | Specials ***Feast*** + Q&A vr 27.5 | Rotterdams Open Doek di 10.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Arts in Cinema ***Sunflowers*** zo 15.5, di 17.5

SCHAGEN

Scagon De Luxe
Torenstraat 1B | scagondeluxe.nl
Drive My Car vr 20.5 | ***Druk*** do 26.5, vr 27.5, za 28.5 | ***The Duke*** vr 13.5 | ***Flee*** do 5.5, vr 6.5 | ***Grosse Freiheit*** vr 6.5 | ***Madres paralelas*** do 12.5, vr 13.5 | ***Red Rocket*** do 19.5, vr 20.5

SCHIEDAM

Wenneker Cinema
Vijgensteeg 2 | 010-4733000 | wennekercinema.nl
After Yang do 26.5 t/m zo 29.5 | ***Along the Way*** do 26.5, vr 27.5, zo 29.5, wo 1.6 | ***C'mon C'mon*** do 12.5, vr 13.5, zo 15.5, wo 18.5 | ***Drive My Car*** vr 13.5, za 14.5, wo 18.5 | ***Elizabeth*** do 12.5 t/m zo 15.5 | ***Ennio*** do 19.5, za 21.5, wo 25.5 | ***The Lost Leonardo*** do 5.5 t/m zo 8.5, wo 11.5 | ***Met mes*** do 26.5 t/m za 28.5, wo 1.6 | ***Les Olympiades*** do 19.5, vr 20.5, wo 25.5 | ***One Second*** vr 20.5 t/m zo 22.5 | ***Die Wannsee Konferenz*** do 5.5 t/m za 7.5, wo 11.5 | Roze Film ***The Man with the Answers*** zo 8.5, di 10.5 | Film & Filosofie ***Melancholia*** di 24.5

SCHIJNDEL

Filmclub Schijndel/'t Spectrum
Steeg 9 | 073-5474837 | schijndelfilm.nl
Filmclub Schijndel/Het Gasthuis
Lidwinahof 70; alleen voor leden
Themafilms Elke tweede dinsdag van de maand | Wereldcinema Elke vierde dinsdag van de maand

SITTARD

Filmhuis De Domijnen
Ligne 3 | 088-5995587 | dedomijnen.nl
Premières ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | Specials ***Housewitz*** + nagesprek di 10.5 | ***Navalny*** di 10.5

Bigger Than Us On Tour

In mei zie je in **Movies that Matter on Tour** Bigger Than Us, een hoopvolle en inspirerende documentaire over de Nederlands-Indonesische activiste Melati (20) die op roadtrip gaat langs jonge activisten die opkomen voor de vrijheid van meningsuiting, het milieu en het recht op onderwijs. Zoals Memory uit Malawi, die vecht tegen kindhuwelijken en seksueel geweld; Mohamed, een jonge Syrische vluchteling die een school bouwde in een Libanees vluchtelingenkamp; Rene, die nieuws uit de favela's van Rio de Janeiro brengt dat de gevestigde media negeren; de rappende activist Xiuhtezcatl uit de VS, die het opneemt tegen fossiele-energiebedrijven; Mary, die vluchtelingen redt uit de Middellandse Zee; en Winnie, een Oegandese boerin die vluchtelingen helpt te overleven door middel van permacultuur.

ADVERTORIAL

MOVIESTHATMATTER.NL/ON-TOUR

BIGGER THAN US

| ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Cinemaatjes ***Met mes*** vr 13.5 | Filmcollege **Bellissima: de Italiaanse film** di 24.5, di 31.5

SNEEK
Filmhuis Sneek
Leeuwenburg 12 | 0515-412341 | filmhuis-sneek.nl
Along the Way ma 9.5, di 10.5 | ***Les Olympiades*** ma 16.5, di 17.5

SOEST
Artishock
Steenhoffstraat 46 | 035-6019577 | artishock-soest.nl
Belfast wo 18.5, zo 29.5 | ***Haute couture*** zo 22.5, ma 30.5 | ***Hytti nro. 6*** zo 15.5, ma 23.5 | ***Radiograph of a Family*** ma 9.5 | ***Riders of Justice*** wo 11.5 | ***Sun Children*** ma 16.5, wo 25.5 | ***The Worst Person in the World*** zo 8.5 | Kinderfilm ***Encanto*** vr 13.5

STADSKANAAL
Filmliga Stadskanaal
Menistenplein 9 | 0599-610777 | smoky.nl
Belfast di 24.5 | ***Benedetta*** di 10.5 | ***Slalom*** di 24.5 | ***West Side Story*** di 3.5 | ***The Worst Person in the World*** di 17.5

TIEL
Filmtheater Agnietenhof
St. Agnietenstraat 2 | 0344-673500 | agnietenhof.nl
C'mon C'mon di 17.5, wo 18.5 | ***Cyrano*** di 10.5, wo 11.5 | ***Ich bin dein Mensch*** zo 29.5 | ***The Lost Leonardo*** do 12.5 | ***The Reason I Jump*** di 24.5, wo 25.5 | ***Red Rocket*** vr 27.5

TILBURG
Cinecitta
Willem II straat 29 | 085-9022996 | cinecitta.nl
This Much I Know to Be True wo 11.5, zo 15.5 | ***The Velvet Queen*** do 12.5 | Filmklassiekers ***A Clockwork Orange*** do 5.5 | Zuidelijk Film Festival vr 13.5, za 14.5 | Talkshow **Cinecitta Live** wo 25.5

UDEN
Filmhuis De Pul
Kapelstraat 13 | 0413-265091 | filmpul.com
The Duke do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 19.5 | ***Nobody Has to Know*** wo 11.5

UTRECHT
Hoogt on Tour
Filmzaal Bibliotheek Neude | Neude 11 | 030-2312216 | hoogt.nl
Premières ***Ali & Ava*** wo 12.5 | ***Eyimofe*** wo 19.5 | ***Feast*** wo 26.5 | ***Housewitz*** wo 5.5 | ***Myanmar Diaries*** wo 12.5 | De Strijders ***Bigger Than Us*** voorpremière + Q&A ma 10.5 | CineTopia ***Bewaren – of hoe te leven*** (Hof van Cartesius) vr 14.5 | Filmclub ***Eyimofe*** (Bieb Neude) di 18.5, wo 19.5 | CineMuziek ***White Riot*** (Parel van Zuilen) wo 19.5 | CineArt ***The Man Who Sold His Skin*** (De Nijverheid) wo 26.5
Louis Hartlooper Complex
Tolsteegbrug 1 | 030-2320452 | hartlooper.nl
Springhaver
Springweg 50 | 030-2313789 | springhaver.nl | Onderstaande films draaien in Louis Hartlooper of Springhaver
Premières ***Ali & Ava*** do 12.5 | ***Fabian*** do 12.5 | ***Housewitz*** do 5.5 | ***Ich bin dein Mensch*** do 5.5 | ***Mothering Sunday*** do 12.5 | ***Myanmar Diaries*** do 12.5 | ***Navalny*** do 5.5 | ***Nobody Has to Know*** do 5.5 | ***La place d'une autre*** do 5.5 | Special ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | Royal Ballet ***Het zwanenmeer*** do 19.5 | Movies that Matter ***Bigger Than Us*** ma 9.5 | Science & Fiction ***Shoplifters*** di 10.5 | ***Burn After Reading*** di 24.5 | Psychoanalyse & Film ***Viridiana*** wo 11.5

VEENDAM
Filmhuis vanBeresteyn
Museumplein 5a | 0598-317730 | vanberesteyn.nl
Bergen ma 9.5 | ***C'mon C'mon*** ma 30.5 | ***Dog*** ma 23.5 | ***Downton Abbey: A New Era*** di 31.5 | ***Grosse Freiheit*** ma 16.5

VEENENDAAL
Filmhuis Veenendaal
Spectrum | Kees Stipplein 72 | info: 06-53883412 | filmhuis-veenendaal.nl
a-ha: The Movie zo 29.5 | ***C'mon C'mon*** zo 15.5 | ***Drive My Car*** za 21.5 | ***Ich bin dein Mensch*** za 28.5 | ***Haute couture*** za 7.5 | ***The North Sea*** vr 13.5 | ***De schatten van de Krim*** zo 8.5 | ***Silence of the Tides*** za 14.5, zo 22.5

VENLO
Filmtheater De Nieuwe Scene
Nieuwstraat 13 | 077-3518183 | nieuwescene.nl
A Chiara vanaf do 12.5 | ***Ennio*** vanaf vr 20.5 | ***L'événement*** vr 6.5, zo 8.5, ma 9.5 | ***A Hero*** do 5.5, za 7.5, di 10.5, vr 13.5, ma 16.5, wo 18.5 | ***Ich bin dein Mensch*** vanaf do 5.5 | ***Mothering Sunday*** vanaf do 19.5 | ***The Northman*** vanaf vr 13.5 | ***One Second*** vanaf vr 20.5 | ***De schatten van de Krim*** vr 6.5, vr 13.5 | ***This Much I Know to Be True*** wo 11.5, zo 15.5 | ***Three Minutes – A Lengthening*** ma 9.5 | ***The Velvet Queen*** vr 6.5, di 10.5, vr 13.5, ma 16.5 | ***Venlo wie ut vruuger waas*** do 26.5 | ***Die Wannsee Konferenz*** vr 6.5, do 12.5, di 17.5

VLAARDINGEN
Filmtheater Het Zeepaard
Vue Vlaardingen | Veerplein 134E | hetzeepaard.nl
Elke do en zo | ***L'événement*** do 5.5, zo 8.5

VLISSINGEN
Cine City
Spuikomweg 1 | cinecity.nl
Premières ***Foodies*** vr 6.5 | ***Firestarter*** do 12.5 | ***Top Gun: Ma-***

FILMSTERREN

	Bor Beekman de Volkskrant	Berend Jan Bockting de Volkskrant	Joost Broeren-Huitenga Het Parool	Gerhard Busch VPRO Cinema	Elise van Dam Cine.nl	Belinda van de Graaf Trouw	Jaap-Harm de Jong Nederlands Dagblad	Remke de Lange Trouw	Maricke Nieuwdorp Algemeen Dagblad	Ronald Rovers De Filmkrant/Trouw	Gudo Tienhooven Algemeen Dagblad	Coen van Zwol NRC Handelsblad	*Gemiddeld (aantal)*
Adieu monsieur Haffman	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	*3,17 (3)*
Ali & Ava	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★	★★★½☆	*3,75 (4)*
Along the Way	★★★★★	★★★½☆	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	*3,38 (4)*
Babi Yar. Context	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	*4,13 (4)*
The Bad Guys	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	*3,50 (2)*
Captives	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	*3,00 (3)*
Downtown Abbey: A New Era	★★★★★	★★½☆☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	*3,25 (2)*
Elizabeth	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★½☆	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	*3,13 (4)*
Ennio	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	*3,50 (3)*
L'événement	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★☆	*4,29 (7)*
Fantastic Beasts: The Secrets of Dumblemore	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★½☆☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★½☆☆	*2,67 (3)*
I Am Zlatan	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★☆	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★½☆	*3,20 (5)*
Ich bin dein Mensch	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★☆	*3,63 (4)*
Love It Was Not	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	*3,33 (3)*
The Most Beautiful Boy In the World	★★★½☆	★★★★★	★★★½☆	★★★½☆	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	*3,25 (6)*
Mothering Sunday	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★½☆	★★½☆☆	*3,30 (5)*
Ninjababy	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★	★★★½☆	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	*3,63 (4)*
The Northman	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★☆	★★★★½	*4,00 (7)*
Les Olympiades	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★	★★★★☆	★★★½☆	★★★½☆	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★½☆	★★★★☆	*3,56 (9)*
La place d'une autre	★★★★★	★★★★★	★★½☆☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	*2,75 (2)*
Shabu	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★½☆	★★★★★	★★★½☆	*3,70 (5)*
The Sparks Brothers	★★★★★	★★★½☆	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★½☆	★★★★★	★★★½☆	*3,40 (5)*
The Unbearable Weight of Massive Talent	★★★★★	★★½☆☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★½☆	*3,38 (4)*
What Do We See When We Look At the Sky?	★★★★★	★★★½☆	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	★★★★★	*3,83 (3)*

★★★★★ is zeer goed | ★★★★☆ is goed | ★★★½☆ is redelijk | ★★½☆☆ is matig | ★☆☆☆☆ is slecht | ☆☆☆☆☆ is niet gezien

verick do 26.5 LHBTIQ+ *Fabian* do 12.5 | *Swan Song* zo 22.5 Arts in Cinema *Sunflowers* zo 15.5 | HorrorNight Marathon *Boys from County Hell* | *Moloch* | *Slumber Party Massacre* vr 13.5 | Royal Ballet *Het zwanenmeer* do 19.5 | Ladies Night *Marokkaanse bruiloft* wo 1.6

VOORSCHOTEN

Filmtheater Voorschoten
Prinses Marijkelaan 4 | 071-5612566 | filmtheatervoorschoten.nl
Drive My Car za 7.5, do 12.5, zo 15.5 | *A Hero* do 19.5, zo 22.5, wo 25.5 | *Love it Was Not* do 5.5 | *Ninjababy* do 26.5, za 28.5, zo 29.5 | *One Second* zo 8.5, za 14.5, wo 18.5 | Charlie Chaplin *City Lights* + inleiding vr 6.5 | *Modern Times* + inleiding vr 13.5 | *The Great Dictator* + inleiding vr 20.5 | *Monsieur Verdoux* + inleiding vr 27.5 | Jeugd *De piraten van hiernaast 2* do 5.5 t/m zo 8.5, wo 11.5, za 14.5 | *Hitler heeft mijn roze konijn gestolen* do 5.5 | *De Bad Guys* (2D) vr 6.5, wo 11.5, zo 15.5, zo 22.5, do 26.5, zo 29.5 | *De Bad Guys* (3D) za 7.5, za 14.5, wo 18.5, wo 25.5, za 28.5, wo 1.6

WAALWIJK

Filmtheater De Leest
Vredesplein 12 | 0416-337746 | deleest.nl
a-ha: The Movie wo 25.5, do 26.5 | *The Batman* za 7.5, zo 8.5 | *Elizabeth* wo 11.5, do 12.5 | *L'événement* di 17.5 | *Grosse Freiheit* di 10.5 | *Les Olympiades* di 24.5 | Filmclub di 17.5 | Jeugd *De Drekkies* vr 6.5, za 7.5, zo 8.5 | *Paashaas academie* vr 6.5, za 7.5, zo 8.5 | *Waar is Anne Frank* vr 6.5

WAGENINGEN

Filmhuis Movie W
Wilhelminaweg 3A | moview.nl
L'événement vr 13.5 | *Love it Was Not* zo 8.5 | *Navalny* do 5.5, za 7.5, wo 11.5 | *Nobody Has to Know* vr 6.5, di 10.5, do 12.5, za 14.5, wo 18.5 | *Notes from Brussels* do 19.5, di 24.5 | *Silence of the Tides* zo 29.5 | Movies that Matter *Bigger Than Us* di 17.5 | Nature on Tour *Sounds of the South* vr 20.5, zo 22.5, do 26.5, za 28.5 | Studium Generale *Metropolis* zo 15.5

WEESP

City of Wesopa
Herengracht 23 | 0294-458093 | wesopa.nl
Belfast do 12.5 | *C'Mon C'Mon* do 26.5 | *The Duke* do 5.5 | *Madres paralelas* do 19.5 | Jeugd *Maya en het gouden ei* zo 8.5

WINTERSWIJK

Filmhuis Winterswijk
Meddosestraat 4-8 | 054-35 21515 | filmhuiswinterswijk.nl
Belfast di 31.5 | *Hytti nro. 6* di 24.5 | *The Man Who Sold His Skin* di 10.5 | *The Worst Person in the World* di 17.5

WOERDEN

AnnexCinema
Rosmolenlaan 1 | 0348-436510 | annexcinema.nl
Doctor Strange in the Multiverse of Madness | *Operation Mincemeat* | Premières *Foodies* do 12.5 | *Top Gun: Maverick* do 26.5 | Royal Ballet *Het zwanenmeer* do 19.5

IJMUIDEN

Filmtheater Velsen
Groeneweg 71 | 0900-1505 | filmtheatervelsen.nl
Babi Yar. Context zo 22.5 | *Downton Abbey: A New Era* za 28.5, zo 29.5, di 31.5 | *I Am Zlatan* za 7.5, zo 8.5, zo 15.5 | *Louis* za 14.5 | *Navalny* zo 8.5, za 14.5 | *Three Minutes – A Lengthening* zo 8.5

ZAANDAM

Filmtheater De Fabriek
Jan Sijbrandsteeg 12 | 075-6311993 | de-fabriek.nl
Premières *a-ha: The Movie* vr 6.5 | *Ali & Ava* do 12.5 | *The Capote Tapes* do 26.5 | *Eyimofe* do 19.5 | *France* do 19.5 | *Housewitz* do 5.5 | *Ich bin dein Mensch* do 5.5 | *Mothering Sunday* do 12.5 | *Nobody Has to Know* do 5.5 | *Operation Mincemeat* do 19.5 | Special *This Much I Know to Be True* wo 11.5, zo 15.5 | FilmFanDag *El buen patrón* | *Lunana* | *Operation Mincemeat* za 7.5 | 50+ *Ali & Ava* do 26.5 | *Downton Abbey: A New Era* do 12.5 | *Love it Was Not* do 5.5 | *Mothering Sunday* do 19.5 | De Leesfabriek *The Saint of the Impossible* wo 25.5 | Royal Ballet *Het zwanenmeer* do 19.5

ZALTBOMMEL

Filmtheater Cinemaarten
Theater de Poorterij | Nieuwstraat 2 | cinemaarten.nl
The Hand of God di 24.5 | *Minyan* di 17.5 | *Nightmare Alley* di 31.5 | *The Power of the Dog* di 10.5

ZEIST

Hotel Theater FIGI
Het Rond 2 | 030-6927400 | figi.nl/bioscoop

ZEVENAAR

Filmhuis Zevenaar
Kerkstraat 27 | 0316-344250 | filmhuiszevenaar.nl
Apples za 7.5, di 10.5 | *The Duke* zo 8.5, ma 9.5, zo 15.5, wo 18.5 | *Herself* vr 6.5, zo 8.5, di 10.5 | *Madres paralelas* zo 8.5, di 10.5 | *Ninjababy* vr 6.5, zo 8.5, ma 9.5, wo 11.5, vr 13.5, di 17.5 | *Silence of the Tides* za 7.5, di 10.5 | *This Much I Know to Be True* wo 11.5, zo 15.5 | *Waar is Anne Frank* do 5.5 | Premières *Adieu monsieur Haffmann* do 5.5 | *Ali & Ava* do 12.5 | *Ich bin dein Mensch* do 5.5 | *Mothering Sunday* do 12.5 | *Nobody Has to Know* do 5.5 | Arts in Cinema *Sunflowers* do 12.5, di 17.5 | Nature on Tour *Nederland onder water* | *Sounds of the South* do 12.5, za 14.5, di 17.5

ZIERIKZEE

FiZi
Kerkhof 3 | 0111-410202 | fizi.nl
Adieu monsieur Haffmann vr 6.5 | *Belfast* zo 22.5 | *Costa!!* za 28.5 | *Downton Abbey: A New Era* zo 29.5 | *The Duke* do 5.5, vr 13.5 | *Fantastic Beasts: The Secrets of Dumbledore* zo 15.5, za 21.5 | *Foodies* vanaf 24.5 | *Ich bin dein Mensch* vr 20.5, ma 23.5 | *The Lost City* za 14.5, ma 16.5, za 21.5 | *Louis* za 14.5, vr 20.5 | *The Man with the Answers* zo 8.5 | *Red Rocket* za 7.5 | *The Velvet Queen* vr 6.5 Film by the Sea *A Chiara* wo 11.5 | *El buen patrón* di 31.5 | *L'événement* ma 9.5 | *Illusions perdues* di 24.5 | *Lunana* di 17.5 | *Madres paralelas* vr 13.5 | *Mothering Sunday* di 10.5, vr 27.5 | *Nobody Has to Know* di 17.5, wo 18.5 | Royal Ballet *Het zwanenmeer* do 19.5 | Jeugd *2 kleine kleutertjes* zo 22.5, wo 1.6 | *De avonturen van Pil* zo 8.5 | *De bad guys* zo 29.5 | *Clifford de grote rode hond* zo 15.5 | *De Drekkies* vr 6.5, wo 25.5 | *Sing 2* (NL) za 7.5 | *Sonic 2* (NL) do 5.5, wo 11.5, wo 18.5

ZOETERMEER

Filmhuis Cameo
Theaterplein 10 | filmhuiscameo.nl
Ballad of a White Cow di 24.5 | *Benedetta* di 10.5 | *El buen patrón* di 17.5 | *Flee* zo 29.5 | *Hytti nro. 6* di 31.5

ZUTPHEN

Filmtheater Luxor
Houtmarkt 64 | 0575-513750 | luxorzutphen.nl
Adieu monsieur Haffmann do 19.5 t/m za 21.5, ma 23.5, di 24.5 | *The Capote Tapes* do 26.5, zo 29.5, di 31.5 | *Captives* do 12 t/m za 14.5, di 17.5 | *Drive My Car* zo 8.5, di 10.5, di 17.5 | *L'événement* do 5.5 t/m zo 8.5 | *Eyimofe* do 19.5 t/m za 21.5, ma 23.4, wo 25.5 | *Fabian* zo 22.5, wo 25.5 | *France* do 26.5 t/m zo 29.5, di 31.5 | *Housewitz* do 5.5 t/m za 7.5, ma 9.5 | *Ich bin dein Mensch* do 5.5 t/m zo 8.5, di 10.5, wo 11.5, vr 13.5, za 14.5, ma 16.5 | *Nobody Has to Know* do 12.5 t/m za 14.5, ma 16.5 | *Les Olympiades* vr 6.5, za 7.5, ma 9.5 | *La place d'une autre* do 12.5 t/m zo 15.5, wo 18.5, vr 20.5, zo 22.5 | *Red Rocket* do 26.5 t/m za 28.5, wo 1.6 | *The Saint of the Impossible* do 19.5, za 21.5, vr 27.5, za 28.5, ma 30.5 | *Swan Song* do 19.5 t/m zo 22.5, di 24.5 | *This Much I Know to Be True* wo 11.5, zo 15.5 | *What Do We See When We Look at the Sky?* do 12.5, zo 15.5, wo 18.5 | Lezing Female Gaze za 14.5 | Jeugd *De avonturen van Pil* zo 15.5, zo 29.5 | *Hitler heeft mijn roze konijn gestolen* zo 8.5, zo 22.5

ZWOLLE

Filmtheater Fraterhuis
Blijmarkt 25 | filmtheaterfraterhuis.nl
Premières *Ali & Ava* do 12.5 | *Fabian* do 12.5 | *France* do 19.5 | *Ich bin dein Mensch* do 5.5 | *Illusions perdues* do 26.5 | *Leave No Traces* do 26.5 | *Lunana* do 26.5 | *Mothering Sunday* do 12.5 | *Nobody Has to Know* do 5.5 | *Les Olympiades* do 5.5 | *Operation Mincemeat* do 19.5 | *La place d'une autre* do 5.5 | Special *This Much I Know to Be True* wo 11.5, zo 15.5 | Arts in Cinema *Sunflowers* za 14.5, ma 16.5, wo 18.5

LEZERSACTIES MEI

CAPTAIN NOVA

Captain Nova presenteert een klassiek scifi-verhaal over tijdreizen met een torenhoge inzet. Twee kinderen moeten namelijk de planeet van haar ondergang redden. 'Zo geeft deze Nederlandse familiefilm de macht over de toekomst aan diegenen aan wie ze toebehoort', aldus Roosje van der Kamp in *de Filmkrant* #441. 'In zijn eerste bioscoopfilm benadert regisseur Trouwborst het sciencefictiongenre met een bijna kinderlijke fantasie.'

Gusto Entertainment stelt vijf exemplaren ter beschikking.

MINARI

'*Minari* komt tot leven door het uitzonderlijke acteerwerk. Het is dan ook niet verwonderlijk dat bij de vele nominaties en prijzen die de film binnensleepte, het acteerwerk het meest werd beloond – inclusief de Oscar in de categorie beste vrouwelijke bijrol voor Yuh-Jung Youn', stelde Manon Portos Minetti in *de Filmkrant* #438. Dat de film autobiografisch is, laat zich duidelijk voelen. Regisseur Lee Isaac was zelf zeven jaar oud toen zijn familie uit Zuid-Korea naar Arkansas verhuisde. 'De titel van *Minari* verwijst naar de gelijknamige plant, ook bekend als Japanse peterselie, een extreem krachtig kruid. Die veerkrachtigheid toont ook de familie die in de film centraal staat.'

September Film stelt vijf exemplaren ter beschikking.

KOM HIER DAT IK U KUS

Met *Kom hier dat ik u kus*, naar de roman van Griet Op de Beeck, bewijzen regisseurs Sabine Lubber Bakker en Niels van Koevorden opnieuw hoe feilloos ze underdogs in hun persoonlijke gevecht aanvoelen, schreef Alexander Zwart in *de Filmkrant* #433. 'Hun personages zijn geen slachtoffers maar medemensen die schaduwboksen tegen het plafond, in een poging door de benauwenis heen te breken. Voor even is het helder hoe we patronen tegen wil en dank in stand houden en hoe moeilijk het gevecht is. We willen wel anders, maar we weten niet hoe.'

September Film stelt vijf exemplaren ter beschikking.

DE OPENBARING

In de zwart-komische corona-thriller *De openbaring* trekt een zoon (Victor Löw) bij zijn moeder (Leny Breederveld) in om haar tegen corona te beschermen, maar de vrouw heeft misschien meer van hem te vrezen. 'Opnieuw blijkt dat de genrefilm zich uitstekend leent voor wonderlijke en kritische blikken op de samenleving', schrijft Omar Larabi in zijn recensie (zie pagina 32).

Film Events en Make Way Films stellen vijf sweaters ter beschikking.

eye
KINO
UKRAÏNA
Eye Filmmuseum
Films, talks & events
8 – 26 mei 2022
KINO
UKRAÏNA
Yulia Solntseva in Zemlya (SU 1930)
von Oleksandr Dovzjenko
ALLEN & OVERY
VRIENDENLOTERIJ

a film by
tim leyendekker
FEAST
"Nieuwsgierige film over gruwelijke Groninger hiv-zaak" ★★★★ – Trouw
"A controversial essay on viruses that both Cronenberg and Sontag would be proud of" – Variety
vanaf 26 mei in de bioscoop en op picl.nl

Onbeperkt naar goeie films vanaf € 17⁵⁰ per maand
Cineville
1988

Boeken

SLACHTSTRAAT 5

DINGEN GAAN ZOALS ZE GAAN

Zoals de Lokhorsten en de Lichtenbergers elkaar in vijftiende-eeuws Utrecht naar het leven stonden over de opvolging van de bisschop, zo woedde er de afgelopen decennia een jarenlange richtingenstrijd over de toekomst van Neerlands eerste gesubsidieerde filmhuis ’t Hoogt. Dat krijgt nu een tweede leven als filmtheater Slachtstraat.

DOOR KARIN WOLFS

Dat *Slachtstraat 5* klinkt als de titel van de zoveelste sequel van een serie slasherfilms, is een mooi toeval waar schrijvers (en filmers) wel raad mee weten. Auteur Lex Veerkamp adopteerde het adres van het nieuwe, net geopende Utrechtse filmtheater Slachtstraat dan ook dankbaar als titel voor zijn boekje over de bewogen geschiedenis van het pand. Dat verrees ooit in de Utrechtse slachterswijk Bloedkuyl, om vanaf 1973 naam te maken als Cultureel Centrum ’t Hoogt, naar het straatje om de hoek, met het eerste gesubsidieerde filmhuis van Nederland.

Dat filmhuis was onderdeel van een groter geheel: behalve film bood ’t Hoogt onderdak aan theater, muziek, een expositieruimte en eethuis. Een alternatieve, vernieuwende kweekvijver voor experiment en kwaliteit, ongeacht publiek. Bakermat van het Nederlands Film Festival en het internationaal toonaangevende Holland Animation Film Festival. Aan de wieg ervan stond Huub Bals, ook de grondlegger van het International Film Festival Rotterdam. ’t Hoogt zou de artistieke films vertonen die het commerciële bedrijf links liet liggen.

Door inkomstengebrek en bezuinigingen staan van het cultureel centrum in 1991 echter enkel het filmtheater en café nog op poten. Eind 2018 moet ’t Hoogt ook als filmvertoner uit het pand; sindsdien leidt het een zwervend bestaan. De ironie wil dat filmmaker Jos Stelling, die ’t Hoogt nu reanimeert tot filmtheater Slachtstraat, destijds een actieve rol speelde in de teloorgang ervan. Daarover verderop meer.

ABSURDE DETAILS

Hoewel gezien de bewogen geschiedenis een slasher als titel voor de geschiedschrijving van ’t Hoogt niet had misstaan, dacht Veerkamp aan iets anders. De filmtitel die het dichtst bij Slachtstraat 5 in de buurt komt is namelijk het befaamde *Slaughterhouse-Five* (George Roy Hill, 1972), gebaseerd op de novelle van de Amerikaanse schrijver Kurt Vonnegut. Die werd zelf als krijgsgevangene tijdens WOII in een slachthuis in Dresden tewerkgesteld, ten tijde van het desastreuse bombardement van die stad door de gealliëerden, waarover zijn zwartkomische boek en de daarop gebaseerde fantastische film grotendeels gaan.

Veerkamp koos de openingswoorden van Vonneguts boek – ‘Dit is allemaal min of meer waargebeurd’ – als ondertitel voor zijn boekje over het herdoopte ’t Hoogt, om net als Vonnegut een relativerende toon aan te slaan dat als leitmotiv door de hoofdstukken trekt: ‘Dingen gaan zoals ze gaan. Niet altijd doordacht, niet altijd met een moraal. Zo gaat dat.’ Beschrijven en documenteren is de taak die Veerkamp zich heeft gesteld. Hij geeft daarbij blijk van een Vonnegutse smaak voor soms sappige, soms absurde details, die niet per se in verband met elkaar hoeven te staan, maar in het grotere geheel toch een zekere betekenis krijgen.

LOBBY-OORLOG

Belangrijkste voorbeeld van ‘hoe dat gaat’ in *Slachtstraat 5* is de sfeer die in het eerste hoofdstuk wordt gezet, over de twisten ten tijde van de bouw van het Vleeshuis in 1433. Twee rivaliserende groepen Utrechters – de Lokhorsten en de Lichtenbergers – stonden elkaar destijds naar het leven over de opvolging van de toenmalige bisschop. Die roerige geschiedenis krijgt een echo in latere hoofdstukken, in de richtingenstrijd en lobby-oorlog tussen de langstzittende ’t Hoogt-directeur Henk Camping (van 1983 tot 2012) en filmmaker Jos Stelling, die de (ongesubsidieerde) concurerende Utrechtse filmtheaters Springhaver en Louis Hartlooper Complex runt en in 1981 vanuit de zolder van ’t Hoogt de Nederlandse Filmdagen op poten zette.

Terwijl Camping bij de gemeente lobbyt voor uitbreiding van ’t Hoogt tot een artplex op een nieuwe locatie, ziet Stelling dat als een bedreiging voor zijn filmtheaters, waarna mede dankzij zijn tegenlobby de door Bals gedroomde ‘Kathedraal voor de Cinema’ met slechts één stem tegen het pleit verliest. Dramatische ontwikkelingen die op z’n smalst terug lijken te voeren op een incompatibilité des humeurs en kinderachtig mannetjesputtergedrag, onder meer over het wel of niet mogen ophangen van een filmaffiche door Stelling in ’t Hoogt.

Zoals dat gaat, schrijven de winnaars van de twisten nu de geschiedenis van het tot Slachtstraat hernoemde filmtheater: het boekje verschijnt in een reeks uitgegeven door het Louis Hartlooper Complex. In het colofon vermeldt Veerkamp niet dat hij deel uitmaakt van Stellings herenclub. Dat is geen ramp: iedereen komt netjes aan het woord, maar de meeste aandacht gaat in de laatste hoofdstukken toch naar opdrachtgever Stelling. Want zo gaat dat. Of, zoals Veerkamp het verwoordt: ‘Wie het laatst slacht, slacht het best.’

SLACHTSTRAAT 5, EEN MIN OF MEER WAARGEBEURD VERHAAL LEX VEERKAMP | 2022, LOUIS HARTLOOPER COMPLEX, UTRECHT | 64 PAGINA’S | €12,50

Filmjaarboek 2021/2022

Alle bioscoopfilms van 2021

In het **Filmjaarboek 2021/2022** vindt u beschrijvingen en uitgebreide credits van alle bioscoopfilms die in 2021 in Nederland zijn uitgebracht.

In dit Filmjaarboek staan ook vijf artikelen: het coronadossier door **Nico van den Berg**, de Auteur van het Jaar Jane Campion door **Floortje Smit**, het Jaaroverzicht van **Karin Wolfs**, een overzicht van Nederlandse en Indonesische films over de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (1945-49) door **Hans Beerekamp** en een artikel over musicals en muziekfilms die in 2021 zijn verschenen, door **Belinda van de Graaf**.

EXCLUSIEVE LEZERSAANBIEDING

Gedurende de maand mei kunnen lezers van *de Filmkrant* het **Filmjaarboek 2021/2022 met korting aanschaffen** voor € 25,- inclusief verzendkosten.

Bestel via e-mail: **info@filmkrant.nl**

Een onmisbare bron van informatie voor iedere filmliefhebber, zowel professioneel als thuis te gebruiken

Amsterdam University Press

Thuiskijken

TOKYO VICE

HOE JE MET STIJL VOORBIJ DE CLICHÉS KUNT KIJKEN

In de noir-serie *Tokyo Vice* duikt een Amerikaanse onderzoeksjournalist in de misdaadpraktijken van de yakuza. In handen van de ene regisseur wordt het een met sfeer en gevoel doordrenkt epos, maar bij andere makers is het niets meer dan degelijke televisie. De reeks is zo onbedoeld een masterclass in filmstijl.

DOOR HUGO EMMERZAEL

Een leuk onderzoek voor de thuiskijker die met eigen ogen wil zien hoe belangrijk de stijl van een individuele regisseur echt is: vergelijk de eerste aflevering van *Tokyo Vice* op HBO Max met de daaropvolgende afleveringen en ervaar het verschil in kwaliteit.

De aftrap van deze nieuwe noir-serie, losjes gebaseerd op het leven van de Amerikaanse journalist Jake Adelstein die voor een toonaangevende Japanse krant in Tokio werkte, is geregisseerd door Michael Mann. In de jaren tachtig schreef deze regisseur al televisiegeschiedenis met de hitserie *Miami Vice*. Zijn gelijknamige filmremake uit 2006 is nog steeds een van de grote films van de 21ste eeuw: een broeierige, onstuimige, emotionele wervelwind van een film waarin elke pixel, elk shot en elke schnitt doordrenkt is met gevoel.

PATHOS

Diezelfde toewijding aan stijl zie je terug in de pilot van *Tokyo Vice*. Slimme trucs in de cameravoering, gespannen verhoudingen in het beeld en bewust spel met de scherpte en diepte van de shots: alles draagt bij aan het gevoel dat je wordt meegevoerd in de obsessieve persoonlijkheid van Adelstein (Ansel Elgort), die aan het begin van de aflevering gehuld in een kogelvrij vest een onheilspellende yakazu-meeting in wandelt. Zonder te veel te verklappen springt de aflevering enkele jaren terug in de tijd, om te laten zien hoe deze Amerikaanse knul überhaupt zo diep heeft weten door te dringen in de Japanse cultuur.

De aflevering voelt rusteloos en urgent, alsof alles een zaak op leven en dood is. Ook de strenge toelatingstoets in het sollicitatieproces bij de fictieve Japanse krant *Meicho Shimbun* is zenuwslopend. Om het daaropvolgende euforische moment wanneer Jake wordt aangenomen kracht bij te zetten, sleept Mann je mee door nachtelijk Tokio.

Kijk daarna naar de volgende afleveringen, geregisseerd door onbekender televisietalent als Josef Kubota Wladyka (*Narcos*), de opkomende Japanse regisseur Hikari (*37 Seconds*) en serieveteraan Alan Poul (*Six Feet Under*, *The Newsroom*), en je ziet wat je inmiddels van de semi-prestigieuze middelmaat van streamingdiensten kunt verwachten. De typische decoupage van shots met een sterke nadruk op medium close-ups domineren ineens weer het beeld. Personages voeren in generieke shots hun dialoog op om de plot alleen op verhalend niveau voort te stuwen. Dit is conventionele televisie, waarin bijna alle spanning en pathos uit de stijl is gewrongen. Geen enkel sfeershot van een neon-bord uit Tokio kan daar dan nog tegen opboksen.

Wat overigens niet wil zeggen dat *Tokyo Vice* na de pilot een slechte serie wordt. Het wordt gewoon harder werken om de stukjes goud eruit te delven. Die zitten ook niet zozeer in het script, dat wat rommelig en gekunsteld in elkaar zit, maar eerder in de kleine observaties. Vooral de manier waarop Adelstein stuit op eigenaardigheden van de Japanse cultuur zijn fascinerend. Bijvoorbeeld hoe hij met een yakuza-lid twist over welke boyband beter is: Backstreet Boys of NSYNC. Waar de serie hier naar hint is hoe populaire Amerikaanse cultuur in Japan een heel eigen leven leidt en dat Jake nog lang niet alles begrijpt van het land dat hij voor zijn werk bestudeert.

ALFAMANNEN

Op zijn best heeft *Tokyo Vice* dezelfde geglobaliseerde lens als Manns *Miami Vice*-film en *Blackhat* (2015). Je voelt dan dat de serie voorbij de clichébeelden van Japan weet te kijken en iets oprechts wil aankaarten over de cultuurverschillen die onvermijdelijk ontstaan wanneer Adelstein als onderzoeksjournalist in het horzelnest van de yakuza begint te prikken.

Ansel Elgort is de afgelopen jaren meerdere keren beschuldigd van seksueel misbruik, wat zijn prominente rol in deze serie in een ander daglicht zet. En toch past hij, wellicht onbedoeld, als hoofdpersonage van *Tokyo Vice*, omdat je Adelstein helemaal niet hoeft te mogen. Hij is het type obsessieve streber die alles opzij kan zetten voor zijn carrière. Dat zijn humanitaire werk als journalist ook zijn eigen ego dient komt heel duidelijk naar voren. In die zin is hij een soort beta-variant op de alfamannen die met hun getroubleerde ego's het morele kompas van de films van Michael Mann bepalen. Daarom is het zo jammer dat Manns stempel niet stevig genoeg op *Tokyo Vice* is gedrukt, want juist in de beeldvoering kun je goed spelen met de problematische positie die het hoofdpersonage in zijn eigen verhaal inneemt.

TOKYO VICE VERENIGDE STATEN/JAPAN, 2022 | REGIE MICHAEL MANN, JOSEF KUBOTA WLADYKA, HIKARI, ALAN POUL | MET ANSEL ELGORT, KEN WATANABE, RACHEL KELLER | 8X50 MINUTEN | DISTRIBUTIE HBO MAX (VOD) | NU TE ZIEN

ONE PERFECT SHOT

LETTERLIJK: SLECHTS ÉÉN PERFECT SHOT IN DE HELE SERIE

HEAT

In een nieuwe televisiereeks van HBO Max tonen filmmakers het favoriete shot uit hun oeuvre. Alleen Michael Mann, wiens aflevering over *Heat* (1995) het slotstuk vormt van het zesluik, trakteert de kijker op een wezenlijk kritische analyse.

DOOR OMAR LARABI

Zes filmmakers krijgen in *One Perfect Shot* de gelegenheid om – zoals presentator en filmmaker Ava DuVernay (*Selma*, 2014) plechtig aankondigt – een "overdonderend shot" uit een van hun "baanbrekende films" te laten zien. Die shots zijn vervolgens in de computer met 3D-effecten gereconstrueerd en worden in de studio geprojecteerd op een dynamisch greenscreen, zodat de filmmakers midden in hun eigen creaties kunnen staan en erover kunnen vertellen. De serie is geïnspireerd door het gelijknamige Twitteraccount waar dagelijks dat ene perfecte shot uit die bijkans perfecte film aan de buitenwereld wordt gepresenteerd.

FRAUDEUR

Streamingdienst HBO Max belooft met *One Perfect Shot* diepe inzichten in "iconische filmmomenten" maar op Michael Mann na – daarover zo meer – zijn de deelnemers nu niet bepaald de filmmaestro's die je in zo'n reeks zou verwachten. In de eerste aflevering vertelt Patty Jenkins trots over haar perfecte shot in een scène uit *Wonder Woman* (2017). Te zien is hoe de superheld (gespeeld door Gal Gadot) een uitgestorven en verschroeid niemandsland doorkruist terwijl ze vastberaden in de camera kijkt. Als Jenkins vervolgens uitlegt hoeveel CGI er aan dit shot te pas komt, rijst de vraag: is dit wel een voorbeeld van innovatieve cinematografie?

Voor de tweede aflevering heeft DuVernay Aaron Sorkin uitgenodigd, die vooral geroemd wordt om zijn scenario's (*The West Wing*, 1999-2006) en pas recent is begonnen met regisseren. Hij wil graag zijn favoriete shot uit *The Trial of the Chicago 7* (2020) uitlichten. Ook dat is zo'n film die niet per se bekend staat als visueel vernuftig. Sorkin bekent dan ook dat hij "een fraudeur" is, omdat hij de neiging heeft vanuit zijn ervaring als scriptschrijver "meer te horen" dan te zien. Saillant is dan ook dat Sorkins shot vooral een kwestie blijkt van rommelen in de postproductie.

The Trial of the Chicago 7 draait om demonstraties tijdens de Democratische Conventie in Chicago in 1968 en Sorkin legt voor de camera uit hoe zijn team slechts 120 figuranten kon betalen en hoe ze die nadien met effecten dupliceerden. Het shot zelf, waar Sorkin op een gegeven moment doorheen struint, ziet er echter knullig en gekunsteld uit.

Tijdens het kijken naar *One Perfect Shot* dwaalt je geest zo gaandeweg af naar werkelijk overdonderend filmwerk uit de recente Amerikaanse filmgeschiedenis, zoals de geprononceerde stijl van Barry Jenkins in *Moonlight* (2016) of de gestileerde symmetrie in Wes Andersons *The French Dispatch* (2021).

MAGIC HOUR

Filmmaker en actrice Kasi Lemmons (*Harriet*, 2019) blaast in de derde aflevering de loftrompet over filmen tijdens het zogeheten *magic hour* – het moment in de dag wanneer de zon net opkomt of ondergaat. Dat levert wel een interessante anekdote op: als filmmaker heb je soms slechts luttele minuten om je slag te slaan. Deze observatie zal bij cinefielen allicht herinneringen oproepen aan *Days of Heaven* (1978) van Terrence Malick, een film die vrijwel uitsluitend werd gefilmd tijdens dat magische uur. En een film die een aaneenschakeling is van perfecte shots. Had Malick niet een aflevering willen maken?

Want ook de filmmakers uit de vierde en vijfde aflevering – Malcolm D. Lee (*Girls Trip*, 2017) en John M. Chu (*Crazy Rich Asians*, 2018) – stellen teleur. Het feest begint pas bij de slotaflevering die in het teken staat van Michael Manns *Heat* (1995), het epische kat-en-muisspel tussen een bankovervaller (Robert De Niro) en een politieagent (Al Pacino). Mann etaleert zich als een kunstenaar die ook daadwerkelijk de moeite neemt om uit te leggen hoe hij werkt en waar zijn liefde voor het lyrische vandaan komt. Manns favoriete shot is afkomstig uit de mislukte roofoverval in downtown Los Angeles ergens halverwege de film. Een actiescène waarin we acteur Val Kilmer tijdens een shoot-out vol adrenaline met een machinegeweer zien zwaaien.

Mann – die zijn roeping om filmmaker te worden omschrijft als een "seculiere openbaring" – vertelt bevlogen hoe "rauwe emoties in dienst van het verhaal staan" en hoe *Heat* niet draait om één maar om twee protagonisten – je leeft mee met de agent én de overvaller. Het is spijtig dat *One Perfect Shot* pas aan het einde van de reeks doet wat het belooft: de kijker enthousiasmeren over film en iets leren over het filmmétier. Misschien was het raadzamer om alle afleveringen aan Mann te wijden.

Voor wie naar meer Mann en *Heat* snakt: een documentaire over het maken van de film staat integraal (en gratis) op YouTube.

ONE PERFECT SHOT VERENIGDE STATEN, 2022 | REGIE C. FITZ | MET AVA DUVERNAY, MICHAEL MANN, PATTY JENKINS | 6X25 MINUTEN | DISTRIBUTEUR HBO MAX (VOD) | NU TE ZIEN

THE BUBBLE

Tandeloze satire op monsterfilms in coronatijd

De ijdelheid van Hollywood en de absurditeit van de covid-pandemie worden op de hak genomen in *The Bubble*. Nieuwe of grappige inzichten brengt de veel te lang dooremmerende Netflix-komedie niet.

In de komedies die Judd Apatow produceert, schrijft en soms ook regisseert zitten altijd een paar beeldgrappen en running gags die plat op hun bek vallen van pure onleukheid. In succesnummers als *The 40 Year Old Virgin* (2005), *Knocked Up* (2007) en *This is 40* (2012) compenseerde Apatow die blindgangers door de scabreuze grappen over ongemakkelijke seks en lichaamssappen in te bedden in warmbloedige verhalen over onzekere personages die worstelen met het volwassen worden. Die ontwapenende Apatow-humaniteit ontbreekt geheel in *The Bubble*, een houterige Hollywoodsatire die bevolkt wordt door egocentrische karikaturen.

Karen Gillan is nog het minst onsympathiek als een weifelende actrice die de monsterfilmserie *Cliff Beasts* bij deel vijf verliet en nu met tegenzin terugkeert voor een zesde aflevering. Voor de opnames is in verband met de covidpandemie een bubbel gecreëerd op een Engels landgoed, die ze deelt met een zelfingenomen actieveteraan (David Duchovny) en diens egomane ex-echtgenote (Leslie Mann). Pedro Pascal is bij vlagen leuk als een Johnny Depp/Nicolas Cage-achtige ster die op de verplichte quarantaine reageert als een ongericht projectiel. Iris Apatow (dochter van) speelt een populaire TikTok-influencer zonder acteerervaring, die cast en crew meesleept in een reeks complexe dansnummers die op zich best aardig zijn, maar weinig toevoegen aan het verhaal. Apatows natuurlijke neiging om zijpaden te bewandelen levert in *The Bubble* voornamelijk tijdoverschrijding op: er had makkelijk drie kwartier uit gekund.

Aanleiding voor *The Bubble* waren de productieperikelen rond de zesde *Jurassic Park*-film. In juli 2020 was dit een een van de eerste filmproducties die de door covid stopgezette werkzaamheden probeerde te hervatten, door acteurs en crew te laten werken in een coronavrije bubbel. Apatow werd kennelijk getriggerd door de ijdelheid en wereldvreemdheid van filmmakers die het voltooien van de zoveelste dinosaurusthriller belangrijker vonden dan een zich voltrekkende wereldramp.

Hoe terecht die observatie ook moge zijn, voor een geslaagde satire is meer nodig dan voorspelbare schimpscheuten over verwende en verwaande filmmakers. Het covid-ongemak van quarantaines, zoombesprekingen en elleboogbegroetingen is daarnaast uitgewerkt in sleetse beeldgrapjes. Evenmin vernieuwend, maar wel geslaagd zijn eigenlijk alleen de scènes waarin het acteren voor een green screen in een ander perspectief wordt gezet door het afwisselend weglaten en toevoegen van special effects.

FRITZ DE JONG

THE BUBBLE VERENIGDE STATEN, 2022 | REGIE JUDD APATOW | MET KAREN GILLAN, IRIS APATOW | 126 MINUTEN | DISTRIBUTIE NETFLIX (VOD) | NU TE ZIEN

THE BUBBLE

PACHINKO

PACHINKO

Een volk dat altijd bezet was

In slechts acht afleveringen en door de lens van één familie schetst *Pachinko* de ellendige twintigste eeuw van het Koreaanse volk.

"Wanneer houdt dit lijden ooit op?", vraagt een vrouwenstem ergens in de eerste aflevering van de groots opgezette serie *Pachinko*. Het is 1915, Japan heeft Korea inmiddels vijf jaar bezet, zuigt het land leeg en onderdrukt de bevolking. Al zien de Japanners het heel anders. "We zegenen deze idioten met onze vooruitgang, onze scholen, ons onderwijs", zegt een Japanse agent. "En wat krijgen we ervoor terug? We krijgen leugens in ons gezicht gespuugd."

Pachinko, gebaseerd op de bestseller van Min Jin Lee, neemt de kijker vervolgens via de levens van één Koreaanse familie mee door de twintigste eeuw. Van het koloniale Korea naar Tokyo en New York in 1989, waar de kleinzoon van de familie aast op een vastgoeddeal die hem schatrijk moet maken. In acht afleveringen schiet de serie kriskras door de tijd waardoor je als kijker een waaier aan saillante gebeurtenissen voorbij ziet trekken.

Het lijden waar de vrouw in de eerste aflevering naar verwijst, is in magische termen een vloek die wel of niet op de familie zou rusten. Zo zou een van de familieleden al drie kinderen voor het eerste levensjaar hebben verloren. In niet-magische termen verwijst die vloek naar de onderdrukking van het Koreaanse volk door Japan en de tweederangs burgers die ze werden door Japans toedoen. Net als schrijfster Min Jin Lee zijn de twee regisseurs van de serie, Justin Chon (*Blue Bayou*) en Kogonada (*After Yang*), Amerikanen van Koreaanse komaf. De roman en deze serie zijn in zekere zin een vorm van historische genoegdoening en erkenning van een volk dat door die onderdrukking vrijwel onzichtbaar door de twintigste eeuw schuifelde. Weggedrukt door de Japanse bezetting van 1910 tot aan de Tweede Wereldoorlog. In 1950 viel Noord-Korea het zuiden binnen, waarna de Amerikanen hun oorlog tegen het communisme daar voortzetten en er tot op de dag van vandaag een militaire aanwezigheid hebben.

Pachinko is een grootse, epische serie. Filmisch conventioneel, maar met een uitstekende verteltechniek. Juist door het prisma van één familie te nemen, blijft het verhaal dichtbij terwijl de reikwijdte van de vertelling enorm is.

RONALD ROVERS

PACHINKO VERENIGDE STATEN/ZUID-KOREA/CANADA, 2022 | REGIE JUSTIN CHON, KOGONADA | MET SOJI ARAI, YOUN YUH-JUNG, JIN HA | 8X60 MINUTEN | DISTRIBUTIE APPLE TV+ (VOD) | NU TE ZIEN

Actie!

Reguliersdwarsstraat 73, 1017 BK Amsterdam 18 december 2021, 11.53 uur

"Komen jullie voor de opnamen?" vraagt een jongeman in dokterskleding. "Dan moeten jullie je eerst laten testen." Een paar tellen later later verdwijnen er wattenstaafjes diep in onze neuzen en kelen en krijgen we een eierwekkertje mee: over twintig minuten moeten we ons melden voor de uitslag.

Het is zaterdagochtend 18 december 2021; een dag voordat Mark Rutte, Hugo de Jonge en Jaap van Dissel bekendmaken dat Nederland opnieuw in een lockdown gaat, dit keer om besmettingen van de nieuwe omikronvariant tegen te gaan.

De testen zijn negatief, wij mogen Reguliersdwarsstraat 73 binnen, waar we worden opgevangen door Doxy-producent Janneke Doolaard. Zij leidt ons door een enorme ruimte, waar sinds enige tijd Wihhgallery van de broers Job en Joris Jan Reuten is gevestigd (het leukste werkje is een strandje met een zee met golven, gemaakt van een mondkapje), naar de kelder. Diep in de krochten van het voormalige bankgebouw vinden opnamen plaats van *Diep in de nacht*, een 'popmusicalfilm' van Isis Mihrimah Cabolet.

Cabolet is vooral bekend als actrice; ze deed de Toneelacademie Maastricht, richtte in 2011 het 'performance collective' Bouillabaisse op, en was te zien in (soap)series als *Onderweg naar morgen*, *Keizersvrouwen* en *Penoza* en films als *Lucie de B.* en *De gelukkige huisvrouw*. In 2020 regisseerde ze de korte komische tragikomedie *Kutleven*, in het kader van talentontwikkelingsprogramma De Ontmoeting. "Al snel bleek dat ik niet het type ben dat zomaar een jurkje aantrekt, tekst uit zijn hoofd leert en de mise-en-scène braaf uitvoert", vertelde ze daarover eerder in *de Filmkrant*. "Ik voel altijd weerstand. De drang om mij overal mee te bemoeien. Deze bemoeizucht in combinatie met het gebrek aan vrouwenrollen met diepgang heeft ertoe geleid dat ik zelf een film wilde maken."

V.L.N.R.: DOP SAM DU PON, STEADICAM JARON JOOSTEN, ACTEURS MEREL BALDÉ (MENS) EN ISABELLE KAFANDO (GASTVROUW), OPNAMELEIDER LEA NOORDHOEK, REGISSEUR ISIS MIHRIMAH CABOLET EN CAMERA-ASSISTENT CHIEL VAN DONGEN

Diep in de nacht, Cabolets tweede korte film, is een ode aan de nacht. Waarin het draait om de aan huis gekluisterde Mens die het leven is verleerd, maar door een wonderlijke en muzikale nacht haar levenslust hervindt. De film is gemaakt in het kader van Music Mayday, een eenmalige covid-steunregeling van het Filmfonds 'waarbij de muzikaliteit van het leven centraal staat'. De muziek is geschreven door Merel Baldé, beter bekend onder haar artiestennaam Merol, bekend door de singles 'Lekker met de meiden' en 'Hou je bek en bef me'. Ze speelt zelf ook de hoofdrol in *Diep in de nacht*, die ze omschrijft als "een frisse, moderne musicalfilm met een rauw en goor randje met de popmuziek van nu".

"Muziek staat voor mij op nummer één, dus ik doe alleen een acteerklus als ik iets heel leuk vind", aldus Baldé, die in een Barbarella-achtig pakje midden in de witte, kale, helverlichte ruimte staat. Ze moet een paar passen richting de imposante, een tikje intimiderende gastvrouw (Isabelle Kafando) lopen, die de wacht houdt bij twee piepkleine roze deurtjes. "Dat wordt in het script het geboortekanaal genoemd", legt Doolaard uit. "Via het geboortekanaal komt Mens, à la Alice in Wonderland, in een sprookjesachtige club terecht."

"Opnamen, stilte overal!" roept de opnameleider. In een hoek van de kelder doen een stuk of vijftien productieleiders tevergeefs hun best anderhalve meter afstand van elkaar te houden. "Geluid… en camera… en actie!"

De Gastvrouw wenkt dat Mens mee moet komen. Mens gehoorzaamt gedwee. Dan pakt de Gastvrouw Mens bij haar pols en geeft er een zuigzoen op. Mens kijkt verwonderd naar de zwarte afdruk. "Veel plezier", zegt de Gastvrouw, ze stapt opzij en wijs naar een mysterieus klein deurtje.

"We zijn gestopt", roept Cabolet vanachter haar monitor als Bandé aanstalten maakt om op haar knieën te gaan zitten. Het haar van Mens wordt bijgewerkt, de rode jurk van de Gastvrouw wordt rechtgetrokken, cameraman Sam du Pon vraagt Cabolet of hij een andere lens zal proberen. "Jongens, telefoons allemaal op vliegtuigstand, níet op trillen", zegt de opnameleider. "We spelen 'm zo helemaal uit – en dan doen we daarna een plaspauze."

JAN PIETER EKKER
FOTO BOB BRONSHOFF

DIEP IN DE NACHT NEDERLAND 2022 | SCENARIO EN REGIE ISIS MIHRIMAH CABOLET | NAAR EEN IDEE VAN MEREL BALDÉ | PRODUCENT DOXY FILM | PRODUCTIELEIDING LONNEKE OOSTEROP EN EMMA KUIJPER | CAMERA SAM DU PON | MONTAGE TOBIAS CORNELISSEN | ART DIRECTION DAYLENE KROON | KLEDING CATHERINE CUYKENS | MAKE-UP EMMA BLOK | CHOREOGRAAF NASTARAN RAZAWI KHORASANI | LYRICS MEREL BALDÉ EN TIM TEUNISSEN | COMPOSITIE MEREL BALDÉ EN KOEN VAN DER WARDT | MET MEREL BALDÉ, LOVE MASSISI, HOAX LEBEAU, SEDERGINNE, VANJA RUKAVINA, ISABELLE KAFANDO, SOPHIE HOPPENER, SINEM KAVUS, CHERYL MOENEN, MATTHIJS VAN DE SANDE BAKHUYZEN | KLEUR, 20 MINUTEN | TE ZIEN VANAF NAJAAR 2022

COLOFON *DE FILMKRANT* IS EEN UITGAVE VAN STICHTING FUURLAND, PRINSENGRACHT 770, 1017 LE AMSTERDAM, 020 623 0121, INFO@FILMKRANT.NL, WWW.FILMKRANT.NL | OPRICHTERS JAN HEIJS & HENK RABBERS | ZAKELIJKE LEIDING & ADVERTENTIE-ACQUISITIE ILONA VAN GENDEREN STORT, ILONA@FILMKRANT.NL | HOOFDREDACTIE RONALD ROVERS | ADJUNCT-HOOFDREDACTIE JOOST BROEREN-HUITENGA | REDACTIE ELISE VAN DAM, HUGO EMMERZAEL, ROOSJE VAN DER KAMP, ALEX MAZEREEUW | PRINTREDACTIE MARISKA GRAVELAND | WEBREDACTIE EDO DIJKSTERHUIS (NIEUWS), DEVI SMITS (SOCIAL) | AGENDA AGENDA@FILMKRANT.NL | BUREAUREDACTIE THOM DE WIT | VORMGEVING BART OOSTERHOORN, ROLF HERMSEN | COVER *FRANCE* | FOTOGRAFIE ANDRÉ BAKKER, BOB BRONSHOFF, FRANK HANSWIJK | ILLUSTRATIE LAE SCHÄFER | VERDER WERKTEN MEE CRISTINA ÁLVAREZ-LÓPEZ, LEO BANKERSEN, PIM VAN DEN BERG, JOS VAN DER BURG, KEES DRIESSEN, SHADY EL-HAMUS, JAN PIETER EKKER, CARMEN FELIX, DAN HASSLER-FOREST, THOMAS HEERMA VAN VOSS, BOYD VAN HOEIJ, FRITZ DE JONG, SASJA KOETSIER, OMAR LARABI, ADRIAN MARTIN, MARICKE NIEUWDORP, GUUS SCHULTING, KARIN WOLFS, EBELE WYBENGA | DRUK RODI ROTATIEDRUK, DIEMEN | OPLAGE 25.000 | ©2022 STICHTING FUURLAND/DE FILMKRANT, AMSTERDAM | ISSN 01698109 | *DE FILMKRANT* HEEFT GEPROBEERD DE RECHTHEBBENDEN VAN HET GEBRUIKTE BEELDMATERIAAL TE ACHTERHALEN EN IN TE LICHTEN. MOCHT U DESONDANKS MENEN DAT U RECHTEN BEZIT OP EEN VAN DE GEBRUIKTE BEELDEN, NEEM DAN CONTACT OP MET DE UITGEVER VIA INFO@

MILIEUVRIENDELIJK DRUKWERK
Waterless Printing. Naturally.

FILMKRANT.NL | *DE FILMKRANT* WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR EEN FINANCIËLE BIJDRAGE VAN DE NEDERLANDSE VERENIGING VAN BIOSCOOPEXPLOITANTEN EN FILMTHEATERS (NVBF) EN WORDT U MEDE AANGEBODEN DOOR UW FILMTHEATER

NVBF
NEDERLANDSE VERENIGING VAN BIOSCOPEN EN FILMTHEATERS

DISCOURS FILM presenteert

idfa
Best Dutch Film
Special Mention
2021

HOUSEWITZ

een film van OEKE HOOGENDIJK

DISCOURS FILM PRESENTEERT IN COPRODUCTIE MET EOdocs "HOUSEWITZ" SCENARIO EN REGIE OEKE HOOGENDIJK MONTAGE KATHARINA WARTENA CAMERA SANDER SNOEP NSC JET HOMOET GELUID FOKKE VAN SAANE RESEARCH MILLY SCHLOSS KLEURCORRECTIE JOHN TORBORG SOUNDDESIGN EN RE-RECORDING MIX MICHEL SCHÖPPING TIJN HAZEN POSTPRODUCTIE FEVERFILM UITVOEREND PRODUCENTEN BERNET CRUCQ NATASJA MÖHRS PRODUCTIE CONSULTANT EDLEF HEELING PRODUCER EOdocs KATJA SOKOLOVA EINDREDACTIE EOdocs MARGIT BALOGH EINDREDACTIE IKON MARGJE DE KONING DISTRIBUTIE BENELUX MOKUM FILM DISCOURS FILM FRANK VAN DEN ENGEL OEKE HOOGENDIJK PAULINE DURLACHER BRIGIT HILLENIUS © DISCOURS FILM 2021

DISCOURS FILM · EOdocs · NL FILM FONDS · maror · Democracy & Media Foundation Stichting Democratie & Media · amsterdams fonds voor de kunst · Mokum Filmdistributie

NU TE ZIEN IN DE FILMTHEATERS

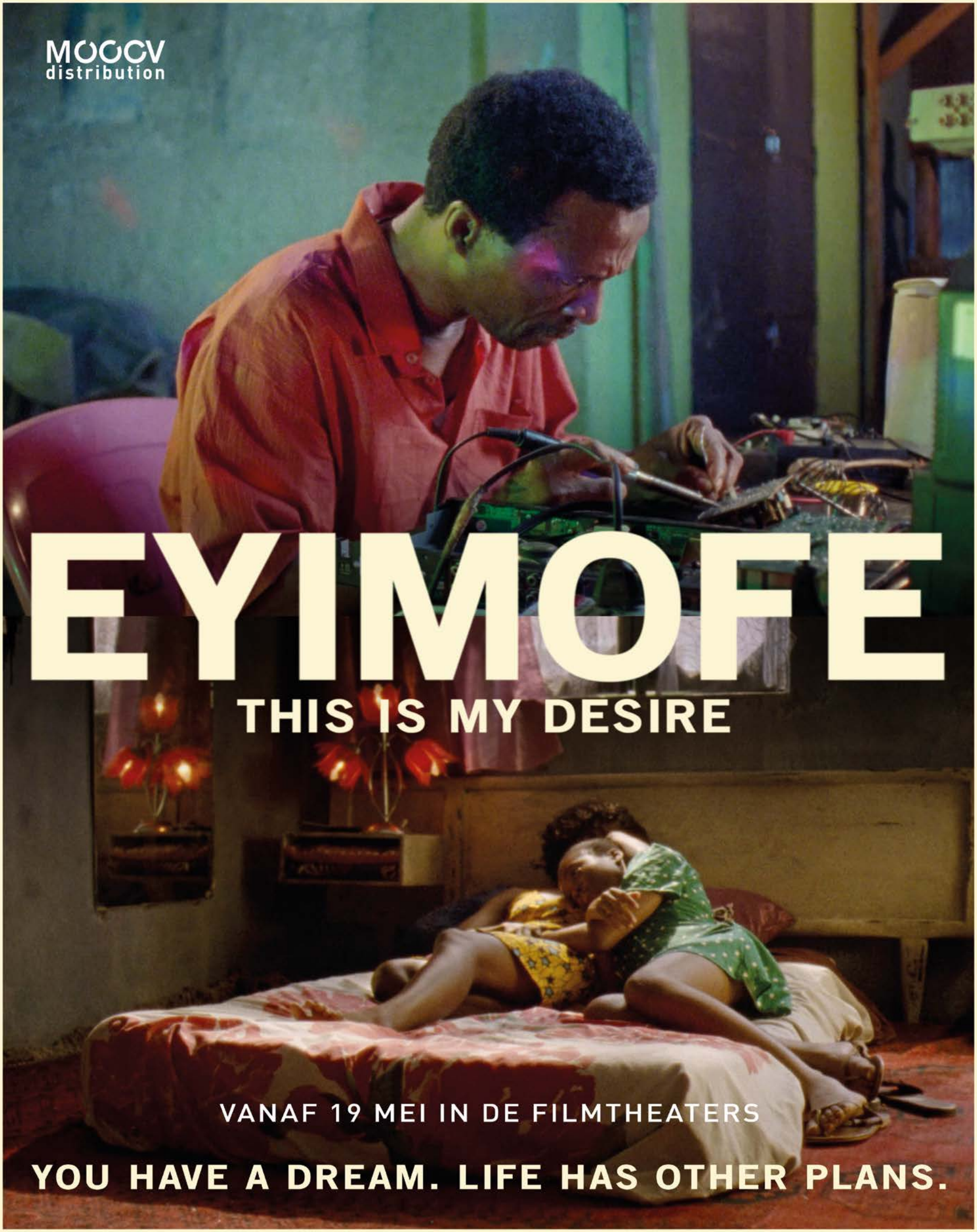
MOOOV
distribution
EYIMOFE
THIS IS MY DESIRE
VANAF 19 MEI IN DE FILMTHEATERS
YOU HAVE A DREAM. LIFE HAS OTHER PLANS.